

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

Ενιαίος
Φορέας
Κοινωνικής
Ασφάλισης

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΑΠΟΝΟΜΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΠΟΝΟΜΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ

Ταχ. Δ/ση: Αγ. Κων/νου 8 (10241)
Πληροφορίες: Μ. Κουτσοπούλου,
Κατ. Παναγιώτου, Ευαγγ. Φάγκρα
Τηλ.: 210/5215000
FAX: 2105230046
e-mail : d.sintaxon@efka.gov.gr

ΕΞ. ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΑΡ.: 24

Αθήνα, 22.5.2017

Αριθ. Πρωτ.
Σ61/2

ΠΡΟΣ:

Τους αποδέκτες του Πίνακα Α'

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ:

1. Γενικό Λογιστήριο του Κράτους
Κάνιγγος 29, Τ.Κ. 10110 Αθήνα
2. Η.ΔΙ.Κ.Α. Α.Ε.
Δ/ση Λειτουργίας & Υποστήριξης Εφαρμογών
Υποδιεύθυνση: Υποστήριξης Πελατών
Λαγουμπζή 40, Τ.Κ. 11745 Αθήνα
3. Υποομάδα Έργου Συντάξεων ΕΦΚΑ
Πατησίων 12, Τ.Κ. 10677 Αθήνα

Θ Ε Μ Α : «Εθνική και Ανταποδοτική σύνταξη.»

Με τις διατάξεις του Ν. 4387/2016 (ΦΕΚ 85Α/12.5.2016) «Ενιαίο Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλειας-Μεταρρύθμιση ασφαλιστικού-συνταξιοδοτικού συστήματος-Ρυθμίσεις φορολογίας εισοδήματος και τυχερών παιγνίων και άλλες διατάξεις», μεταρρυθμίστηκαν και εντάχθηκαν σε ενιαίο πλαίσιο οι κανόνες του ασφαλιστικού και του συνταξιοδοτικού συστήματος για όλους τους ασφαλισμένους.

Στο άρθρο 2 του νόμου αυτού «Εννοιολογικοί προσδιορισμοί» εισάγονται οι έννοιες της εθνικής και της ανταποδοτικής σύνταξης. Συγκεκριμένα, από 13.5.2016 οι μηνιαίες κύριες συντάξεις

εξ ιδίου δικαιώματος, λόγω ανικανότητας και εκ μεταβιβάσεως υπολογίζονται ως άθροισμα δύο τμημάτων, της εθνικής και της ανταποδοτικής σύνταξης, σύνολο το οποίο, σύμφωνα με την πρόθεση του νομοθέτη, αποσκοπεί στην εξασφάλιση ενός αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης, όσο το δυνατό εγγύτερα προς εκείνο που είχε ο ασφαλισμένος κατά τη διάρκεια του εργασιακού του βίου.

Ως προς το κεφάλαιο «**Εθνική Σύνταξη**» έχει ήδη αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του ΕΦΚΑ η σχετική ερμηνευτική εγκύκλιος του ΥΠΕΚΑΑ (αρ. πρωτ.: Φ80000/οικ. 60273/2197/23.12.2016, ΑΔΑ: 7ΝΠΤ465Θ1Ω-0ΗΥ), με την οποία γνωστοποιήθηκαν οι οικείες διατάξεις των **άρθρων 2, 7 και 27 παρ. 2^ο και β του Ν. 4387/2016**) και επισυνάπτεται στην παρούσα, προς διευκόλυνσή σας. Σε συνέχεια των οδηγιών της εγκυκλίου αυτής, τις οποίες θα πρέπει να έχετε υπόψη σας κατά την εφαρμογή των εν λόγω άρθρων σύμφωνα με την αρμοδιότητά σας, επισημαίνουμε ότι, προς το παρόν και μέχρι να διευθετηθούν ζητήματα ερμηνείας και εφαρμογής ειδικά των διατάξεων της παρ. 2 του άρθρου 7, οι αποφάσεις συνταξιοδότησης περιλαμβάνουν σχετική επιφύλαξη.

Ως προς το κεφάλαιο «**Ανταποδοτική Σύνταξη**», εκτός από τη με αρ. πρωτ.: Φ80000/οικ. 60271/2195/23.12.2016 εγκύκλιο του ΥΠΕΚΑΑ (ΑΔΑ: ΨΩΠΤ465Θ1Ω-64Ω), που έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του ΕΦΚΑ και αποτελεί εισαγωγή στην ερμηνεία του άρθρου 28 του νόμου αυτού και απαραίτητο εργαλείο για την εφαρμογή του, **με την παρούσα εγκύκλιο κοινοποιούμε επίσης τις διατάξεις:**

- i. των άρθρων 30, 31 παρ. 2 και 34 του Ν. 4387/2016
- ii. του άρθρου 24 του Ν. 4445/2016 (ΦΕΚ Α' 236)
- iii. των παρ. 1, 2, 5 και 6 του άρθρου 94 του Ν. 4461/2017 και τις οδηγίες του ΥΠΕΚΑΑ (αρ. πρωτ. οικ. 15726/605/5.4.2017, ΑΔΑ: 7ΙΣΒ465Θ1Ω-ΘΕΒ) σχετικά με τον υπολογισμό των συντάξιμων αποδοχών βάσει της μεταβολής του μέσου ετήσιου γενικού Δείκτη Τιμών Καταναλωτή της ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Συμπληρώνοντας τις οδηγίες του ΥΠΕΚΑΑ και έχοντας υπόψη τις κοινοποιούμενες διατάξεις, επισημαίνουμε τα ακόλουθα κυριότερα σημεία:

Α. Η ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΗΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

α) Αποτελεί το **δεύτερο τμήμα** του αθροίσματος της κύριας σύνταξης **όλων των κατηγοριών** (εξ ιδίου δικαιώματος, ανικανότητας, εκ μεταβιβάσεως).

β) Καθορίζεται από:

- τις **συντάξιμες αποδοχές/εισόδημα**, επί των οποίων καταβλήθηκαν εισφορές (όπως ορίζονται με τις διατάξεις των παρ. 2 και 3 του άρθρου 28)- βλ. στη συνέχεια παρ. Γ1.
- το **χρόνο ασφάλισης** (όπως ορίζεται στο άρθρο 34)
- τα ετήσια **ποσοστά αναπλήρωσης** επί των συντάξιμων αποδοχών

γ) Καταβάλλεται μαζί με την εθνική σύνταξη κάθε μήνα.

δ) Η χορήγησή της τελεί υπό την **εγγύηση** του ελληνικού κράτους.

Β. ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ

α) υπάλληλοι-λειτουργοί του **Δημοσίου** και στρατιωτικοί

β) ασφαλισμένοι κύριας ασφάλισης του **ιδιωτικού τομέα** (μισθωτοί, αυτοαπασχολούμενοι, ελεύθεροι επαγγελματίες και οι αυτοαπασχολούμενοι του Κλάδου Κύριας Ασφάλισης Αγροτών του ΟΓΑ)

οι οποίοι **θεμελιώνουν δικαίωμα συνταξιοδότησης** σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις, δηλαδή έχουν συμπληρώσει τον κατά περίπτωση οριζόμενο από τη νομοθεσία χρόνο ασφάλισης και την αντίστοιχη ηλικία συνταξιοδότησης.

Υπενθυμίζεται ότι **τα πρόσωπα που συνταξιοδοτούνται με το νέο τρόπο υπολογισμού της σύνταξης καθορίζονται στο άρθρο 94 του Ν. 4387/2016** (εγκύκλιος 20/2016 τ. ΙΚΑ-ΕΤΑΜ) και είναι οι ασφαλισμένοι που έχουν υποβάλει αίτηση συνταξιοδότησης είτε πριν από την 13.5.2016 είτε από την ημερομηνία αυτή και μετά, των οποίων η σύνταξη αρχίζει να καταβάλλεται από την ημερομηνία αυτή και μετά.

Γ. ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΗΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΜΙΣΘΩΤΩΝ

1. Παράμετροι - Ορισμοί

- **Συντάξιμες αποδοχές:** για τον υπολογισμό του ανταποδοτικού μέρους σύνταξης κύριας ασφάλισης λόγω γήρατος, αναπηρίας ή θανάτου λαμβάνεται ο **μέσος όρος των μηνιαίων αποδοχών** του ασφαλισμένου σε **όλο τον ασφαλιστικό του βίο**. Για τις αιτήσεις συνταξιοδότησης που υποβάλλονται **από 13.5.2016 έως 31.12.2016** οι συντάξιμες αποδοχές καθορίζονται από το μέσο όρο των μηνιαίων αποδοχών της περιόδου **μεταξύ 2002 και της ημέρας που προηγείται της ημερομηνίας κατάθεσης της αίτησης συνταξιοδότησης, επί των οποίων έχουν καταβληθεί εισφορές κλάδου σύνταξης. Από 1.1.2017** και κάθε επόμενο έτος αυτή η περίοδος αναφοράς **αυξάνεται κατά ένα έτος (προς το μέλλον)**.

- **Μέσος όρος των μηνιαίων αποδοχών:** προκύπτει από το ηλικίο της διαίρεσης του **συνόλου των μηνιαίων αποδοχών** του ασφαλισμένου (από το 2002 και μετά) διά του **συνολικού χρόνου ασφάλισης**.

- **Σύνολο μηνιαίων αποδοχών:** το **άθροισμα** των μηνιαίων αποδοχών που **υπόκεινται σε εισφορές κλάδου σύνταξης** (και μέχρι του ανωτάτου ορίου ασφαλιστέων αποδοχών όπως και όπου αυτό προβλεπόταν) καθ' όλη τη διάρκεια του ασφαλιστικού βίου (από το 2002 και μετά).

Από τις διατάξεις των **άρθρων 38, 39 και 40 του Ν. 4387/2016** προβλέπεται ανώτατο και κατώτατο όριο ασφαλιστέων αποδοχών/εισοδήματος επί του οποίου υπολογίζονται οι μηνιαίες ασφαλιστικές εισφορές. Σε κάθε περίπτωση για όλους τους **μισθωτούς** που υπάγονται στην ασφάλιση του ΕΦΚΑ, **από 1.1.2017 το ανώτατο όριο ασφαλιστέων αποδοχών** ανέρχεται στο δεκαπλάσιο του ποσού που αντιστοιχεί στο κατώτατο βασικό μισθό άγαμου μισθωτού άνω των 25 ετών (σήμερα ισούται με **5.860,80 €** (586,08 € X 10). Επίσης, από το **άρθρο 27 παρ. 1 του Ν. 4445/2016** προβλέπεται **κατώτατο όριο ασφαλιστέων αποδοχών** για τους **μισθωτούς** με πλήρη απασχόληση, ίσο με ποσό που αντιστοιχεί στον κατώτατο βασικό μισθό άγαμου μισθωτού άνω των 25 ετών (σήμερα το κατώτατο όριο διαμορφώνεται σε 586,08 €). Σε περίπτωση που υπάρχει

πλήρης απασχόληση μισθωτού έως 25 ετών, το κατώτατο όριο ασφαλιστέων αποδοχών διαμορφώνεται σε 510,95 € [βλ. τα με αρ. πρωτ. Φ.10043/οικ.14226/431/24.3.2017 (ΑΔΑ: ΨΔΕΝ465Θ1Ω-ΠΩ1, ενότητα ΙΒ) και Φ80000/οικ.61647/2212/11.1.2017 (ΑΔΑ: ΩΔ4Γ465Θ1Ω-Β8Ε) έγγραφα του ΥΠΕΚΑΑ].

- Χρόνος ασφάλισης στον Ε.Φ.Κ.Α. (άρθρο 34 Ν. 4387/2016)

Οι χρόνοι που λαμβάνονται υπόψη στον υπολογισμό των συντάξιμων αποδοχών είναι:

α) Ο χρόνος **πραγματικής ασφάλισης**: ο χρόνος ασφαλιστέας απασχόλησης ή ιδιότητας στον Ε.Φ.Κ.Α. ή στους εντασσόμενους στον Ε.Φ.Κ.Α. φορείς, τομείς, κλάδους και λογαριασμούς **για τον οποίο έχουν καταβληθεί εισφορές**. Για τους **μισθωτούς** ως χρόνος ασφάλισης αναγνωρίζεται και ο χρόνος για τον οποίο **οφείλονται εισφορές**.

β) Ο λογιζόμενος χρόνος **συντάξιμης υπηρεσίας των πολιτικών και στρατιωτικών υπαλλήλων**, σύμφωνα με τις διατάξεις της συνταξιοδοτικής νομοθεσίας του Δημοσίου, όπως ίσχυαν μέχρι την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού.

γ) Οι **πλασματικοί χρόνοι ασφάλισης**:

- παρ. 18 του άρθρου 10 του Ν. 3863/2010 (Α' 115),
- των άρθρων 39, 40 και 41 του Ν. 3996/2011 (Α' 170),
- του άρθρου 6 παρ.12 και του άρθρου 17 του Ν. 3865/2010 (Α' 120),
- του άρθρου 40 του Ν. 2084/1992 (Α' 165).

Από 13.5.2016 οι ασφαλισμένοι που συνταξιοδοτούνται σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 10 του άρθρου 10 του Ν. 3863/2010 έχουν δικαίωμα να αναγνωρίζουν τους πλασματικούς χρόνους ασφάλισης των άρθρων 39, 40 και 41 του Ν. 3996/2011.

Προσοχή: Πλασματικός χρόνος που αναγνωρίζεται **χωρίς εξαγορά** (χρόνος επιδότησης λόγω ασθένειας, χρόνος επιδότησης λόγω τακτικής ανεργίας ή χρόνος απουσίας από την εργασία λόγω κήσης/λοχείας) **δεν συνυπολογίζεται** ούτε στα ποσοστά αναπλήρωσης ούτε στον υπολογισμό των συντάξιμων αποδοχών **κατά τον υπολογισμό του ποσού της ανταποδοτικής σύνταξης**.

δ) Ο χρόνος **προαιρετικής ασφάλισης** της παρ. 2 του άρθρου 34 του Ν. 4387/2016.

ε) Χρόνος για τον οποίο έχουν καταβληθεί ασφαλιστικές εισφορές στους εντασσόμενους στον Ε.Φ.Κ.Α. φορείς, τομείς, κλάδους και λογαριασμούς, **ακόμα και αν δεν συνέτρεχαν οι νόμιμες προϋποθέσεις ασφάλισης**.

- **Συντάξιμες αποδοχές για το χρόνο ασφάλισης που αναγνωρίζεται πλασματικά** (κατόπιν καταβολής του προβλεπόμενου ποσού εξαγοράς): ορίζεται το ποσό που θα αποτελούσε τον ασφαλιστέο μηνιαίο μισθό/εισόδημα αν εκλαμβάνονταν ως **μηνιαία εισφορά** το ποσό που καταβλήθηκε για την εξαγορά κάθε μήνα ασφάλισης. **Οι συντάξιμες αποδοχές υπολογίζονται στο αρχικό ποσό εξαγοράς**, πριν από την εφαρμογή της ποσοστιαίας έκπτωσης σε περίπτωση εφάπαξ καταβολής του ποσού.

2. Οι αποδοχές του ασφαλισμένου για κάθε ημερολογιακό έτος προσαυξάνονται/αναπροσαρμόζονται.

Με τις διατάξεις των παρ. 1, 2, 5 και 6 του άρθρου 94 του Ν. 4461/2017 αντικαταστάθηκαν αντιστοίχως από τότε που ίσχυσαν το τέταρτο εδάφιο της παρ. 2^α του άρθρου 8 του Ν. 4387/2016, τα τελευταία εδάφια των περιπτώσεων α' και β' της παρ. 2 του άρθρου 28 του Ν. 4287/2016, έγινε νέα αρίθμηση στις παρ. 4,5,6 και 8 του Ν. 4387/2016 και προστέθηκε παράγραφος 4α στο άρθρο 8 του νόμου αυτού. Συνεπώς, η αναπροσαρμογή των αποδοχών του ασφαλισμένου **μέχρι και το 2020** καθορίζεται από τη **μεταβολή του μέσου ετήσιου γενικού δείκτη τιμών καταναλωτή (ΔτΚ)** της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής. **Από το 2021 και μετά** η αναπροσαρμογή των αποδοχών του ασφαλισμένου καθορίζεται από το **δείκτη μεταβολής μισθών (ΔΜΜ)**, που υπολογίζεται από την ΕΛΣΤΑΤ (βλ. τις οδηγίες του με αρ. πρωτ. οικ. 15726/605/5.4.2017 εγγράφου του ΥΠΕΚΑΑ, ΑΔΑ: 7ΙΣΒ465Θ1Ω-ΘΕΒ). Επισημαίνουμε ότι οι συντάξιμες αποδοχές αναπροσαρμόζονται έως και το προηγούμενο της συνταξιοδότησης έτος.

3. Ετήσια ποσοστά αναπλήρωσης

Το τελικό ποσό του ανταποδοτικού μέρους της σύνταξης υπολογίζεται για το σύνολο του χρόνου ασφάλισης, με βάση τα ποσοστά αναπλήρωσης του πίνακα της παρ. 4 του άρθρου 8.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΟΣΟΣΤΩΝ ΑΝΑΠΛΗΡΩΣΗΣ

ΚΛΙΜΑΚΕΣ ΕΤΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ		ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΝΑΠΛΗΡΩΣΗΣ	ΤΕΛΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΝΑΠΛΗΡΩΣΗΣ
ΑΠΟ	ΕΩΣ		
0	15	0,77%	11,55%
15,01	16	0,84%	12,39%
16,01	17		13,23%
17,01	18		14,07%
18,01	19	0,90%	14,97%
19,01	20		15,87%
20,01	21		16,77%
21,01	22	0,96	17,73%
22,01	23		18,69%
23,01	24		19,65%
24,01	25	1,03%	20,68%
25,01	26		21,71%
26,01	27		22,74%

27,01	28	1,21%	23,95%
28,01	29		25,16%
29,01	30		26,37%
30,01	31	1,42%	27,79%
31,01	32		29,21%
32,01	33		30,63%
33,01	34	1,59%	32,22%
34,01	35		33,81%
35,01	36		35,40%
36,01	37	1,80%	37,20%
37,01	38		39%
38,01	39		40,80%
39,01	40	2,00%	42,80%
40,01	41		44,80%
41,01	42 και περισσότερα		46,80%

Το **ποσοστό αναπλήρωσης** για κάθε έτος ασφάλισης ανά κλίμακα ετών αντιστοιχεί στο ποσοστό που αναγράφεται **στην τρίτη στήλη του πίνακα και το τελικό ποσοστό αναπλήρωσης στην τέταρτη στήλη**. Το ανταποδοτικό μέρος της σύνταξης αντιστοιχεί στα κατ' έτος ποσοστά αναπλήρωσης για το σύνολο του χρόνου ασφάλισης επί των συνταξίμων αποδοχών. Το σύνολο του χρόνου ασφάλισης λαμβάνεται υπόψη με μαθηματική ακρίβεια δύο δεκαδικών ψηφίων.

Παράδειγμα υπολογισμού ποσού ανταποδοτικής σύνταξης μισθωτού

Μισθωτός, ασφαλισμένος στο τ. ΙΚΑ-ΕΤΑΜ για πρώτη φορά πριν από την 1.1.1993, με πλήρη απασχόληση από 01/01/2002 έως 30/11/2016 και περισσότερα από 40 έτη μόνιμης και νόμιμης διαμονής στη χώρα μας μεταξύ του 15^{ου} και της 30.11.2016, υποβάλλει αίτημα συνταξιοδότησης λόγω γήρατος την 01/12/2016 σε ηλικία 63 ετών με 12.000 ημέρες ασφάλισης (καθ' όλο το διάστημα της ασφάλισής του το ποσοστό των εισφορών υπέρ κλάδου σύνταξης δεν ξεπέρασε το 6,67% για τον ασφαλισμένο και το 13,33% για τον εργοδότη).

Οι αποδοχές επί των οποίων καταβλήθηκαν εισφορές υπέρ κλάδου σύνταξης από 01/01/2002 έως 30/11/2016, όπως αυτές αναπροσαρμόστηκαν με το ΔTK κατ' έτος, συμπεριλαμβανομένων των δώρων εορτών και του επιδόματος άδειας είναι οι εξής:

Έτος	Η.Ε.	Εισφορές	Αποδοχές (σε €)	Αύξ. ΔTK	Τελικές αποδοχές (σε €)
2002	300	4.340	21.700	1,30263	28.267,07
2003	300	4.564	22.820	1,25858	28.720,80
2004	300	4.900	24.500	1,22311	29.966,20
2005	300	5.320	26.600	1,18175	31.434,55
2006	300	5.544	27.720	1,14510	31.742,17
2007	300	5.880	29.400	1,11283	32.717,20
2008	300	6.104	30.520	1,06798	32.594,75
2009	300	6.160	30.800	1,05521	32.500,47
2010	300	6.160	30.800	1,00771	31.037,47
2011	300	6.160	30.800	1,00000	30.800,00
2012	300	6.160	30.800	1,00000	30.800,00
2013	300	6.160	30.800	1,00000	30.800,00
2014	300	6.160	30.800	1,00000	30.800,00
2015	300	6.160	30.800	1,00000	30.800,00
2016	275	5.720	28.600	1,00000	28.600,00
Σύνολο	4.475 Η.Ε. ή 179 μήνες				461.580,68

Οι **συντάξιμες αποδοχές** ανέρχονται σε **2.578,66 €** (461.580,68 € /179 μήνες)

Ανταποδοτική σύνταξη: 2.578,66 € X 42,8% (ποσοστό αναπλήρωσης για 12.000 Η.Ε.) = **1.103,67 €**.

Ο ασφαλισμένος δικαιούται και **εθνική σύνταξη** ύψους **384,00 €**.

Συνολικό ποσό σύνταξης: **384,00 € + 1.103,67 € = 1.487,67 €**.

4. Προσαύξηση σύνταξης όσων κατέβαλλαν αυξημένες εισφορές (άρθρο 30 Ν. 4387/2016)

ι. Στο άρθρο 30 του Ν. 4387/2016 ορίζεται ότι για όσους ασφαλισμένους υποβάλλουν αίτηση συνταξιοδότησης από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού (13.5.2016), οι οποίοι, σύμφωνα με το προϊσχύον νομικό καθεστώς, κατέβαλλαν εισφορές ανώτερες από αυτές του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ (6,67% για τον ασφαλισμένο και 13,33% για τον εργοδότη), στον υπολογισμό του ανταποδοτικού μέρους της σύνταξης τους σύμφωνα με το άρθρο 28 του νόμου αυτού θα υπολογίζεται και ετήσιος συντελεστής αναπλήρωσης 0,075% για κάθε ποσοστιαία μονάδα (1%) επιπλέον εισφοράς σε κάθε

έτος που έχει καταβληθεί επιπλέον εισφορά. Ο συντάξιμος μισθός σε αυτή την περίπτωση θα προκύπτει λαμβάνοντας υπόψη τη βάση υπολογισμού της επιπλέον εισφοράς.

Στο με αρ. πρωτ. Φ.80000/οικ.60271/2195/23-12-2016 έγγραφο της ΓΓΚΑ (σελ. 4, που περιλαμβάνεται στο κεφάλαιο Υπολογισμός συντάξιμων αποδοχών, Β. Μισθωτοί) διευκρινίζεται ότι «Στην περίπτωση ασφαλισμένων οι οποίοι, υπό την ισχύ του προϊσχύοντος νομοθετικού καθεστώτος κατέβαλλαν εισφορές ανώτερες από αυτές του κοινού καθεστώτος του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ (6,67% για τον ασφαλισμένο και 13,33% για τον εργοδότη) εφαρμόζεται το άρθρο 30 παρ. 1 του ν.4387/16, όπως ισχύει, δηλαδή το ανταποδοτικό μέρος της σύνταξής τους για κάθε έτος που έχει καταβληθεί επιπλέον εισφορά, θα υπολογίζεται με ετήσιο συντελεστή αναπλήρωσης 0,075% για καθεμία ποσοστιαία μονάδα επιπλέον εισφοράς. Η προσαύξηση αυτή δεν ισχύει για τα πρόσωπα που περιγράφονται στο άρθρο 30 παρ.1 του Ν.4387/16, όπως ισχύει».

Όμως, με βάση τις κοινοποιούμενες διατάξεις του άρθρου 24 του Ν. 4445/2016, η προσαύξηση του άρθρου 30 Ν. 4387/2016 δεν ισχύει:

- Για τα πρόσωπα που συνταξιοδοτούνται με βάση τις διατάξεις του άρθρου 3 της με αρ. Φ.11321/οικ.47523/1570/23.10.2015 απόφασης του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Β'2311), δηλαδή, για όσους:
  - α) υπάγονται σε βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα, όπως αναφέρονται αναλυτικά κατά διάταξη στο άρθρο 3 της ως άνω Υπουργικής Απόφασης, καθώς και στο με αρ. πρωτ. Φ. 80000/54411/1797/30.11.201005 έγγραφο του ΥΠΕΚΑΑ,
  - β) συνταξιοδοτούνται είτε με βάση τις διατάξεις του ν. 612/1977, είτε με βάση τις διατάξεις που παραπέμπουν σε αυτές (άρθρο 40 παρ. 8 του ν. 1902/1990, άρθρο 16 παρ. 3 του ν. 2227/1994, άρθρο 2 παρ. 2 του ν. 3075/2002, άρθρο 5 παρ. 1, 3 του ν. 3232/2004, άρθρο 61 παρ. 4 του ν. 3518/2006, άρθρο 37 παρ. 4 του ν. 3996/2011),
  - γ) υπάγονται σε γενικές, ειδικές ή καταστατικές διατάξεις συνταξιοδότησης ως μητέρες και χήροι πατέρες ανίκανων για κάθε βιοποριστική εργασία τέκνων.
- Για τα πρόσωπα που υπάγονται στην παρ. 2α του άρθρου 22 του Ν. 4331/2015 (σχ. η με αρ. Φ.80000/οικ.61647/2212/11-1-17 εγκύκλιος του ΥΠΕΚΑΑ, ΑΔΑ: ΩΔ4Γ465Θ1Ω-Β8Ε), δηλαδή στην ασφάλιση του Τομέα Ασφάλισης Τεχνικών Τύπου Αθηνών και Θεσσαλονίκης του Ε.Τ.Α.Π.-Μ.Μ.Ε., οι οποίοι καταβάλλουν πρόσθετη εισφορά 3,6% της παρ. 4 του άρθρου 4 του ν. 1186/1981 (Α' 202) για τη συνταξιοδότησή τους λόγω γήρατος, σύμφωνα με τις διατάξεις περί βαρέων και ανθυγιεινών επαγγελμάτων του ΑΝ 1846/1951 (Α' 179).

Αντίθετα, την εν λόγω προσαύξηση δικαιούνται τα πρόσωπα που υπάγονται στις διατάξεις των περιπτώσεων ε' και στ' της παρ. 2 του άρθρου 46 του ν. 2084/1992 (Α' 165).

Ως προς την εφαρμογή του άρθρου 30 του Ν. 4387/2016 εν γένει θα ακολουθήσουν εξειδικευμένες οδηγίες σε ξεχωριστό έγγραφο. Προς το παρόν και μέχρι να διευθετηθούν ζητήματα ερμηνείας και εφαρμογής ειδικά των διατάξεων του δεύτερου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 30 του Ν. 4387/2016, οι αποφάσεις συνταξιοδότησης περιλαμβάνουν σχετική επιφύλαξη.

Δ. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΤΗΣ ΠΑΡ. 2 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 94 ΤΟΥ Ν. 4387/2016

Με την εγκύκλιο 20 του τ. ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, καθώς και με την εγκύκλιο 18/2016 και το με αρ. πρωτ. ΔΙΠΣΥΝ/Φ17/2/760552/26.5.2016 έγγραφο του τ. ΟΑΕΕ κοινοποιήθηκαν οι διατάξεις του άρθρου 94 του Ν. 4387/2016 και δόθηκαν οδηγίες για την εφαρμογή τους ειδικά ως προς τα κριτήρια ένταξης των ασφαλισμένων στις διατάξεις υπολογισμού του ποσού της σύνταξης του Ν. 4387/2016.

Στο δεύτερο εδάφιο της **παρ. 2** του άρθρου αυτού ορίζεται ότι επί αιτήσεων συνταξιοδότησης που θα κατατεθούν εντός του 2016, εάν το ποσό της απονεμόμενης σύνταξης υπολείπεται του ποσού της σύνταξης που θα απονεμόταν κατά το προϊσχύσαν καθεστώς σε ποσοστό άνω του 20%, το ήμισυ της διαφοράς καταβάλλεται στο δικαιούχο ως προσωπική διαφορά, με ανάλογη εφαρμογή της παραγράφου 2 του άρθρου 14. Επί αιτήσεων που θα κατατεθούν εντός του 2017 καταβάλλεται στο δικαιούχο ως προσωπική διαφορά το ένα τρίτο (1/3) της διαφοράς, και επί αιτήσεων που θα κατατεθούν εντός του 2018 το ένα τέταρτο (1/4) της διαφοράς.

Έχοντας υλοποιήσει τη διάταξη αυτή **στην απόφαση συνταξιοδότησης** που εκδίδεται από το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Ε.Φ.Κ.Α., επισημαίνουμε ότι στο πεδίο υπολογισμού του ποσού της σύνταξης **περιλαμβάνεται τόσο ο υπολογισμός με βάση τις διατάξεις που ίσχυαν πριν από την 13.5.2016 όσο και με βάση τις διατάξεις του Ν. 4387/2016 (εθνική και ανταποδοτική σύνταξη)**, προβλέπεται δε ότι ο υπολογισμός της τυχόν προκύπτουσας προσωπικής διαφοράς του άρθρου 94 του Ν. 4387/2016 θα υλοποιηθεί σε δεύτερο στάδιο, αποκλειστικά με μηχανογραφικές εφαρμογές.

Ε. ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΗΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΜΗ ΜΙΣΘΩΤΩΝ (ελεύθερων επαγγελματιών)**1. Υπολογισμός συντάξιμων αποδοχών**

ι. Όσον αφορά τον υπολογισμό των συντάξιμων αποδοχών των μη μισθωτών (ελεύθερων επαγγελματιών), καταρχήν σας παραπέμπουμε στις σχετικές οδηγίες του με αρ. πρωτ. Φ80000/οικ. 60271/2195/23.12.2016 εγγράφου του ΥΠΕΚΑΑ. Σύμφωνα λοιπόν με τα οριζόμενα στο άρθρο 28 παρ. 2 β του Ν. 4387/2016, **όσον αφορά τους ελεύθερους επαγγελματίες ως συντάξιμες αποδοχές για τον υπολογισμό του ανταποδοτικού μέρους σύνταξης κύριας ασφάλισης λόγω γήρατος, αναπηρίας ή θανάτου λαμβάνεται υπόψη το εισόδημα, το οποίο υπόκειται σε εισφορές καθ' όλη τη διάρκεια του ασφαλιστικού βίου.**

Ειδικότερα, **για το διάστημα μέχρι την έναρξη ισχύος του νόμου 4387/2016, εισόδημα νοείται** το ποσό που θα αποτελούσε το ασφαλιστέο μηνιαίο εισόδημα αν εκλαμβάνονταν ως μηνιαία εισφορά το ποσό που πράγματι καταβλήθηκε για κάθε μήνα ασφάλισης, συνυπολογιζομένων, με αναγωγή κατά κεφαλήν, τυχόν υφισταμένων κατά το διάστημα αυτό κοινωνικών πόρων υπέρ των αντιστοιχών ταμείων (βλ. παρ. 1-4 σελ. 7-8 του με αρ. πρωτ. Φ80000/οικ. 60271/2195/23.12.2016 εγγράφου του ΥΠΕΚΑΑ).

Για τους ελεύθερους επαγγελματίες προβλέπεται **κατώτατο όριο μηνιαίου εισοδήματος** ίσο με τον εκάστοτε προβλεπόμενο κατώτατο βασικό μισθό άγαμου μισθωτού άνω των 25 ετών (σήμερα το κατώτατο όριο διαμορφώνεται σε 586,08 €). Ως **ανώτατο όριο μηνιαίου εισοδήματος** καθορίζεται αυτό των έμμισθων ασφαλισμένων του άρθρου 38 του Ν. 4387/2016, δηλαδή το ποσό των 5.860,80 € (βλ. το με αρ. πρωτ. Φ.10043/οικ.14226/431/24.3.2017 έγγραφο του ΥΠΕΚΑΑ (ΑΔΑ: ΨΔΕΝ465Θ1Ω-ΠΩ1, ενότητα ΙΒ).

Ευνόητο είναι ότι και σε αυτή την κατηγορία, των ελευθέρων επαγγελματιών, για τον υπολογισμό των συντάξιμων αποδοχών επί των αιτήσεων συνταξιοδότησης που υποβάλλονται από 13.5.2016 έως 31.12.2016, λαμβάνεται υπόψη το εισόδημα κατά τις ειδικότερες λοιπές προβλέψεις του άρθρου 28, που προκύπτει από το έτος 2002 και έως την υποβολή της αίτησης συνταξιοδότησης. Από 1.1.2017 και κάθε επόμενο έτος αυτή η περίοδος αναφοράς αυξάνεται κατά ένα έτος.

Ως προς το ζήτημα των κοινωνικών πόρων, θα δοθούν οδηγίες με ξεχωριστό έγγραφο.

Παράδειγμα υπολογισμού εισοδήματος: Έστω ότι το έτος 2009 καταβλήθηκε εισφορά στην 5^η ασφαλιστική κατηγορία ποσού 279,81 €. Το εισόδημα θα υπολογιστεί ως εξής: 279,81€ X12 μήνες = 3.357,72€ : 20% =16788,60 €

ii. Ως **συντάξιμες αποδοχές για το χρόνο ασφάλισης που αναγνωρίζεται πλασματικά** (κατόπιν καταβολής του προβλεπόμενου ποσού εξαγοράς) ορίζεται το ποσό που θα αποτελούσε τον ασφαλιστέο μηνιαίο μισθό /εισόδημα αν εκλαμβάνονταν ως **μηνιαία εισφορά** το ποσό που καταβλήθηκε για την εξαγορά κάθε μήνα ασφάλισης. Οι συντάξιμες αποδοχές υπολογίζονται στο **αρχικό ποσό εξαγοράς**, πριν την εφαρμογή της ποσοστιαίας έκπτωσης, σε περίπτωση εφάπαξ καταβολής του ποσού.

2. Προσαύξηση/αναπροσαρμογή των αποδοχών ελευθέρων επαγγελματιών

Όπως και στην περίπτωση των μισθωτών, οι αποδοχές των ελευθέρων επαγγελματιών **αναπροσαρμόζονται μέχρι και το 2020 με βάση τη μεταβολή του μέσου ετήσιου γενικού δείκτη τιμών καταναλωτή της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής και από το 2021 και μετά με βάση το δείκτη μεταβολής μισθών, που υπολογίζεται από την ΕΛΣΤΑΤ** (βλ. τις οδηγίες του με αρ. πρωτ. οικ. 15726/605/5.4.2017 εγγράφου του ΥΠΕΚΑΑ, ΑΔΑ: 7ΙΣΒ465Θ1Ω-ΘΕΒ).

Επισημαίνουμε ότι οι συντάξιμες αποδοχές αναπροσαρμόζονται έως και το προηγούμενο της συνταξιοδότησης έτος. Επίσης επισημαίνεται ότι, όταν το γινόμενο των διαδοχικών μεταβολών του μέσου ετήσιου ΔTK περισσότερων του ενός ετών είναι μικρότερο της μονάδας (1), επειδή η οικεία διάταξη αναφέρεται σε προσαύξηση των αποδοχών, τότε λαμβάνεται υπόψη ως τιμή του γινομένου η μονάδα.

Παράδειγμα υπολογισμού προσαύξησης αποδοχών με βάση το ΔTK

Έστω ότι καταβλήθηκε εισφορά το έτος 2009 στην 5^η ασφαλιστική κατηγορία ποσού 279,81 €. Η αίτηση συνταξιοδότησης υποβλήθηκε το Νοέμβριο του 2016. Η προσαύξηση του εισοδήματος με

βάση το ΔTK θα υπολογιστεί ως εξής: $279,81\text{€} \times 12 \text{ μήνες} = 3357,72\text{€} : 20\% = 16.788,60 \text{€} \times 1,05521$
(ΔTK 2009) = 17715,49 €

3. Ετήσια ποσοστά αναπλήρωσης

Το τελικό ποσό του ανταποδοτικού μέρους της σύνταξης υπολογίζεται για το σύνολο του χρόνου ασφάλισης, με βάση τα ποσοστά αναπλήρωσης του πίνακα της παρ. 4 του άρθρου 8 (βλ. ανωτέρω σελ. 5). Για την κατανόηση του θέματος, παραθέτουμε το ακόλουθο παράδειγμα (αντικαθιστώντας το παράδειγμα των σελ. 8-9 του με αρ. πρωτ. Φ80000/οικ. 60271/2195/23.12.2016 εγγράφου του ΥΠΕΚΑΑ).

Παράδειγμα υπολογισμού τελικού ποσού ανταποδοτικής σύνταξης παλαιού ασφαλισμένου στον τ. ΟΑΕΕ-ΤΕΒΕ

Έστω ασφαλισμένος με συνολικό χρόνο ασφάλισης 40 έτη, ο οποίος υποβάλλει αίτηση συνταξιοδότησης το Δεκέμβριο του 2016.

Έτος καταβολής εισφορών	Ποσό μηνιαίας εισφοράς (σε €)	Μήνες καταβολής	Συνολικό ποσό καταβληθεισών εισφορών (σε €)	Συντάξιμες αποδοχές (σε €)	Συνολική αναπροσαρμογή (με τον ΔTK) από το έτος αναφοράς μέχρι το έτος εξόδου (σε €)	Ετήσιες αποδοχές, αναπροσαρμοσμένες με τον ΔTK (σε €)
2002	143,00 (Ζ' κατηγορία)	12	1.716,00	8.580,00	1,30263	11176,54
2003	189,00 (Η' κατηγορία)	12	2.268,00	11.340,00	1,25858	14272,297
2004	204,00 (Η' κατηγορία)	12	2.448,00	12.240,00	1,22311	14970,866
2005	220,00 (Η' κατηγορία)	12	2.640,00	13.200,00	1,18175	15599,10
2006	233,00 (Η' κατηγορία)	12	2.796,00	13.980,00	1,14510	16008,498
2007	246,75 επί 5ης ασφ. κατηγορίας ΟΑΕΕ	12	2.961,00	14.805,00	1,11283	16475,448
2008	266,49 επί 5ης ασφ. κατηγορίας ΟΑΕΕ	12	3.197,88	15.989,40	1,06798	17076,359
2009	279,81 επί 5ης ασφ. κατηγορίας	12	3.357,72	16.788,60	1,05521	17715,498
2010	315,59 επί 6ης ασφ. κατηγορίας	12	3.787,08	18.935,40	1,00771	19081,391
2011	315,59 επί 6ης ασφ. κατηγορίας	12	3.787,08	18.935,40	1,00000	18935,40

2012	315,59 επί 6ης ασφ. κατηγορίας	12	3.787,08	18.935,40	1,00000	18935,40
2013	337,46 επί 7ης ασφ. κατηγορίας	12	4.049,52	20.247,60	1,00000	20247,60
2014	337,46 επί 7ης ασφ. κατηγορίας	12	4.049,52	20.247,60	1,00000	20247,60
2015	279,81 επί 5ης ασφ. κατηγορίας	12	3.357,72	16.788,60	1,00000	16.788,60
2016	279,8181 επί 5ης ασφ. κατηγορίας	12	3.357,72	16.788,60	-	16788,60
Σύνολο		180				25.4319,18

Συνεπώς, από 01/01/2002 έως και 31/12/2016, δηλαδή για 180 μήνες, έχουν καταβληθεί συνολικά 254319,18 € και οι μηνιαίες συντάξιμες αποδοχές ανέρχονται σε 1412,88 € (25.4319,18 €:180 μήνες). Το ποσό της ανταποδοτικής σύνταξης ανέρχεται σε 604,71 € [1412,88 € X 42,80% (συντελεστής αναπλήρωσης)].

ΣΤ. ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΗΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΜΗ ΜΙΣΘΩΤΩΝ (ασφαλισμένων τ. ΕΤΑΑ και αυτοασπασχολουμένων)

Όσον αφορά τον υπολογισμό των συντάξιμων αποδοχών των μη μισθωτών (ασφαλισμένων ΕΤΑΑ), σας παραπέμπουμε στις οδηγίες του με αρ. πρωτ. Φ80000/οικ. 60271/2195/23.12.2016 εγγράφου του ΥΠΕΚΑΑ (σελ. 9-18). Σχετικά με τον υπολογισμό της ανταποδοτικής σύνταξης των αυτοασπασχολουμένων και των ασφαλισμένων του ΟΓΑ, θα ακολουθήσουν εξειδικευμένες οδηγίες σε ξεχωριστό έγγραφο.

Ζ. ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ

i. Για τους υπαγόμενους στις διατάξεις του Ν. 612/1977 και σε αυτές που παραπέμπουν στο νόμο αυτό, η ανταποδοτική σύνταξη υπολογίζεται σύμφωνα με τους γενικούς κανόνες (βλ. τη με αρ. πρωτ.: Φ80000/οικ. 60271/2195/23.12.2016 εγκύκλιο του ΥΠΕΚΑΑ, σελ. 6). Στην περίπτωση όμως που ο χρόνος ασφάλισης υπολείπεται των 35 ετών, το ποσοστό αναπλήρωσης υπολογίζεται στη βάση των 35 ετών. Αν υπερβαίνει τα 35 έτη, υπολογίζεται επί όλου του χρόνου ασφάλισης. Και στην περίπτωση αυτή ισχύει η αναπροσαρμογή των αποδοχών του ασφαλισμένου, για μεν το διάστημα μέχρι και το 2020 με βάση τη μεταβολή του μέσου ετήσιου γενικού ΔTK της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής, από το 2021 και μετά δε, με βάση το δείκτη μεταβολής μισθών.

ii. Συνταξιοδότηση λόγω αναπηρίας από εργατικό ατύχημα ή επαγγελματική ασθένεια (άρθρο 31, παρ. 2)

Στην περίπτωση αυτή το ποσό της σύνταξης (άθροισμα εθνικής και ανταποδοτικής σύνταξης, συμπεριλαμβανομένων τυχόν προσαυξήσεων βάσει του άρθρου 30 ή λόγω παράλληλης απασχόλησης) δεν μπορεί να υπολείπεται του ποσού που αντιστοιχεί στο διπλάσιο της εθνικής σύνταξης για 20 έτη ασφάλισης, όπως εκάστοτε ορίζεται αυτό [σήμερα αντιστοιχεί σε 768,00 € (384,00 € X 2 =)].

iii. Μισθωτοί αμειβόμενοι με κυμαινόμενες αποδοχές

Για την κατηγορία αυτή ισχύουν οι οδηγίες της με αρ. πρωτ. Φ80000/οικ. 60271/2195/23.12.2016 εγκυκλίου του ΥΠΕΚΑΑ (σελ. 6, 7). Έχοντας όμως πλέον υπόψη τις διατάξεις των παρ.1, 2, 5 του άρθρου 94 του ν.4461/2017, η αναπροσαρμογή των αποδοχών του ασφαλισμένου **μέχρι και το 2020** γίνεται με βάση τη μεταβολή του μέσου ετήσιου γενικού ΔTK της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής και **από το 2021 και μετά** με βάση το δείκτη μεταβολής μισθών.

iv. Πολλαπλή ασφάλιση στον ίδιο τ. ΦΚΑ- Παράλληλη ασφάλιση

Για τις περιπτώσεις των ασφαλιζόμενων παράλληλα σε δύο εργασίες, ασφαλιστές και οι δύο στον ίδιο πρώην φορέα (π.χ. τ. ΙΚΑ-ΕΤΑΜ), καθώς και για εκείνες που αφορούν παράλληλη ασφάλιση, θα ακολουθήσουν οδηγίες σε ξεχωριστό έγγραφο.

Η. ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

(άρθρο 28 παρ. 4 Ν. 4387/2016)

Εφεξής καταργούνται οι διατάξεις που προέβλεπαν διαφορετικό τρόπο υπολογισμού της σύνταξης λόγω γήρατος, αναπηρίας ή θανάτου, κατώτατο και ανώτατο όριο ποσού κύριας σύνταξης και δεν εφαρμόζονται επί των αιτήσεων συνταξιοδότησης που υποβάλλονται από **13.5.2016**. Στην παρ. 4 του άρθρου 28 του Ν. 4387/2016 αναφέρονται ρητά οι καταργούμενες διατάξεις, και προβλέπεται η κατάργηση κάθε αντίθετης διάταξης. **Από 13.5.2016 καταργούνται** επίσης:

- το άρθρο 3 του Ν. 1358/1983 (ΦΕΚ Α' 64), περί δικαιώματος αναγνώρισης χρόνου στρατιωτικής υπηρεσίας από συνταξιούχους (άρθρο 34 παρ. 4 Ν. 4387/2016),
- το εδάφιο γ' της παρ. 2 του άρθρου 40 του Ν. 2084/1992, όπως ισχύει μετά την αντικατάστασή του με την παρ. 18 του άρθρου 10 του Ν. 3863/2010 που αφορά την αναγνώριση χρόνου εκπαιδευτικής άδειας.

Θ. ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ

Όλοι οι υπάλληλοι που είναι αρμόδιοι για την έκδοση αποφάσεων συνταξιοδότησης, αφού λάβουν γνώση αυτής της εγκυκλίου καθώς και των συνημμένων της ενυπογράφως, θα πρέπει να εφαρμόσουν πιστά τις κοινοποιούμενες διατάξεις και τις οδηγίες αυτές, οι οποίες έχουν ενσωματωθεί και υποστηρίζονται από τις μέχρι σήμερα διαθέσιμες μηχανογραφικές εφαρμογές του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Ε.Φ.Κ.Α. Συνεπώς, θα πρέπει να φροντίζουν να καταχωρούν ορθά στο σύστημα τα στοιχεία του συνταξιοδοτικού φακέλου, σύμφωνα με τις οδηγίες της εγκυκλίου αυτής σε συνδυασμό με εκείνες που περιλαμβάνονται στο **«Εγχειρίδιο χρήσης οθονών συστήματος απονομών συντάξεων Ο.Π.Σ.-Ε.Φ.Κ.Α.-Εφαρμογή του Ν. 4387/2016»**, το οποίο έχει αναρτηθεί στο intranet Ε.Φ.Κ.Α., προκειμένου στη συνέχεια να εξαχθεί το αποτέλεσμα αυτομάτως από το σύστημα αυτό και να ολοκληρωθεί η διαδικασία έκδοσης της απόφασης συνταξιοδότησης.

Συν.: α) ΦΕΚ Α'85/12.5.2016 (σελ. 2187, 2190-2192, 2201-2202), ΦΕΚ Α'236/19.12.2016 (σελ. 9839, 9852), ΦΕΚ Α'38 /28.3.2017 (σελ. 417, 449, 450)

β) Τα με αρ. πρωτ. Φ80000/οικ. 60273/2197/23.12.2016 (ΑΔΑ: 7ΝΓΤ465Θ1Ω-0ΗΥ), Φ80000/οικ. 60271/2195/23.12.2016 (ΑΔΑ: ΨΩΤΤ465Θ1Ω-64Ω), οικ. 15726/605/5.4.2017 (ΑΔΑ: 7ΙΣΒ465Θ1Ω-ΘΕΒ), Φ80000/οικ.61647/2212/11.1.2017 (ΑΔΑ: ΩΔ4Γ465Θ1Ω-Β8Ε), Φ.10043/οικ.14226/431/24.3.2017 (ΑΔΑ: ΨΔΕΝ465Θ1Ω-ΠΩ1) έγγραφα του ΥΠΕΚΑΑ

Ο ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ ΤΟΥ ΕΦΚΑ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΜΠΑΚΑΛΕΞΗΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ:

1. Γραφείο Διοικητή
2. Γρ. Γεν. Δ/ντριας Απονομής Συντάξεων
3. Γρ. Γεν. Δ/ντριας Εξυπηρέτησης Ασφαλισμένων και Εργοδοτών
4. Γρ. Διευθύντριας Απονομής Συντάξεων

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

Η ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ ΤΟΥ ΑΥΤΟΤΕΛΟΥΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ

Π. ΚΑΤΩΠΟΔΗ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 85

12 Μαΐου 2016

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 4387

Ενιαίο Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλειας - Μεταρρύθμιση ασφαλιστικού - συνταξιοδοτικού συστήματος - Ρυθμίσεις φορολογίας εισοδήματος και τυχερών παιγνίων και άλλες διατάξεις.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

ΜΕΡΟΣ Α΄ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟΥ - ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΑ ΤΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Άρθρο 1 Θεμελιώδεις αρχές του Ενιαίου Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλειας

1. Οι κοινωνικές παροχές της Πολιτείας χορηγούνται στο πλαίσιο Ενιαίου Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλειας, με σκοπό την εξασφάλιση αξιοπρεπούς διαβίωσης και κοινωνικής προστασίας, με όρους ισότητας, κοινωνικής δικαιοσύνης, αναδιανομής και αλληλεγγύης των γενεών. Το Ενιαίο Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλειας περιλαμβάνει το Εθνικό Σύστημα Υγείας για τις παροχές υγείας, το Εθνικό Σύστημα Κοινωνικής Αλληλεγγύης για τις προνοιακές παροχές και το Εθνικό Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλισης για τις ασφαλιστικές παροχές, όπως ρυθμίζεται από το νόμο αυτόν.

2. Η κοινωνική ασφάλιση, η υγεία και η κοινωνική πρόνοια αποτελούν δικαίωμα όλων των Ελλήνων Πολιτών και όλων διαμένουν μόνιμα και νόμιμα στην Ελλάδα. Το Κράτος έχει υποχρέωση για την εξασφάλιση της βιωσιμότητας του Ενιαίου Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλειας και για την απονομή των σχετικών παροχών σε όλους όσοι πληρούν τις νόμιμες προϋποθέσεις.

3. Το Εθνικό Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλισης λειτουργεί με ενιαίους κανόνες για όλους τους ασφαλισμένους του Ε.Φ.Κ.Α..

Άρθρο 2 Εννοιολογικοί προσδιορισμοί

1. Από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού, η κύρια σύνταξη εξ ιδίου δικαιώματος, ανικανότητας και εκ μεταβίβασης υπολογίζεται ως το άθροισμα δύο τμημάτων: της εθνικής σύνταξης του άρθρου 7 και της ανταποδοτικής σύνταξης του άρθρου 8 του παρόντος.

2. Η Εθνική Σύνταξη δεν χρηματοδοτείται από ασφαλιστικές εισφορές, αλλά απευθείας από τον Κρατικό Προϋπολογισμό.

3. Το ανταποδοτικό μέρος της σύνταξης υπολογίζεται βάσει των αποδοχών επί των οποίων καταβλήθηκαν εισφορές και του ποσοστού αναπλήρωσης, σύμφωνα με το άρθρο 8 του παρόντος. Το άθροισμα της εθνικής και της ανταποδοτικής σύνταξης αποσκοπεί στην εξασφάλιση αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης, όσο το δυνατό εγγύτερα προς εκείνο που είχε ο ασφαλισμένος κατά τη διάρκεια του εργασιακού του βίου.

4. Το ποσό της κατά τα ανωτέρω παραγράφου 1 σύνταξης καταβάλλεται ανά μήνα.

5. Το κράτος έχει πλήρη εγγυητική υποχρέωση για το σύνολο των ασφαλιστικών παροχών. Ειδικές διατάξεις σχετικές με την κρατική χρηματοδότηση του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης καταρτίζονται.

Άρθρο 3 Εθνικό Συμβούλιο Κοινωνικής Ασφάλειας

1. Συνιστάται Εθνικό Συμβούλιο Κοινωνικής Ασφάλειας (Ε.Σ.Υ.Κ.Α.) ως συμβουλευτικό όργανο των Υπουργείων Υγείας, Οικονομικών και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης για τη χάραξη των εθνικών πολιτικών, στο πλαίσιο του Ενιαίου Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλειας. Όργανα του Ε.Σ.Υ.Κ.Α. είναι ο Πρόεδρος, η Ολομέλεια και το Εκτελεστικό Συμβούλιο.

Άρθρο 6
Ειδικές - Μεταβατικές συνταξιοδοτικές
διατάξεις του Δημοσίου

1.α. Οι συντάξεις όσων από τα πρόσωπα της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 του άρθρου 4 αποχωρούν από την Υπηρεσία τους λόγω συνταξιοδότησης, μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος, υπολογίζονται, σύμφωνα με τις διατάξεις της συνταξιοδοτικής νομοθεσίας του Δημοσίου, όπως αυτές ίσχυαν κατά τις 31.12.2014, και καταβάλλονται με τον περιορισμό των διατάξεων του άρθρου 13.

β. Η προηγούμενη παράγραφος δεν έχει εφαρμογή για όσα από τα προαναφερόμενα πρόσωπα δεν πληρούν, κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, τις προϋποθέσεις άμεσης καταβολής της σύνταξής τους. Τα πρόσωπα αυτά υπάγονται στις διατάξεις του παρόντος νόμου.

γ. Οι συντάξεις όσων από τα πρόσωπα της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 του άρθρου 4 αποχωρούν από την Υπηρεσία τους από την έναρξη ισχύος του παρόντος κανονίζονται, σύμφωνα με τις διατάξεις αυτού. Όσοι από τα ανωτέρω πρόσωπα αποχωρούν από την έναρξη ισχύος του παρόντος και εντός του έτους 2016, σε περίπτωση κατά την οποία το ακαθάριστο ποσό της κανονιζόμενης σύνταξης υπολείπεται κατά ποσοστό άνω του 20%, του ποσού της σύνταξης που θα ελάμβαναν με βάση τις διατάξεις της συνταξιοδοτικής νομοθεσίας του Δημοσίου, όπως αυτές ίσχυαν κατά την 31.12.2014, το ήμισυ της διαφοράς αυτής καταβάλλεται στον δικαιούχο ως προσωπική διαφορά, με ανάλογη εφαρμογή της παραγράφου 2 του άρθρου 14, ενώ για όσους θα αποχωρήσουν εντός του έτους 2017 ή εντός του έτους 2018, η κατά τα ανωτέρω προσωπική διαφορά ανέρχεται στο ένα τρίτο (1/3) της διαφοράς και στο ένα τέταρτο (1/4) αυτής, αντίστοιχα.

δ. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος οι διατάξεις της περίπτωσης α' της παρ. 2 του άρθρου 56 του Π.δ. 169/2007 δεν έχουν εφαρμογή για τα πρόσωπα των περιπτώσεων β' και γ' της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού.

ε. Οι διατάξεις του άρθρου 92 έχουν ανάλογη εφαρμογή και για την καταβολή του Επιδόματος Κοινωνικής Αλληλεγγύης Συνταξιούχων (ΕΚΑΣ) στους ήδη συνταξιούχους του Δημοσίου, καθώς και σε όσους θα καταστούν συνταξιούχοι από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού.

2. Συνταξιούχοι του Δημοσίου που κατά την ημερομηνία έναρξής τους στον Ε.Φ.Κ.Α. λαμβάνουν μία ή περισσότερες συντάξεις από άλλο φορέα κύριας ασφάλισης, δικαιούνται από τον Ε.Φ.Κ.Α. σύνταξη ίση με το άθροισμα των καταβαλλόμενων συντάξεων. Σε περίπτωση που οι συντάξεις προέρχονται από διαφορετική αιτία, ο Ε.Φ.Κ.Α. εξακολουθεί να καταβάλει αυτές χωριστά.

3. Οι συντάξεις των προηγούμενων παραγράφων αναπροσαρμόζονται, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 3 του άρθρου 14 του παρόντος.

4. Ειδικά, για τα Στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων, των Σωμάτων Ασφαλείας και του Πυροσβεστικού Σώματος, οι διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 4, τίθενται σε ισχύ από 1.7.2016.

Άρθρο 7
Εθνική Σύνταξη

1. Η Εθνική Σύνταξη καταβάλλεται από τον Ε.Φ.Κ.Α. σε όλους, όσοι θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης εξ ιδίου

δικαιώματος ή ανικανότητας ή κατά μεταβίβαση, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις.

2. Ειδικά, στις περιπτώσεις συνταξιοδότησης εξ ιδίου δικαιώματος, η Εθνική Σύνταξη καταβάλλεται στους δικαιούχους εφόσον διαμένουν μόνιμα και νόμιμα στην Ελλάδα για τουλάχιστον δεκαπέντε (15) έτη, μεταξύ του 15ου έτους ηλικίας και του έτους κατά το οποίο συμπληρώνουν το προβλεπόμενο όριο ηλικίας καταβολής της σύνταξης. Η μόνιμη διαμονή για τους πολίτες χωρών εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης, αποδεικνύεται, σύμφωνα με την προβλεπόμενη διαδικασία για τη χορήγηση άδειας διαμονής σε αυτούς. Το ποσό της μειώνεται για τους συνταξιούχους λόγω γήρατος κατά 1/40 για κάθε χρόνο που υπολείπεται των σαράντα (40) ετών διαμονής στην Ελλάδα, μεταξύ του 15ου έτους της ηλικίας και του έτους κατά το οποίο συμπληρώνουν το προβλεπόμενο όριο ηλικίας καταβολής της σύνταξης. Η κατά τα ανωτέρω μείωση δεν εφαρμόζεται στις περιπτώσεις συνταξιοδότησης με βάση τις διατάξεις του τετάρτου εδαφίου της περίπτωσης α' της παρ. 1 των άρθρων 1 και 26 του Π.δ. 169/2007 (Α' 210), είτε με βάση τις διατάξεις που παραπέμπουν σε αυτές, όπως ισχύουν κάθε φορά, καθώς και για όσα από τα πρόσωπα αυτά συνταξιοδοτούνται με βάση τις διατάξεις του Ν. 2084/1992 (Α' 165).

3. Το ποσό της εθνικής σύνταξης μειώνεται αναλογικά στις περιπτώσεις καταβολής μειωμένης σύνταξης εξ ιδίου δικαιώματος, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις. Η κατά τα ανωτέρω μείωση της εθνικής σύνταξης, προκειμένου για τους ασφαλισμένους που λαμβάνουν μειωμένη σύνταξη εξ ιδίου δικαιώματος, ανέρχεται σε 1/200 για κάθε μήνα που υπολείπεται για τη συμπλήρωση του ορίου ηλικίας πλήρους συνταξιοδότησης.

4. Στους συνταξιούχους που λαμβάνουν μειωμένη σύνταξη λόγω ανικανότητας με ποσοστό ανικανότητας από 67% έως και 79,99% χορηγείται το 75% της εθνικής σύνταξης και με ποσοστό ανικανότητας από 50% έως και 66,99% χορηγείται το 50% αυτής. Στους συνταξιούχους που λαμβάνουν μειωμένη σύνταξη λόγω ανικανότητας με ποσοστό ανικανότητας έως 49,99% χορηγείται το 40% της εθνικής σύνταξης. Στους συνταξιούχους με ποσοστό ανικανότητας 80% και άνω χορηγείται το πλήρες ποσό της εθνικής σύνταξης. Οι προσαρμογές αυτές δεν έχουν εφαρμογή για όσους συνταξιοδοτούνται με βάση τις διατάξεις που αναφέρονται στα πρόσωπα του τετάρτου εδαφίου της περίπτωσης α' της παρ. 1 των άρθρων 1 και 26 του Π.δ. 169/2007 (Α' 210), είτε με βάση τις διατάξεις που παραπέμπουν σε αυτές, όπως ισχύουν κάθε φορά, καθώς και για όσα από τα πρόσωπα αυτά συνταξιοδοτούνται με βάση τις διατάξεις του Ν. 2084/1992 (Α' 165).

5. Σε περίπτωση σώρευσης συντάξεων χορηγείται μία εθνική σύνταξη. Στην περίπτωση συνταξιούχου ή δικαιούχου μιας πλήρους και μιας μειωμένης κύριας σύνταξης, το ποσό της χορηγούμενης εθνικής σύνταξης είναι πλήρες. Σε περίπτωση συνταξιούχου ή δικαιούχου δύο μειωμένων κύριων συντάξεων, καταβάλλεται το ποσοστό της εθνικής σύνταξης που αντιστοιχεί σε καθεμία από αυτές, εφόσον το άθροισμά τους είναι μικρότερο ή ίσο με το πλήρες ποσό της εθνικής σύνταξης.

6. Για την πρώτη εφαρμογή του νόμου αυτού η εθνική σύνταξη ορίζεται σε τριακόσια ογδόντα τέσσερα (384) ευρώ μηνιαίως και καταβάλλεται ακέραια εφόσον έχουν συμπληρωθεί τουλάχιστον 20 έτη ασφάλισης. Το ποσό

της εθνικής σύνταξης βαίνει μειούμενο κατά 2% για κάθε έτος ασφάλισης που υπολείπεται των 20 ετών, εφόσον έχουν συμπληρωθεί τουλάχιστον 15 έτη ασφάλισης. Η εθνική σύνταξη αναπροσαρμόζεται, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 3 του άρθρου 14 του παρόντος.

Άρθρο 8 Ανταποδοτική σύνταξη

1. Οι υπάλληλοι-λειτουργοί του Δημοσίου και οι στρατιωτικοί, οι οποίοι θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης εξ ιδίου δικαιώματος, ανικανότητας ή κατά μεταβίβαση, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις, δικαιούνται ανταποδοτικό μέρος σύνταξης, που προκύπτει με βάση τις συντάξιμες αποδοχές της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου, το χρόνο ασφάλισης, όπως ορίζεται στο άρθρο 15 του παρόντος, και τα κατ' έτος ποσοστά αναπλήρωσης, όπως αυτά προκύπτουν από τον πίνακα ο οποίος ενσωματώνεται στην παράγραφο 4, σύμφωνα με τις διατάξεις των επόμενων παραγράφων.

2α. Ως συντάξιμες αποδοχές για τον υπολογισμό του ανταποδοτικού μέρους σύνταξης κύριας ασφάλισης εξ ιδίου δικαιώματος, ανικανότητας ή κατά μεταβίβαση λαμβάνεται υπόψη ο μέσος όρος μηνιαίων αποδοχών του ασφαλισμένου καθ' όλη τη διάρκεια του ασφαλιστικού του βίου. Ο μέσος αυτός όρος υπολογίζεται ως το ηλικίο της διαίρεσης του συνόλου των μηνιαίων αποδοχών δια του συνολικού χρόνου ασφάλισής του. Ως σύνολο μηνιαίων αποδοχών που έλαβε ο ασφαλισμένος νοείται το άθροισμα των μηνιαίων αποδοχών που υπόκεινται σε εισφορές, καθ' όλη τη διάρκεια του ασφαλιστικού του βίου. Για τον υπολογισμό των συντάξιμων αποδοχών λαμβάνονται υπόψη οι αποδοχές του ασφαλισμένου για κάθε ημερολογιακό έτος, προσαυξανόμενες κατά την ετήσια μεταβολή μισθών, η οποία και υπολογίζεται από την Ελληνική Στατιστική Αρχή. Στις περιπτώσεις συνταξιοδότησης με τις προϋποθέσεις των διατάξεων του τετάρτου εδαφίου της περίπτωσης α'

της παρ. 1 των άρθρων 1 και 26 του Π.δ. 169/2007, είτε με βάση τις διατάξεις που παραπέμπουν σε αυτές, όπως ισχύουν κάθε φορά, καθώς και για όσα από τα αναφερόμενα σε αυτές πρόσωπα συνταξιοδοτούνται με βάση τις διατάξεις του Ν. 612/1977 είτε με βάση τις διατάξεις που παραπέμπουν σε αυτές και ισχύουν κάθε φορά είτε με βάση τις διατάξεις του Ν. 2084/1992, ως συντάξιμες αποδοχές επί των οποίων θα υπολογιστεί το ποσοστό αναπλήρωσης των 35 ετών λαμβάνεται υπόψη ο μέσος όρος των μηνιαίων αποδοχών του ασφαλισμένου κατά τη διάρκεια της συνολικής ασφάλισής του.

β. Για το χρόνο ασφάλισης που αναγνωρίζεται πλασματικά, κατόπιν καταβολής του προβλεπόμενου ποσού εξαγοράς, ως συντάξιμες αποδοχές ορίζεται το ποσό που θα αποτελούσε τον ασφαλιστέο μηνιαίο μισθό-εισόδημα αν εκλαμβάνονταν ως μηνιαία εισφορά το ποσό που καταβλήθηκε για την εξαγορά κάθε μήνα ασφάλισης.

3. Για τον υπολογισμό του ανταποδοτικού μέρους της σύνταξης των προσώπων των περιπτώσεων β' και γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 6, ως συντάξιμες αποδοχές λαμβάνεται υπόψη ο, σύμφωνα με την περίπτωση α' της παραγράφου 2, μέσος όρος των μηνιαίων αποδοχών, όπως αυτές ισχύουν κατά περίπτωση με βάση τις διατάξεις της ίδιας παραγράφου, που προκύπτει από το ασφαλιστικό έτος 2002 και έως την έναρξη καταβολής της σύνταξης του υπαλλήλου - λειτουργού του Δημοσίου ή του στρατιωτικού.

4. Το τελικό ποσό του ανταποδοτικού μέρους της σύνταξης υπολογίζεται για το σύνολο του χρόνου ασφάλισης, με βάση το ποσοστό αναπλήρωσης του κατωτέρω πίνακα, που προσαρτάται στο τέλος της παρούσας και αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της. Το ποσοστό αναπλήρωσης για κάθε έτος ασφάλισης εντός εκάστης κλίμακας ετών, αντιστοιχεί στο ποσοστό που αναγράφεται στην τρίτη στήλη του πίνακα.

Ειδικότερα, τα ποσοστά αναπλήρωσης για κάθε επιμέρους περίοδο ασφάλισης αποτυπώνονται στον ακόλουθο πίνακα:

ΚΛΙΜΑΚΕΣ ΕΤΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ		ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΝΑΠΛΗΡΩΣΗΣ
ΑΠΟ	ΕΩΣ	
0	15	0,77%
15,01	18	0,84%
18,01	21	0,90%
21,01	24	0,96%
24,01	27	1,03%
27,01	30	1,21%
30,01	33	1,42%
33,01	36	1,59%
36,01	39	1,80%
39,01	42 και περισσότερα	2,00%

5. Πρόσωπα τα οποία είναι συνταξιούχοι των ενταχθέντων στον Ε.Φ.Κ.Α. φορέων, τομέων και κλάδων, κατά την ημερομηνία ένταξής τους στον Ε.Φ.Κ.Α., εφόσον οι συντάξεις τους είναι της αυτής αιτίας, δικαιούνται από τον Ε.Φ.Κ.Α. σύνταξη ίση με το άθροισμα των καταβαλλόμενων συντάξεων από τους ενταχθέντες στον Ε.Φ.Κ.Α. φορείς, τομείς και κλάδους. Αν οι συντάξεις προέρχονται από διαφορετικές αιτίες, ο Ε.Φ.Κ.Α. εξακολουθεί να καταβάλλει αυτές χωριστά.

6. Οι διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 14 του Π.δ. 169/2007 (Α' 210) και της παραγράφου 5 του άρθρου 55, καθώς και κάθε άλλη διάταξη που παραπέμπει σε αυτές δεν έχουν εφαρμογή για τα πρόσωπα των περιπτώσεων β' και γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 6.

Άρθρο 9 **Προσωρινή σύνταξη**

1. Στο τέλος της περίπτωσης ε' της παρ. 1 του άρθρου 57Α του Π.δ. 169/2007, προστίθενται εδάφια ως εξής: «σε περίπτωση που λαμβάνεται ταυτόχρονα και άλλη σύνταξη για την ίδια αιτία από οποιονδήποτε φορέα κύριας ασφάλισης,

- σε περίπτωση που για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος είναι απαραίτητη η προηγούμενη αναγνώριση χρόνων ασφάλισης, εκτός εάν μετά την υποβολή σχετικής αίτησης εκ μέρους του ενδιαφερομένου, εκδοθεί η πράξη αναγνώρισης των χρόνων ασφάλισης, ακόμα και αν η εξαγορά του χρόνου αυτού γίνει τμηματικά με παρακράτηση του σχετικού ποσού από την δικαιούμενη σύνταξη».

2. Οι διατάξεις του άρθρου 57Α του Π.δ. 169/2007, όπως τροποποιημένες με τις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου ισχύουν, έχουν εφαρμογή και για τα πρόσωπα της παραγράφου 1 του άρθρου 4 που αποχωρούν από την Υπηρεσία μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος.

3. Η προσωρινή σύνταξη καταβάλλεται κατ' απόλυτη προτεραιότητα στους δικαιούχους που είναι άτομα με αναπηρία, με χρόνιες παθήσεις και στους γονείς και νόμιμους κηδεμόνες που προστατεύουν άτομα με αναπηρία ή σε όσους συνταξιοδοτούνται με βάση τις διατάξεις του Ν. 612/1977 είτε με βάση τις διατάξεις που παραπέμπουν σε αυτές και ισχύουν κάθε φορά, ή με βάση τις διατάξεις που αναφέρονται στα πρόσωπα του τετάρτου εδαφίου της περίπτωσης α' της παρ. 1 των άρθρων 1 και 26 του Π.δ. 169/2007 (Α' 210) είτε με βάση τις διατάξεις που παραπέμπουν σε αυτές, όπως ισχύουν κάθε φορά.

Άρθρο 10 **Οικογενειακή παροχή - προσαύξηση σύνταξης**

1. Επιδόματα τέκνων για όσους συνταξιοδοτηθούν στο εξής με βάση τις διατάξεις του παρόντος καταβάλλονται, σύμφωνα με το άρθρο Πρώτο παρ. ΙΑ', υποπαραγράφου ΙΑ2 του Ν. 4093/2012 (Α' 222) και το άρθρο 40 του Ν. 4141/2013 (Α' 81).

2. Για όσους λαμβάνουν σύνταξη μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος, καθώς και για τα πρόσωπα της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 του άρθρου 4, περίπτωση α' της παραγράφου 1 του άρθρου 4 η οικογενειακή παροχή εξακολουθεί να συγκαταβάλλεται με τη σύνταξη, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις όπως αυτές ίσχυαν μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος.

Άρθρο 11 **Σύνταξη αναπηρίας**

1. Μέχρι τη θέση σε ισχύ νομοθετικής ρύθμισης με αντικείμενο τη θέσπιση νέων, ενιαίων κανόνων για όλους τους ασφαλισμένους, το Δημόσιο και οι λοιποί εντασσόμενοι στον Ε.Φ.Κ.Α. φορείς, κλάδοι και τομείς, εξακολουθούν να εξετάζουν τις αιτήσεις συνταξιοδότησης λόγω ανικανότητας ως προς τις προϋποθέσεις απονομής σύνταξης, καθώς και να καταβάλλουν το επίδομα απολύτου αναπηρίας, σύμφωνα με τις, μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος, διατάξεις της συνταξιοδοτικής νομοθεσίας του Δημοσίου, καθώς και τις γενικές και καταστατικές διατάξεις των εντασσόμενων φορέων. Οι νέοι κανόνες πρέπει να τεθούν σε εφαρμογή έως τις 31.12.2016.

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης συνιστάται Επιτροπή με αντικείμενο την επανεξέταση των υφιστάμενων διατάξεων και τη θέσπιση νέων, ενιαίων κανόνων για όλες τις συντάξεις αναπηρίας. Στην Επιτροπή αυτή συμμετέχει υποχρεωτικά και ένας (1) εκπρόσωπος της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία (ΕΣΑμεΑ).

Άρθρο 12 **Σύνταξη λόγω θανάτου**

1. Σε περίπτωση θανάτου συνταξιούχου ή ασφαλισμένου, ο οποίος έχει πραγματοποιήσει το χρόνο ασφάλισης που απαιτείται για τη συνταξιοδότησή του εξ ιδίου δικαιώματος ή ανικανότητας, δικαιούνται σύνταξη τα παρακάτω μέλη της οικογένειάς του:

Α. Ο επιζών σύζυγος, εφόσον έχει συμπληρώσει το 55ο έτος της ηλικίας του κατά το χρόνο θανάτου του συνταξιούχου ή ασφαλισμένου. Σε περίπτωση που ο θάνατος έχει συμβεί προτού συμπληρωθεί το 55ο έτος ηλικίας του επιζώντος συζύγου τότε καταβάλλεται σε αυτόν σύνταξη για διάρκεια τριών (3) ετών. Εάν ο δικαιούχος συμπληρώνει το 55ο έτος της ηλικίας του κατά τη διάρκεια λήψης της σύνταξης, η καταβολή της διακόπτεται με τη συμπλήρωση της τριετίας και άρχεται εκ νέου με τη συμπλήρωση του 67ου έτους της ηλικίας του. Οι ανωτέρω περιορισμοί δεν εφαρμόζονται εφόσον και για όσο χρόνο ο επιζών σύζυγος, κατά τον ως άνω χρόνο, έχει τέκνο ή τέκνα που υπάγονται στην παράγραφο 1Β του παρόντος ή είναι ανίκανος για την άσκηση κάθε βιοποριστικής εργασίας κατά ποσοστό 67% και άνω.

Β. Τα νόμιμα τέκνα, τα νομιμοποιηθέντα, τα αναγνωρισθέντα, τα υιοθετηθέντα και όσα εξομοιώνονται με αυτά, με την προϋπόθεση ότι:

α) Είναι άγαμα και δεν έχουν συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας τους. Το όριο αυτό παρατείνεται μέχρι του 24ου έτους, εφόσον φοιτούν σε ανώτερες ή ανώτατες αναγνωρισμένες σχολές του εσωτερικού ή του εξωτερικού ή σε Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης ή Κέντρα/Σχολές Επαγγελματικής Κατάρτισης, ή

β) κατά το χρόνο του θανάτου του ασφαλισμένου ή συνταξιούχου είναι άγαμα και ανίκανα για κάθε βιοποριστική εργασία, εφόσον η ανικανότητά τους επήλθε πριν από την συμπλήρωση του 24ου έτους της ηλικίας τους. Στην περίπτωση αυτή η σύνταξη εξακολουθεί να καταβάλλεται και μετά τη συμπλήρωση του 24ου έτους της ηλικίας.

ρυθμίζεται κάθε αναγκαίο θέμα για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου αυτού.

7. Από την ημερομηνία δημοσίευσης του νόμου αυτού, καταργείται το Ν.δ. 2487/1953 (Α' 198), καθώς και κάθε άλλη αντίθετη προς τις διατάξεις του άρθρου αυτού διάταξη.

Άρθρο 25

Ρυθμίσεις συνταξιοδοτικών θεμάτων υπαλλήλων του Ταμείου Ασφάλισης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων (ΤΑΔΚΥ)

1. Οι τακτικοί υπάλληλοι του Ενιαίου Ταμείου Επικουρικής Ασφάλισης (ΕΤΕΑ), καθώς και του Ταμείου Προνοίας Δημοσίων Υπαλλήλων (ΤΠΔΥ), που προέρχονται από το πρώην Ταμείο Ασφάλισης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων (ΤΑΔΚΥ) και οι οποίοι διέπονται από τις διατάξεις του Ν. 4239/1962 (Α' 126) και υπάγονται για τον κλάδο κύριας σύνταξης οι μεν στο ΕΤΕΑ, οι δε στον Τομέα Πρόνοιας Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων του ΤΠΔΥ, μεταφέρονται στην ασφάλιση του ειδικού συνταξιοδοτικού καθεστώτος του ΙΚΑ - ΕΤΑΜ, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 11 του Ν.δ. 4277/1962 (Α' 191).

2. Τα ανωτέρω εφαρμόζονται και στο τακτικό προσωπικό του πρώην ΤΑΔΚΥ, καθώς και στο προσωπικό της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, το οποίο μεταφέρθηκε ή μετατάχθηκε σε θέσεις άλλων υπηρεσιών και έχει επιλέξει τη διατήρηση του προηγούμενου, της μεταφοράς ή μετάταξης, ασφαλιστικού - συνταξιοδοτικού καθεστώτος.

3. Οι συντάξεις που καταβάλλονται στους ήδη συνταξιούχους του πρώην ΤΑΔΚΥ, καθώς και στα μέλη των οικογενειών τους, είτε καταβάλλονται από το ΕΤΕΑ, είτε από τον Τομέα Πρόνοιας Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων του ΤΠΔΥ, βαρύνουν εφεξής το ΙΚΑ - ΕΤΑΜ.

4. Εκκρεμείς αιτήσεις συνταξιοδότησης των τακτικών υπαλλήλων των ανωτέρω παραγράφων, μεταφέρονται στο ειδικό συνταξιοδοτικό καθεστώς του ΙΚΑ - ΕΤΑΜ και κρίνονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου αυτού.

5. Οι εισφορές εργαζόμενου - εργοδότη που αντιστοιχούν στο χρόνο ασφάλισης που διανύθηκε στους προηγούμενους φορείς μέχρι την έναρξη εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος άρθρου, μεταφέρονται στο ΙΚΑ - ΕΤΑΜ μετά από αναλογιστική μελέτη της Διεύθυνσης Αναλογιστικών Μελετών και Στατιστικής του ΙΚΑ - ΕΤΑΜ.

Ο χρόνος ασφάλισης στους προηγούμενους φορείς του τακτικού προσωπικού των παραγράφων 1 και 2 του παρόντος άρθρου, θεωρείται ότι διανύθηκε στην ασφάλιση του ειδικού συνταξιοδοτικού καθεστώτος του ΙΚΑ - ΕΤΑΜ.

6. Το άρθρο 1 του Ν.δ. 4239/1962, καθώς και κάθε άλλη αντίθετη προς τις διατάξεις του άρθρου αυτού διάταξη καταργείται.

7. Οι διατάξεις του προηγούμενου άρθρου και του παρόντος ισχύουν μέχρι την ημερομηνία υπαγωγής των ασφαλιστικών φορέων στον Ε.Φ.Κ.Α..

Άρθρο 26

Έκταση Εφαρμογής

Οι διατάξεις των προηγούμενων άρθρων, εφαρμόζονται ανάλογα και για τους υπαλλήλους των Ο.Τ.Α. και των άλλων Ν.Π.Δ.Δ. που διέπονται από το ίδιο με τους δημοσίους υπαλλήλους συνταξιοδοτικό καθεστώς,

είτε οι συντάξεις τους βαρύνουν το Δημόσιο είτε τους οικείους φορείς, καθώς και για το προσωπικό του Οργανισμού Σιδηροδρόμων Ελλάδος και των υπαλλήλων των ασφαλιστικών Ταμείων του προσωπικού των Σιδηροδρομικών Δικτύων, που διέπονται από το καθεστώς του Ν.δ. 3395/1955 (Α' 276).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΩΝ ΤΟΥ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ

Άρθρο 27

Εφαρμογή κοινών κανόνων ασφαλισμένων στο δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα

1. Σε εφαρμογή των ενιαίων κανόνων του Ε.Φ.Κ.Α. και των θεμελιωδών αρχών των άρθρων 1 και 2, οι ρυθμίσεις των άρθρων 4 - 20 του Κεφαλαίου Β' εφαρμόζονται και στους ασφαλισμένους των φορέων, τομέων κλάδων και λογαριασμών που εντάσσονται στον Ε.Φ.Κ.Α. του άρθρου 53, με την επιφύλαξη των επόμενων παραγράφων, ειδικών ρυθμίσεων των άρθρων που ακολουθούν και με εξαίρεση των διατάξεων του Κεφαλαίου Β' που, από τη φύση τους, ρυθμίζουν αποκλειστικά τη σχέση των δημοσίων ή στρατιωτικών υπαλλήλων με την υπηρεσία τους.

2α. Κατ' εξαίρεση των οριζόμενων στην παράγραφο 4 του άρθρου 7, στους συνταξιούχους που προέρχονται από τον ιδιωτικό τομέα και λαμβάνουν μειωμένη σύνταξη λόγω αναπηρίας με ποσοστό αναπηρίας από 67% έως και 79,99% χορηγείται το 75% της εθνικής σύνταξης, και με ποσοστό αναπηρίας από 50% έως και 66,99% χορηγείται το 50% αυτής. Σε περίπτωση νέας κρίσης από τις αρμόδιες υγειονομικές επιτροπές το ύψος της εθνικής σύνταξης αναπροσαρμόζεται, σύμφωνα με τα ανωτέρω και βάσει του νέου ποσοστού αναπηρίας. Οι προσαρμογές αυτές δεν έχουν εφαρμογή σε όσους συνταξιοδοτούνται με τις διατάξεις του Ν. 612/1977 (Α' 164) είτε με βάση τις διατάξεις που παραπέμπουν σε αυτές και ισχύουν κάθε φορά.

β. Σε όσους συνταξιοδοτούνται με τις διατάξεις του Ν. 612/1977 ή με βάση διατάξεις που παραπέμπουν σε αυτόν δεν εφαρμόζεται η πρόβλεψη για τη μείωση της εθνικής σύνταξης της παρ. 2 του άρθρου 7, κατά την οποία η εθνική σύνταξη μειώνεται κατά 1/40 για κάθε χρόνο που υπολείπεται των σαράντα (40) ετών διαμονής στην Ελλάδα, μεταξύ του 15ου έτους ηλικίας και του έτους, κατά το οποίο συμπληρώνουν το προβλεπόμενο όριο ηλικίας καταβολής της σύνταξης.

γ. Το εξωϊδρυματικό επίδομα παραπληγίας τετραπληγίας χορηγείται στους ασφαλισμένους, στους συνταξιούχους και στα μέλη των οικογενειών τους που πληρούν τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στις διατάξεις που ισχύουν κατά τη θέση σε ισχύ του παρόντος νόμου.

δ. Οι ρυθμίσεις της παραγράφου αυτής και οι διαφορετικές ρυθμίσεις των παραγράφων 2 και 4 του άρθρου 7 εναρμονίζονται έως την 31.12.2016, σύμφωνα με το άρθρο 11, για όλους τους αναπήρους που εργάζονται στο δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα.

3. Τα εδάφια 1 και 2 της παρ. 3 του άρθρου 29 του α.ν. 1846/1951 σχετικά με το επίδομα συζύγου, καθώς και κάθε αντίστοιχη ειδική, γενική και καταστατική διάταξη των εντασσόμενων στον Ε.Φ.Κ.Α. φορέων, τομέων, κλάδων και λογαριασμών, σύμφωνα με το άρθρο 53, δεν έχουν εφαρμογή για όσους καταθέσουν αίτηση συ-

νταξιοδότησης από την έναρξη ισχύος του παρόντος και εντεύθεν. Για όσους λαμβάνουν σύνταξη μέχρι την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού το επίδομα συζύγου εξακολουθεί να συγκαταβάλλεται με τη σύνταξη, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις.

4. Τα άρθρα 1 έως 4 του Ν. 3863/2010 καταργούνται.

Άρθρο 28 **Ανταποδοτική σύνταξη**

1. Οι ασφαλισμένοι κύριας ασφάλισης του Κεφαλαίου αυτού, οι οποίοι θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης λόγω γήρατος, αναπηρίας ή θανάτου, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις, δικαιούνται ανταποδοτικό μέρος σύνταξης, που προκύπτει με βάση τις συντάξιμες αποδοχές, όπως ορίζονται στο άρθρο αυτό, το χρόνο ασφάλισης, όπως ορίζεται στο άρθρο 34, και τα κατ' έτος ποσοστά αναπλήρωσης υπολογιζόμενα επί των συντάξιμων αποδοχών του πίνακα της παρ. 4 του άρθρου 8, σύμφωνα με τις ειδικότερες ρυθμίσεις των επόμενων παραγράφων.

2. Ως συντάξιμες αποδοχές για τον υπολογισμό του ανταποδοτικού μέρους σύνταξης κύριας ασφάλισης λόγω γήρατος, αναπηρίας ή θανάτου λαμβάνονται υπόψη:

α. Για τους μισθωτούς, ο μέσος όρος μηνιαίων αποδοχών του ασφαλισμένου καθ' όλη τη διάρκεια του ασφαλιστικού του βίου. Ο μέσος αυτός όρος υπολογίζεται ως το ηλικίον της διαίρεσης του συνόλου των μηνιαίων αποδοχών του ασφαλισμένου δια του συνολικού χρόνου ασφάλισής του. Ως σύνολο μηνιαίων αποδοχών που έλαβε ο ασφαλισμένος νοείται το άθροισμα των μηνιαίων αποδοχών που υπόκεινται σε εισφορές, καθ' όλη τη διάρκεια του ασφαλιστικού του βίου. Για τον υπολογισμό των συντάξιμων αποδοχών λαμβάνονται υπόψη οι αποδοχές του ασφαλισμένου για κάθε ημερολογιακό έτος, προσαυξανόμενες κατά την ετήσια μεταβολή μισθών, όπως προσδιορίζεται από την Ελληνική Στατιστική Αρχή.

β. Για τους αυτοαπασχολούμενους, τους ελεύθερους επαγγελματίες και τους ασφαλισμένους του άρθρου 40, το εισόδημα, το οποίο υπόκειται σε εισφορές, σύμφωνα με τα άρθρα 39 και 40, καθ' όλη τη διάρκεια του ασφαλιστικού βίου. Για το διάστημα μέχρι την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού εισόδημα νοείται το ποσό που θα αποτελούσε το ασφαλιστέο μηνιαίο εισόδημα αν εκλαμβάνονταν ως μηνιαία εισφορά το ποσό που πράγματι καταβλήθηκε για κάθε μήνα ασφάλισης, συνυπολογιζομένων, με αναγωγή κατά κεφαλήν, τυχόν υφισταμένων κατά το διάστημα αυτό κοινωνικών πόρων υπέρ των αντίστοιχων ταμείων. Στο ποσό της ασφαλιστικής εισφοράς που πράγματι καταβλήθηκε για κάθε ασφαλισμένο συνυπολογίζεται, όπου υπήρχε, και η ασφαλιστική εισφορά που έχει καταβληθεί από τον εργοδότη. Για τον υπολογισμό των συντάξιμων αποδοχών λαμβάνεται υπόψη το εισόδημα του ασφαλισμένου για κάθε ημερολογιακό έτος προσαυξημένο κατά την ετήσια μεταβολή μισθών, όπως προσδιορίζεται από την Ελληνική Στατιστική Αρχή.

Στις περιπτώσεις συνταξιοδότησης, για όσα από τα αναφερόμενα σε αυτές πρόσωπα συνταξιοδοτούνται με βάση τις διατάξεις του Ν. 612/1977 είτε με βάση τις διατάξεις που παραπέμπουν σε αυτές και ισχύουν κάθε φορά είτε με βάση τις διατάξεις του Ν. 2084/1992, ως συντάξιμες αποδοχές, επί των οποίων θα υπολογιστεί

το ποσοστό αναπλήρωσης των 35 ετών, λαμβάνεται υπόψη ο μέσος όρος των μηνιαίων αποδοχών του ασφαλισμένου κατά τη διάρκεια ασφάλισής του.

γ. Για τους ασφαλισμένους για τους οποίους, από την 1.1.2017, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 38, καταβάλλεται ασφαλιστική εισφορά εργοδότη και ασφαλισμένου, αλλά έως την έναρξη ισχύος του παρόντος κατέβαλλαν ασφαλιστική εισφορά με ασφαλιστικές κατηγορίες, ως συντάξιμες αποδοχές για τον υπολογισμό του ανταποδοτικού μέρους της σύνταξης ορίζεται το ποσό που αντιστοιχεί στο ασφαλιστέο μηνιαίο εισόδημα, αν εκλαμβάνονταν ως μηνιαία εισφορά το ποσό που πράγματι καταβλήθηκε για κάθε μήνα ασφάλισης.

δ. Για το χρόνο ασφάλισης που αναγνωρίζεται πλασματικά, κατόπιν καταβολής του προβλεπόμενου ποσού εξαγοράς ως συντάξιμες αποδοχές ορίζεται το ποσό που θα αποτελούσε τον ασφαλιστέο μηνιαίο μισθό-εισόδημα αν εκλαμβάνονταν ως μηνιαία εισφορά το ποσό που καταβλήθηκε για την εξαγορά κάθε μήνα ασφάλισης. Οι πλασματικοί χρόνοι που αναγνωρίστηκαν χωρίς εξαγορά δεν συνυπολογίζονται για τον υπολογισμό του ποσού της ανταποδοτικής σύνταξης.

3. Για τον υπολογισμό του ανταποδοτικού μέρους της σύνταξης των αιτήσεων συνταξιοδότησης που θα κατατεθούν μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου και εντός του έτους 2016 ως συντάξιμες αποδοχές λαμβάνονται υπόψη ο μέσος μηνιαίος μισθός - εισόδημα κατά τις ειδικότερες λοιπές προβλέψεις του παρόντος άρθρου που προκύπτει από το έτος 2002 και έως την υποβολή της αίτησης. Εφεξής ετησίως η περίοδος αυτή αναφοράς αυξάνεται κατά ένα έτος.

4. Καταργούνται εφεξής και δεν εφαρμόζονται επί των αιτήσεων συνταξιοδότησης που υποβάλλονται μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, οι εξής διατάξεις: άρθρο 29 παρ. 3 Ν. 2084/1992 (Α' 165), άρθρο 64 Ν. 2676/1999 (Α' 1), άρθρο 31 παρ. 2 Ν. 2084/1992 (Α' 165), άρθρο 5 παρ. 11 Α.Ν. 1846/1951 (Α' 179), άρθρο 23 εδάφιο πέμπτο Π.δ. 913/1978 (Α' 220), άρθρο 44 παρ. 4 Π.δ. 284/1974 (Α' 101), άρθρο 5 παρ. 4 Υ.Α. Β2/54/3/236/76/οικ. 695/1977 (Β' 329), άρθρο 46 παρ. 8α Β.δ. 29/5/25.6.58 (Α' 96), άρθρο 17 παρ. 2 Π.δ. 419/1983 (Α' 154), άρθρο 17 Π.δ. 419/1980 (Α' 11), άρθρο 20 Υ.Α. 17481/1933 Α.Υ.Ε.Ο. (77/1933), άρθρο 18 παρ. 1 περίπτωση ε' Υ.Α. 31720/Σ.503/10.12.1962 (Β' 503), Υ.Α. Φ.43/οικ.1135/1988 (Β' 404), άρθρο 1 Π.δ. 460/1989 σε συνδυασμό με το άρθρο 7 παρ. 1 Ν. 982/1979 (Α' 239), Υ.Α. Φ.41/241/1996 (Β' 228), άρθρο 16 παρ. 2 Ν. 3232/2004 (Α' 48) σε συνδυασμό με το άρθρο 3 παρ. 4 Ν. 3029/2002 (Α' 160), άρθρο 24 παρ. 2 Π.δ. 258/2005 (Α' 316), άρθρο 9 Π.δ. 116/1988 (Α' 48), άρθρο 6 του Β.δ. 5/1955 (Α' 18), άρθρα 97 και 110 Π.δ. 668/1981 (Α' 167), άρθρο 1 Π.δ. 418/1985 (Α' 146), άρθρο 14 Υ.Α. Φ.29/1455/1977 (Β' 1028), άρθρο 3 παρ. 3 Ν. 3863/2010 (Α' 115) και κάθε αντίθετη διάταξη.

Άρθρο 29 **Προσωρινή σύνταξη**

1. Μέχρι την έκδοση της οριστικής απόφασης συνταξιοδότησης λόγω γήρατος, καταβάλλεται στους δικαιούχους προσωρινή σύνταξη, το ύψος της οποίας υπολογίζεται ως εξής:

α. Για τους μισθωτούς το 50% του μέσου όρου των μηνιαίων αποδοχών του ασφαλισμένου κατά τους δώδεκα (12) μήνες ασφάλισης που προηγούνται της υποβολής της αίτησης συνταξιοδότησης. Ο μέσος αυτός όρος υπολογίζεται ως το ηλικίον της διαίρεσης του

Signature valid

Digitally signed by
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
Date: 2016.12.19 13:55:02
EE
Reason: I am the author
Embedding is not allowed
Location: Athens, Ethniko
Typografia

9839

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

19 Δεκεμβρίου 2016

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 236

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 4445

Εθνικός Μηχανισμός Συντονισμού, Παρακολούθησης και Αξιολόγησης των Πολιτικών Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής, ρυθμίσεις για την κοινωνική αλληλεγγύη και εφαρμοστικές διατάξεις του ν. 4387/2016 (Α' 85) και άλλες διατάξεις.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α' ΕΘΝΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ, ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ

Άρθρο 1 Ορισμοί

1. Ως «Εθνικός Μηχανισμός Συντονισμού, Παρακολούθησης και Αξιολόγησης των Πολιτικών Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής» (Εθνικός Μηχανισμός), ορίζεται ο ενιαίος οργανικός σχηματισμός, ο οποίος έχει ως αντικείμενο το σχεδιασμό, την ενημέρωση, το συντονισμό, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση οριζόντιων συνεκτικών πολυτομεακών πολιτικών κοινωνικής ένταξης και κοινωνικής συνοχής και δρα συνεκτικώς μεταξύ του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και των λοιπών Υπουργείων, που ασκούν κοινωνική πολιτική, χωρίς να μεταβάλλει τις αρμοδιότητές τους ως προς την υλοποίηση, παρακολούθηση και αξιολόγηση της πολιτικής αυτής.

2. Ως «Ενιαίο Γεωπληροφοριακό Σύστημα» (Ε.Γ.Π.Σ.) νοείται το πληροφοριακό σύστημα, στο οποίο ειδικώς εξουσιοδοτημένοι υπάλληλοι της Γενικής Διεύθυνσης Πρόνοιας του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης καταχωρίζουν δεδομένα, αναφορές και στατιστικά στοιχεία, που αφορούν σε πολιτικές κοινωνικής ένταξης, κοινωνικής προστασίας και κοινωνικής συνοχής, με σκοπό την παρακολούθηση των κοινωνικών πολιτικών, των προτεραιοτήτων της Εθνικής Στρατηγικής για την Κοινωνική Ένταξη (Ε.Σ.Κ.Ε.) και την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των συναφών παρεμβάσεων σε κυβερνητικό και αυτοδιοικητικό επίπεδο.

Άρθρο 2 Σκοπός σύστασης

Ο Εθνικός Μηχανισμός:

- α. διαπιστώνει τις κοινωνικές ανάγκες των πολιτών,
- β. συντονίζει τη χάραξη πολιτικών κοινωνικής ένταξης και συνοχής,
- γ. παρακολουθεί και αξιολογεί την εφαρμογή τους,
- δ. προσδιορίζει τις προτεραιότητες της κοινωνικής αλληλεγγύης με βάση τις εκάστοτε έκτακτες ανάγκες,
- ε. συμβάλλει στην ενίσχυση της πληροφόρησης, της διαφάνειας, της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας του συστήματος κοινωνικής προστασίας,
- στ. τεκμηριώνει και εξειδικεύει πολιτικές και δράσεις, μμε γνώμονα τα σωρευτικά χαρακτηριστικά των ατόμων, που βρίσκονται σε κίνδυνο φτώχειας, ακραίας φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού και
- ζ. σχεδιάζει, εποπτεύει και αξιολογεί το θεσμικό πλαίσιο της πλήρους εθνικής εφαρμογής του Κοινωνικού Εισοδήματος Αλληλεγγύης (εδάφιο 2.5.3, παρ. Γ', άρθρο 3 του ν. 4336/2015, Α' 94).

Άρθρο 3 Επιχειρησιακοί στόχοι

Οι επιχειρησιακοί στόχοι του Εθνικού Μηχανισμού είναι οι εξής:

- α. η θεμιτή και πρόσφορη διαχείριση, διάδοση και κάθε άλλης μορφής διάθεση της πληροφορίας, μέσω του Ε.Γ.Π.Σ., από το κυβερνητικό προς το αυτοδιοικητικό επίπεδο και αντίστροφα για τη χάραξη οριζόντιων πολιτικών και τη λήψη αναγκαίων μέτρων,
- β. η χάραξη τοπικών και περιφερειακών πολιτικών, στη βάση των αρχών και των προτεραιοτήτων της Ε.Σ.Κ.Ε.,
- γ. η εκπόνηση στοχευμένων ρυθμίσεων για την κοινωνική ένταξη και συνοχή,
- δ. η εξομάλυνση συντονιστικών δυσχερειών μεταξύ φορέων κοινωνικής πολιτικής, ιδίως δε αυτών, που προωθούν την απασχόληση, την κοινωνική φροντίδα, την εκπαίδευση και την κατάρτιση και ο εντοπισμός περιπτώσεων σύγχυσης ή επικάλυψης αρμοδιοτήτων και ασυμβατότητας των εφαρμοζόμενων πολιτικών,
- ε. η αξιολόγηση των μέτρων υλοποίησης της Ε.Σ.Κ.Ε.,
- στ. η χρηστή δημοσιονομική διαχείριση και διάθεση των συναφών με την κοινωνική πολιτική εθνικών, κοινοτικών και άλλων πόρων,

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'
ΕΦΑΡΜΟΣΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ
ΤΟΥ Ν. 4387/2016 (Α' 85)

Άρθρο 23

Τροποποίηση του άρθρου 21 του ν. 4387/2016

Το τελευταίο εδάφιο του άρθρου 21 του ν. 4387/2016 (Α' 85) απαλείφεται.

Άρθρο 24

Προσθήκη στο άρθρο 30 του ν. 4387/2016

Μετά το τρίτο εδάφιο της παρ.1 του άρθρου 30 του ν. 4387/2016 (Α' 85) προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Εξαιρούνται τα πρόσωπα που συνταξιοδοτούνται βάσει των διατάξεων του άρθρου 3 της υπ' αριθμ. Φ.11321/οικ.47523/1570/23.10.2015 απόφασης του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Β' 2311) πλην των προσώπων που υπάγονται στις διατάξεις των περιπτώσεων ε' και στ' της παρ. 2 του άρθρου 46 του ν. 2084/1992 (Α' 165). Τα τελευταία πρόσωπα δικαιούνται την προσαύξηση του πρώτου εδαφίου για καθεμία ποσοστιαία μονάδα (1%) εισφοράς που υπερβαίνει το κάτωθι συνολικό ποσοστό εισφορών ασφαλισμένου και εργοδότη: α) 27% για τα πρόσωπα της περίπτωσης ε' της παρ. 2 του άρθρου 46 του ν. 2084/1992, β) 23,6 % για τα πρόσωπα της περίπτωσης στ' της παρ. 2 του άρθρου 46 του ν. 2084/1992, πλην των παλαιών ασφαλισμένων (ασφαλισμένων πριν την 1.1.1993) που υπάγονται στα βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα του ΤΑΠ - ΔΕΗ. Τα τελευταία πρόσωπα δικαιούνται την προσαύξηση του πρώτου εδαφίου για καθεμία ποσοστιαία μονάδα (1%) εισφοράς που υπερβαίνει το συνολικό ποσοστό εισφορών ασφαλισμένου και εργοδότη Κλάδου Σύνταξης και επασφαλιστρού βαρέων επαγγελματιών των αντίστοιχων κατηγοριών εργαζομένων- υπαγομένων στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ. Για τους ασφαλισμένους που δεν συνταξιοδοτούνται βάσει των διατάξεων του άρθρου 3 της ανωτέρω υπουργικής απόφασης εφαρμόζεται το πρώτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου.»

Άρθρο 25

Τροποποίηση του άρθρου 33 του ν. 4387/2016

Η παρ. 1 του άρθρου 33 του ν. 4387/2016 (Α' 85) αντικαθίσταται ως εξής:

«Οι ήδη καταβαλλόμενες, κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος, κύριες συντάξεις, πλην όσων χορηγούνται από τον ΟΓΑ, αναπροσαρμόζονται, σύμφωνα με την ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 14, σε συνδυασμό με τα άρθρα 7, 8, 27, 28, 30 και 12, βάσει των ειδικότερων ρυθμίσεων της επόμενης παραγράφου.»

Άρθρο 26

Τροποποίηση του άρθρου 35 του ν. 4387/2016

Στο τέλος της υποπερίπτωσης αα' της περίπτωσης α' της παρ. 4 του άρθρου 35 του ν. 4387/2016 (Α' 85) όπως ισχύει, προστίθενται εδάφια ως εξής:

«Για τον υπολογισμό του τμήματος της εφάπαξ παροχής των ασφαλισμένων του Ταμείου Πρόνοιας Αξιωματικών Εμπορικού Ναυτικού (ΤΠΑΕΝ) και του Ταμείου Πρόνοιας Κατωτέρων Πληρωμάτων Εμπορικού

Ναυτικού (ΤΠΚΠΕΝ) για χρόνο ασφάλισης που έχει πραγματοποιηθεί έως και τις 31.12.2013, ως ποσοστό εισφοράς θεωρείται το ποσοστό 4% και το ποσοστό αναπλήρωσης καθορίζεται στο 60% επί τεκμαρτών συντάξιμων αποδοχών. Οι τεκμαρτές συντάξιμες αποδοχές προσδιορίζονται με τη χρήση εισφορών εικοσαετίας έως και 31.12.2013, οι οποίες αναπροσαρμόζονται με το επιτόκιο επιστροφής εισφορών όπως ισχύει την 31.12.2013, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 9 του ν. 2335/1995 (Α' 185) και στην υπουργική απόφαση Φ. 80000/οικ.26625/1319/2006 (Β' 1772). Ο μέσος όρος των τεκμαρτών αποδοχών αποτελεί τις συντάξιμες αποδοχές για τα έτη ασφάλισης έως και τις 31.12.2013. Μετά το έτος 2013 έως και το έτος αποχώρησης από την υπηρεσία ή την εργασία λόγω οριστικής συνταξιοδότησης ο ως άνω μέσος όρος των τεκμαρτών αποδοχών προσαυξάνεται ετησίως κατά την ετήσια μεταβολή μισθών, η οποία υπολογίζεται από την Ελληνική Στατιστική Αρχή.

Ο σωρευμένος συντελεστής που προκύπτει από την ετήσια μεταβολή μισθών δεν μπορεί να είναι μικρότερος από ένα (1).».

Άρθρο 27

Τροποποίηση του άρθρου 38 του ν. 4387/2016

1. Στην παρ. 2 του άρθρου 38 του ν. 4387/2016 προστίθεται περίπτωση γ' ως εξής:

«γ. Η ελάχιστη μηνιαία βάση υπολογισμού επί της οποίας υπολογίζεται το εκάστοτε προβλεπόμενο ποσοστό εισφοράς των μισθωτών με πλήρη απασχόληση και των εργοδοτών τους, καθορίζεται με βάση το ποσό που αντιστοιχεί στον κατώτατο βασικό μισθό άγαμου μισθωτού άνω των 25 ετών.»

2. Το δεύτερο εδάφιο της παρ. 9 του άρθρου 38 του ν. 4387/2016 αντικαθίσταται ως εξής:

«Οι ασφαλισμένοι μισθωτοί, οι οποίοι, σύμφωνα με τις γενικές, ειδικές ή καταστατικές διατάξεις εκάστου Τομέα, όπως ίσχυαν έως την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, υπάγονταν στην ασφάλιση του ΕΤΑΠ-ΜΜΕ, καταβάλλουν από 1.1.2017 εισφορά κύριας σύνταξης επί των αποδοχών που ορίζονται στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου αυτού, η οποία ανέρχεται σε ποσοστό 6,67%.

Η εισφορά εργοδότη υπολογίζεται επί των ιδίων αποδοχών και ανέρχεται σε ποσοστό 7,5% για τον Δεκέμβριο του 2016, αναπροσαρμόζόμενου τούτου ετησίως ισόποσα και σταδιακά από 1.1.2017 και εφεξής, ώστε την 1.1.2020 να διαμορφωθεί σε ποσοστό 13,33%. Κάθε άλλη διάταξη που ρυθμίζει διαφορετικά το θέμα καταργείται.»

Άρθρο 28

Τροποποίηση του άρθρου 39 του ν. 4387/2016

1. Στην παρ. 3 του άρθρου 39 του ν. 4387/2016 μετά τη φράση «σύμφωνα με την παράγραφο 2.» προστίθεται τέταρτο εδάφιο ως εξής:

«Στις περιπτώσεις ελεύθερου επαγγελματία ή αυτοπασχολούμενου που απασχολείται παράλληλα ως μισθωτός σε καθεστώς μερικής απασχόλησης, η κατά το πρώτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου μηνιαία ελάχιστη βάση υπολογισμού διαμορφώνεται αφού αφαιρεθούν οι αποδοχές της μερικής απασχόλησης.»

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

28 Μαρτίου 2017

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 38

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 4461

Μεταρρύθμιση της Διοικητικής Οργάνωσης των υπηρεσιών ψυχικής υγείας, Κέντρα Εμπειρογνωμοσύνης σπάνιων και πολύπλοκων νοσημάτων, τροποποίηση συνταξιοδοτικών ρυθμίσεων του ν. 4387/2016 και άλλες διατάξεις.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

ΜΕΡΟΣ Α' ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

Άρθρο 1 Σύσταση Τομεακών Επιστημονικών Επιτροπών

Οι παράγραφοι 6 έως 8 του άρθρου 3 του ν. 2716/1999 (Α' 96), όπως αντικαταστάθηκαν με το άρθρο 10 του ν. 4272/2014 (Α' 145), καθώς και οι παράγραφοι 9 έως 10 του ίδιου άρθρου 3 του ν. 2716/1999, αντικαθίστανται ως εξής:

«6. Σε κάθε Τομέα Ψυχικής Υγείας (Το.Ψ.Υ.) συστήνεται Τομεακή Επιστημονική Επιτροπή Ψυχικής Υγείας Ενηλίκων (Τ.Επ.Ε.Ψ.Υ.Ε.). Σε κάθε περιοχή ευθύνης των υφιστάμενων Τομεακών Επιτροπών Ψυχικής Υγείας Παιδιών και Εφήβων (Τ.Ε.Ψ.Υ.Π.Ε.) και των αντίστοιχων Τομέων Ψυχικής Υγείας Παιδιών και Εφήβων (Το.Ψ.Υ.Π.Ε.), όπου υφίστανται, συστήνεται Τομεακή Επιστημονική Επιτροπή Ψυχικής Υγείας Παιδιών και Εφήβων (Τ.Επ.Ε.Ψ.Υ.Π.Ε.).

7. Οι Τομεακές Επιστημονικές Επιτροπές Ψυχικής Υγείας συγκροτούνται με απόφαση του Υπουργού Υγείας και αποτελούνται:

α) Η Τομεακή Επιστημονική Επιτροπή Ψυχικής Υγείας ενηλίκων (Τ.Επ.Ε.Ψ.Υ.Ε.) από:

αα) Έναν (1) εκπρόσωπο των Ληπτών Υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας (Λ.Υ.Ψ.Υ.), με τον αναπληρωτή του, οι οποίοι κληρώνονται μεταξύ των εκπροσώπων που προτείνουν η Ομοσπονδία, οι Σύλλογοι και οι Ενώσεις Λ.Υ.Ψ.Υ. που έχουν την έδρα τους στο συγκεκριμένο Τομέα Ψυχικής Υγείας (Το.Ψ.Υ.) και δεν συμμετέχουν σε άλλα όργανα του παρόντος άρθρου, με τον αναπληρωτή του. Η κλήρωση διενεργείται δημόσια από τη Διεύθυνση Ψυχικής Υγείας του Υπουργείου Υγείας.

ββ) Έναν (1) εκπρόσωπο δευτεροβάθμιου οργάνου των συλλόγων οικογενειών ατόμων με ψυχικές διαταραχές που έχουν την έδρα τους στο συγκεκριμένο Τομέα Ψυχικής Υγείας (Το.Ψ.Υ.) και δεν συμμετέχουν σε άλλα όργανα του παρόντος άρθρου, με τον αναπληρωτή του, οι οποίοι κληρώνονται μεταξύ των εκπροσώπων που προτείνουν οι σύλλογοι αυτοί. Η κλήρωση διενεργείται δημόσια από τη Διεύθυνση Ψυχικής Υγείας του Υπουργείου Υγείας.

γγ) Έναν (1) ιδιώτη ψυχίατρο, ο οποίος είναι εγγεγραμμένος στον οικείο Ιατρικό Σύλλογο και ασκεί την ιατρική στο συγκεκριμένο Τομέα Ψυχικής Υγείας (Το.Ψ.Υ.), με τον αναπληρωτή του, ή έναν ψυχίατρο ή άλλο επαγγελματία της ψυχικής υγείας των Μονάδων Ψυχικής Υγείας των Ν.Π.Ι.Δ. του κερδοσκοπικού τομέα του άρθρου 12 του ν. 4272/2014 που εντάσσονται στον οικείο Το.Ψ.Υ. Το μέλος αυτό με τον αναπληρωτή του ορίζεται από τον Υπουργό Υγείας μετά από σχετική πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος. Η επιλογή γίνεται με βάση το επιστημονικό έργο και την απασχόληση, ιδίως στην κοινοτική ψυχιατρική, καθώς και την κοινωνική προσφορά.

δδ) Έναν (1) Γενικό Ιατρό ή Παθολόγο που υπηρετεί σε Κ.Υ. Υπαίθρου ή Κ.Υ. Αστικού τύπου ή σε Π.Ε.Δ.Υ. από την περιοχή ευθύνης του αντίστοιχου Το.Ψ.Υ., με τον αναπληρωτή του, ο οποίος εκλέγεται μετά από μυστική ψηφοφορία από όλους τους Γενικούς Ιατρούς και Παθολόγους των όμορων Κ.Υ. και Π.Ε.Δ.Υ.

εε) Έναν (1) εκπρόσωπο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, με τον νόμιμο αναπληρωτή του, ο οποίος ορίζεται από το μεγαλύτερο Δήμο της περιοχής ευθύνης του Τομέα Ψυχικής Υγείας.

στστ) Έξι (6) αιρετά μέλη, με τους αναπληρωτές τους, από τα οποία τα δύο (2) τακτικά μέλη και οι αναπληρωτές τους είναι υποχρεωτικά ψυχίατροι των Μ.Ψ.Υ. που παρέχουν πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια φροντίδα ψυχικής υγείας. Τα αιρετά μέλη, τακτικά και αναπληρωτές, εκλέγονται μετά από μυστική ψηφοφορία από όλους ανεξαιρέτως τους επαγγελματίες ψυχικής υγείας που απασχολούνται στις Μονάδες Ψυχικής Υγείας (Μ.Ψ.Υ.) ενηλίκων των δημοσίων φορέων ψυχικής υγείας και των Ν.Π.Ι.Δ., μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, του άρθρου 12 του ν. 2716/1999 του Το.Ψ.Υ., ως εξής:

ααα) δύο (2) μέλη, με τους αναπληρωτές τους, από τα οποία το ένα τακτικό μέλος και ο αναπληρωτής του είναι υποχρεωτικά ψυχίατροι, από τα Κέντρα Ψυχικής Υγείας, τις Κινητές Μονάδες και τα Π.Ε.Δ.Υ.,

ΜΕΡΟΣ Β'**Άρθρο 94**

1. Το τέταρτο εδάφιο της παρ. 2α του άρθρου 8 του ν. 4387/2016 αντικαθίσταται, από τότε που ίσχυσε, ως εξής:

«Για τον υπολογισμό των συντάξιμων αποδοχών λαμβάνονται υπόψη οι αποδοχές του ασφαλισμένου για κάθε ημερολογιακό έτος, προσαυξανόμενες σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 4.»

2. Οι παράγραφοι 4, 5 και 6 του άρθρου 8 του ν. 4387/2016 αναριθμούνται, από τότε που ίσχυσε, σε 5, 6 και 7 αντίστοιχα, και από την ίδια ημερομηνία προστίθεται στο ίδιο άρθρο παράγραφος 4 ως εξής:

«4.α. Η αναπροσαρμογή των συντάξιμων αποδοχών, για το διάστημα έως και το 2020, διενεργείται κατά τη μεταβολή του μέσου ετήσιου γενικού δείκτη τιμών καταναλωτή της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής. Η προσαύξηση των συντάξιμων αποδοχών για το διάστημα από το 2021 και εφεξής διενεργείται με βάση το δείκτη μεταβολής μισθών, που υπολογίζεται από την ΕΛΣΤΑΤ.

β. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Οικονομικών καθορίζονται οι αναγκαίες λεπτομέρειες και η διαδικασία της εφαρμογής του δείκτη μεταβολής μισθών της ΕΛΣΤΑΤ για την αναπροσαρμογή των συντάξιμων αποδοχών.»

3. Το τρίτο εδάφιο της περίπτωσης β' της παρ. 1 του άρθρου 15 του ν. 4387/2016 αντικαθίσταται, από τότε που ίσχυσε, ως εξής:

«Η ως άνω εισφορά υπολογίζεται επί των συντάξιμων αποδοχών του ασφαλισμένου κατά το μήνα υποβολής της αίτησης εξαγοράς και, εφόσον έχει διακοπεί η απασχόληση, επί των αποδοχών του τελευταίου μήνα απασχόλησης, αναπροσαρμοζόμενων σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 4 του άρθρου 8 του παρόντος.»

4. Το τρίτο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 18 του ν. 4387/2016 αντικαθίσταται, από τότε που ίσχυσε, ως εξής:

«Το ως άνω ποσοστό υπολογίζεται επί του μέσου όρου των μηνιαίων αποδοχών επί των οποίων καταβλήθηκαν ασφαλιστικές εισφορές κατά το τελευταίο δωδεκάμηνο πριν από την αποχώρηση από την υπηρεσία, προσαυξανόμενων σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 4 του άρθρου 8 του παρόντος.»

5. Το τελευταίο εδάφιο της περίπτωσης α' της παρ. 2 του άρθρου 28 του ν. 4387/2016 αντικαθίσταται, από τότε που ίσχυσε, ως εξής:

«Για τον υπολογισμό των συντάξιμων αποδοχών λαμβάνονται υπόψη οι αποδοχές του ασφαλισμένου για κάθε ημερολογιακό έτος, προσαυξανόμενες κατά τον τρόπο που προβλέπεται στην παράγραφο 4 του άρθρου 8 του παρόντος.»

6. Το τέταρτο εδάφιο της περίπτωσης β' της παρ. 2 του άρθρου 28 του ν. 4387/2016 αντικαθίσταται, από τότε που ίσχυσε, ως εξής:

«Για τον υπολογισμό των συντάξιμων αποδοχών λαμβάνονται υπόψη οι αποδοχές του ασφαλισμένου για κάθε ημερολογιακό έτος, προσαυξανόμενες κατά τον

τρόπο που προβλέπεται στην παράγραφο 4 του άρθρου 8 του παρόντος.»

7. Το τρίτο εδάφιο της περίπτωσης γ' της παρ. 1 του άρθρου 34 του ν. 4387/2016 αντικαθίσταται, από τότε που ίσχυσε, ως εξής:

«Η ως άνω εισφορά υπολογίζεται με βάση τις αποδοχές του ασφαλισμένου κατά τον τελευταίο μήνα πλήρους απασχόλησης πριν από την υποβολή της αίτησης εξαγοράς, σύμφωνα με τις ειδικότερες προβλέψεις του άρθρου 38 και εφόσον έχει διακοπεί η απασχόληση, επί των αποδοχών του τελευταίου μήνα απασχόλησης προσαυξανόμενων κατά τον τρόπο που προβλέπεται στην παράγραφο 4 του άρθρου 8 του παρόντος.»

8. Το τρίτο, τέταρτο και πέμπτο εδάφια της υποπερίπτωσης αα' της περίπτωσης α' της παρ. 4 του άρθρου 35 του ν. 4387/2016 αντικαθίστανται ως εξής:

«Ο ως άνω μέσος όρος προσαυξάνεται ετησίως κατά τον τρόπο που προβλέπεται στην παράγραφο 4 του άρθρου 8 του παρόντος. Ειδικότερα, ο μέσος ετήσιος γενικός δείκτης τιμών καταναλωτή της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής εφαρμόζεται από το επόμενο έτος μετά το καταληκτικό της ανωτέρω πενταετίας, έως και το προηγούμενο έτος της αποχώρησης από την υπηρεσία ή την εργασία. Ο σωρευμένος συντελεστής που προκύπτει από τους δείκτες της παραγράφου 4 του άρθρου 8 δεν μπορεί να είναι μικρότερος από ένα (1).»

9. Το πέμπτο, έκτο και έβδομο εδάφια της υποπερίπτωσης ββ' της περίπτωσης α' της παρ. 4 του άρθρου 35 του ν. 4387/2016 αντικαθίστανται ως εξής:

«Ο ως άνω μέσος όρος προσαυξάνεται ετησίως κατά τον τρόπο που προβλέπεται στην παρ. 4 του άρθρου 8 του παρόντος. Ειδικότερα, ο μέσος ετήσιος γενικός δείκτης τιμών καταναλωτή της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής εφαρμόζεται από το επόμενο έτος μετά το καταληκτικό της ανωτέρω πενταετίας, έως και το προηγούμενο έτος της αποχώρησης από το επάγγελμα ή την εργασία. Ο σωρευμένος συντελεστής που προκύπτει από τους δείκτες της παρ. 4 του άρθρου 8 δεν μπορεί να είναι μικρότερος από ένα (1).»

10. Το δεύτερο εδάφιο της περίπτωσης β' της παρ. 2 του άρθρου 37 του ν. 4387/2016 αντικαθίσταται ως εξής:

«Το ως άνω ποσοστό υπολογίζεται επί του μέσου όρου των μηνιαίων αποδοχών επί των οποίων καταβλήθηκαν ασφαλιστικές εισφορές κατά το τελευταίο δωδεκάμηνο πριν από τη διακοπή της υποχρεωτικής ασφάλισης, αναπροσαρμοζόμενων κατά τον τρόπο που προβλέπεται στην παράγραφο 4 του άρθρου 8 του παρόντος.»

11. Το δεύτερο εδάφιο της περίπτωσης γ' της παρ. 2 του άρθρου 37 του ν. 4387/2016 αντικαθίσταται ως εξής:

«Η εισφορά προαιρετικής ασφάλισης υπολογίζεται βάσει του μέσου όρου του μηνιαίου εισοδήματος επί του οποίου καταβλήθηκαν ασφαλιστικές εισφορές, το τελευταίο δωδεκάμηνο πριν από τη διακοπή της υποχρεωτικής ασφάλισης, αναπροσαρμοζόμενων κατά τον τρόπο που προβλέπεται στην παράγραφο 4 του άρθρου 8 του παρόντος.»

12. Το τέταρτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 39 του ν. 4387/2016 αντικαθίσταται ως εξής:

«Στην περίπτωση των ασφαλισμένων της περίπτωσης β' της παραγράφου 1 του παρόντος, το συνολικό ποσό

που υπολείπεται του ποσοστού είκοσι τοις εκατό (20%) μηνιαίας ασφαλιστικής εισφοράς κατά τα πέντε (5) πρώτα έτη ασφάλισης αποτελεί ασφαλιστική οφειλή υπολογιζόμενη επί του μηνιαίου εισοδήματος, σύμφωνα με την παρούσα παράγραφο, προσαυξανόμενου κατά τον τρόπο που προβλέπεται στην παράγραφο 4 του άρθρου 8 του παρόντος.»

Άρθρο 95 **Ασφαλιστική Ικανότητα**

1. Στο τέλος της παρ. 1Α του άρθρου 31 του α.ν. 1846/1951 (Α'179), όπως ισχύει, προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Οι ασφαλισμένοι του τ. ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, καθώς και τα μέλη οικογένειάς τους, όπως αυτά αναφέρονται στο άρθρο 33, για την περίοδο από 1.3.2017 έως 28.2.2018 ασφαλιζονται στον ΕΦΚΑ και καλύπτονται για παροχές ασθένειας σε είδος από τον Ε.Ο.Π.Υ.Υ., εφόσον έχουν πραγματοποιήσει τουλάχιστον πενήντα (50) ημέρες ασφάλισης είτε το προηγούμενο ημερολογιακό έτος είτε κατά το τελευταίο δεκαπεντάμηνο, χωρίς να συνυπολογίζονται οι ημέρες που πραγματοποιήθηκαν κατά το τελευταίο ημερολογιακό τρίμηνο του δεκαπενταμήνου.»

2. Στους ασφαλισμένους των περιπτώσεων Α', Β' και Γ' της υποπαραγράφου Α.3. της παρ. Α' του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α'85), της παρ. 7 του άρθρου 30 του ν. 4320/2015 (Α'29), καθώς και στα προστατευόμενα μέλη αυτών, παρατείνεται το δικαίωμα παροχών ασθένειας σε είδος μέχρι 28.2.2018 με τις ίδιες προϋποθέσεις που ορίζονται από τις ανωτέρω διατάξεις.

3. Η ασφάλιση για ιατροφαρμακευτική περίθαλψη σε είδος από τον ΕΦΚΑ των ασφαλισμένων του τ. Ο.Α.Ε.Ε., ηλικίας από τριάντα (30) έως εξήντα πέντε (65) ετών που διέκοψαν την άσκηση του επαγγέλματός τους, έχουν κάνει χρήση των διατάξεων της παρ. 8 του άρθρου δεύτερου του ν. 3845/2010 (Α'65) και παραμένουν άνεργοι και ανασφάλιστοι, παρατείνεται μέχρι τις 28.2.2018, υπό την προϋπόθεση ότι δεν έχουν οφειλές προς τον τ. Ο.Α.Ε.Ε. ή έχουν ρυθμίσει τις οφειλές τους και τηρείται η ρύθμιση.

4. Η ασφάλιση από τον ΕΦΚΑ των ανέργων που έχουν κάνει χρήση των διατάξεων της παρ. 4 του άρθρου 5 του ν. 2768/1999 (Α'273), της παρ. 2 του άρθρου 35 του ν. 3996/2011 (Α'170), της παρ. Α2 του άρθρου 138 του ν. 4052/2012 (Α'41), της παρ. 3 του άρθρου 75 του ν. 4144/2013 (Α'88), της παρ. 1Β του άρθρου 18 του ν. 4242/2014 (Α'50) και της παρ. 4 του άρθρου 30 του ν. 4320/2015 (Α'29), παρατείνεται μέχρι τις 28.2.2018. Κατά τα λοιπά, ισχύουν τα αναφερόμενα στην παρ. 4 του άρθρου 5 του ν. 2768/1999 και ο Ο.Α.Ε.Δ. υποχρεούται να καταβάλει την προβλεπόμενη εισφορά στον ΕΦΚΑ.

5. Στο τέλος της παρ. 1Β του άρθρου 31 του α.ν. 1846/1951 (Α'179), όπως ισχύει, προστίθενται εδάφια ως εξής:

«Οι εργαζόμενοι της επιχείρησης με την επωνυμία «ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΡΟΧΑΙΟΥ ΥΛΙΚΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.», καθώς και τα μέλη οικογένειάς τους, που αναφέρονται στο άρθρο 33, για την περίοδο από 1.3.2017 έως 28.2.2018 καλύπτονται από τον Ε.Ο.Π.Υ.Υ. για παροχές ασθένειας σε είδος, χωρίς την προϋπόθεση της συμπλήρωσης των απαιτούμενων ημερών ασφάλισης.

Οι εργαζόμενοι των Ναυπηγείων Σκαρμαμαγκά, καθώς και τα μέλη οικογένειάς τους, που αναφέρονται στο άρθρο 33, για την περίοδο από 1.3.2017 έως 28.2.2018 καλύπτονται από τον Ε.Ο.Π.Υ.Υ. για παροχές ασθένειας σε είδος, χωρίς την προϋπόθεση της συμπλήρωσης των απαιτούμενων ημερών ασφάλισης.

Οι εργαζόμενοι της Ναυπηγοεπισκευαστικής Ζώνης Περάματος και των Ναυπηγείων Ελευσίνας, καθώς και τα μέλη οικογένειάς τους που αναφέρονται στο άρθρο 33, για τη χρονική περίοδο από 1.3.2017 έως 28.2.2018 καλύπτονται από τον Ε.Ο.Π.Υ.Υ. για παροχές ασθένειας σε είδος, χωρίς την προϋπόθεση της συμπλήρωσης απαιτούμενων ημερών ασφάλισης.

Οι πωλητές Λαϊκού Λαχείου, οι οποίοι υπάγονται στο κεφάλαιο ΙΓ' του Κανονισμού Ασφάλισης του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, καθώς και τα μέλη οικογένειάς τους, που αναφέρονται στο άρθρο 33, για τη χρονική περίοδο από 1.3.2017 έως 28.2.2018 καλύπτονται από τον Ε.Ο.Π.Υ.Υ. για παροχές ασθένειας σε είδος χωρίς την προϋπόθεση της συμπλήρωσης των απαιτούμενων ημερών ασφάλισης.»

6. Στο άρθρο 2 του ν. 4338/2015 (Α'131) προστίθεται παράγραφος 18 ως εξής:

«18. Οι αναβάτες ιπποδρομιών, οι μαθητευόμενοι αναβάτες και οι προπονητές δρομώνων ίππων, καθώς και τα μέλη οικογένειάς τους, για τη χρονική περίοδο από 1.3.2017 έως 28.2.2018 καλύπτονται από τον Ε.Ο.Π.Υ.Υ. για παροχές ασθένειας σε είδος χωρίς την προϋπόθεση της συμπλήρωσης απαιτούμενων ημερών ασφάλισης.»

Άρθρο 96

Η περίπτωση β' της παρ. 2 του άρθρου 35 του ν. 4387/2016 αντικαθίσταται ως εξής:

«β. Τα έσοδα από τις ασφαλιστικές εισφορές των ασφαλισμένων και των εργοδοτών, όπου προβλέπεται εργοδοτική εισφορά για τους μέχρι 31.12.1992 ασφαλισμένους μισθωτούς. Από 1.1.2017 το ποσό της μηνιαίας εισφοράς στον Κλάδο Εφάπαξ Παροχών του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. των ασφαλισμένων από 1.1.1993 και εφεξής μισθωτών και όλων των πριν και μετά την 1.1.1993 ασφαλισμένων αυτοτελώς απασχολούμενων, ορίζεται σε ποσοστό 4%, υπολογιζόμενο για τους μισθωτούς επί των ασφαλιστέων αποδοχών τους, όπως προσδιορίζονται στα άρθρα 5 και 38, και για τους αυτοτελώς απασχολούμενους επί του εισοδήματός τους, όπως ειδικότερα προσδιορίζεται στο άρθρο 39, εφαρμοζόμενου και του άρθρου 98. Για το ύψος και τον τρόπο υπολογισμού των εισφορών των μέχρι 31.12.1992 ασφαλισμένων μισθωτών, εφαρμόζονται οι επιμέρους καταστατικές διατάξεις των εντασσόμενων ταμείων, τομέων, κλάδων και λογαριασμών προνοίας στο Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π., με εξαίρεση τους μισθωτούς ασφαλισμένους στους τομείς προνοίας του τ. ΕΤΑΠ - ΜΜΕ, των οποίων τα ποσοστά εισφορών υπολογίζονται επί των ασφαλιστέων αποδοχών τους, όπως προσδιορίζονται στο άρθρο 38 του παρόντος. Κάθε άλλη διάταξη που ρυθμίζει το θέμα διαφορετικά καταργείται.»

ΜΕΡΟΣ Γ'

Άρθρο 97

Τεχνική συνδρομή του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας στο πλαίσιο της προσφυγικής κρίσης

1. Το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας μπορεί να προβαίνει με ίδια μέσα και προσωπικό σε αναδιαμόρφωση και

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ,
 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ &
 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
 ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
 ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ
 ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
 ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: ΚΥΡΙΑΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
 ΜΙΣΘΩΤΩΝ & ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ (Δ 13)
 ΤΜΗΜΑ : Β'
 Πληροφορίες : Στ. Γιωτάκου
 Τηλέφωνο : 210 3368112
 ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: ΚΥΡΙΑΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
 ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ
 ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΩΝ (Δ 14)
 ΤΜΗΜΑ : Α'
 Πληροφορίες : Ε. Ράπτη
 Τηλέφωνο : 210 3368112
 Ταχ. Δ/ση : Σταδίου 29
 Ταχ. Κώδικας : 10110 Αθήνα
 Φαξ: 210 33 68 120

Αθήνα 23/12/2016

Αρ. Πρωτ.: Φ80000/οικ.60273/2197

ΠΡΟΣ: Όλους τους φορείς κύριας ασφάλισης, αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Κοινωνικής Αλληλεγγύης

ΚΟΙΝ: Γενικό Λογιστήριο του Κράτους
 Κάνιγγος 29, Αθήνα 101 10

ΘΕΜΑ: « Γνωστοποίηση των διατάξεων των άρθρων 2, 7, 27 παρ. 2 α & β του ν. 4387/2016 »

Σας γνωρίζουμε ότι στο ΦΕΚ Α' 85/12.05.2016 δημοσιεύθηκε ο νόμος 4387/2016 «Ενιαίο Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλειας – Μεταρρύθμιση ασφαλιστικού – συνταξιοδοτικού συστήματος – Ρυθμίσεις φορολογίας εισοδήματος και τυχερών παιγνίων και άλλες διατάξεις».

ΑΡΘΡΟ 2 – Εννοιολογικοί προσδιορισμοί

Με το αρ. 2 του ν. 4387/2016, εισάγονται οι εννοιολογικοί προσδιορισμοί των δύο τμημάτων της σύνταξης, το άθροισμα των οποίων αποτελεί, από την έναρξη ισχύος του νόμου, τη σύνταξη γήρατος, αναπηρίας και θανάτου.

Στην παράγραφο 2 του κοινοποιούμενου άρθρου, ορίζεται η έννοια της εθνικής σύνταξης, η οποία δεν χρηματοδοτείται από ασφαλιστικές εισφορές, αλλά απευθείας από τον κρατικό προϋπολογισμό και καταβάλλεται από τους φορείς κοινωνικής ασφάλισης μέχρι 31/12/2016 και από 1/1/2017 από τον ΕΦΚΑ με τους όρους και προϋποθέσεις, όπως ορίζονται στο αρ. 7 του εν λόγω νόμου και θα αναλυθούν παρακάτω.

Στην παράγραφο 3, προσδιορίζεται αντίστοιχα η έννοια του ανταποδοτικού μέρους της σύνταξης, το οποίο υπολογίζεται βάσει των αποδοχών επί των οποίων καταβλήθηκαν εισφορές και του ποσοστού αναπλήρωσης, σύμφωνα με τους πίνακες του αρ. 8 του εν λόγω νόμου, με τους όρους και προϋποθέσεις που ορίζονται στο αρ. 28 σε συνδυασμό με το αρ. 8 και θα αναλυθούν σε άλλη εγκύκλιό μας.

Το ποσό της σύνταξης, που προκύπτει από το άθροισμα των ως άνω τμημάτων, καταβάλλεται ανά μήνα.

Στην παράγραφο 5 του κοινοποιούμενου άρθρου, ορίζεται ότι η ως άνω σύνταξη (αποτελούμενη από την εθνική και την ανταποδοτική σύνταξη), αποσκοπεί στην εξασφάλιση ενός αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης σε όλους τους ασφαλισμένους, εγκαθιδρύοντας ένα στενό δεσμό μεταξύ παροχής, εισφορών και εισοδήματος, με αποτέλεσμα η παροχή να αντιστοιχεί στο επίπεδο διαβίωσης που διήγε ο ασφαλισμένος κατά τη διάρκεια του εργασιακού του βίου. (Το κράτος έχει πλήρη εγγυητική υποχρέωση όχι μόνο για την κάλυψη της δαπάνης της εθνικής σύνταξης από τη φορολογία, αλλά και πλήρη εγγυητική υποχρέωση για το σύνολο των ασφαλιστικών παροχών και τη διασφάλιση της βιωσιμότητας των ταμείων).

ΑΡΘΡΟ 7 –«Εθνική Σύνταξη» σε συνδυασμό με το ΑΡΘΡΟ 27 «Εφαρμογή κοινών κανόνων ασφαλισμένων στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα»

Παράγραφος 1 - Δικαιούχοι

Στην παράγραφο αυτή, ορίζεται ότι δικαιούχοι της εθνικής σύνταξης, είναι όσοι θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης λόγω γήρατος, αναπηρίας και θανάτου, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις.

Παράγραφος 2 – Προϋποθέσεις χορήγησης της Εθνικής Σύνταξης σε συνταξιούχους λόγω γήρατος

Ορίζονται οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση της Εθνικής Σύνταξης σε όσους θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα λόγω γήρατος.

Ειδικότερα:

α. Βασική προϋπόθεση (πέραν της θεμελίωσης του σχετικού δικαιώματος όπως προβλέπεται για κάθε φορέα ασφάλισης) αποτελεί η **μόνιμη** και **νόμιμη** διαμονή στην Ελλάδα για τουλάχιστον 15 έτη, μεταξύ του 15^{ου} έτους της ηλικίας και του έτους κατά το οποίο συμπληρώνεται το προβλεπόμενο κατά περίπτωση όριο ηλικίας καταβολής της σύνταξης.

Σημειώνεται ότι σε περίπτωση που η αίτηση συνταξιοδότησης λόγω γήρατος υποβάλλεται μετά τη συμπλήρωση του ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης, ο έλεγχος ως προς την πλήρωση ή μη της ανωτέρω προϋπόθεσης ελάχιστου χρόνου μόνιμης και νόμιμης διαμονής στην Ελλάδα, επεκτείνεται μέχρι την ημερομηνία υποβολής της αίτησης συνταξιοδότησης.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Ασφαλισμένος συμπληρώνει το Δεκέμβριο του 2016 τις ελάχιστες προϋποθέσεις πλήρους συνταξιοδότησης λόγω γήρατος (15 έτη ασφάλισης και 67^ο έτος της ηλικίας) και μέχρι την ανωτέρω ημερομηνία έχει συμπληρώσει 25 έτη διαμονής στην Ελλάδα. Ο εν λόγω ασφαλισμένος συνεχίζει να εργάζεται και υποβάλλει αίτηση συνταξιοδότησης το 2019. Στην περίπτωση αυτή ο έλεγχος της διαμονής γίνεται μέχρι το 2019, οπότε ο ασφαλισμένος έχει συμπληρώσει 28 έτη διαμονής.

β. Για κάθε χρόνο που υπολείπεται των 40 ετών διαμονής στην Ελλάδα μεταξύ του 15^{ου} έτους της ηλικίας και του έτους που συμπληρώνεται το κατά περίπτωση όριο ηλικίας καταβολής της σύνταξης λόγω γήρατος ή το έτος υποβολής της αίτησης συνταξιοδότησης λόγω γήρατος, το ποσό της εθνικής σύνταξης μειώνεται κατά 1/40.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Συνταξιούχος λόγω γήρατος, ο οποίος εγκαταστάθηκε στην Ελλάδα στο 40^ο έτος της ηλικίας του και θα λάβει σύνταξη με 15 έτη ασφάλισης στο 67^ο έτος της ηλικίας. Από το 40^ο έτος έως το 67^ο έτος έχει 27 έτη διαμονής στη χώρα και ως εκ τούτου υπολείπονται 13 χρόνια έως τα απαιτούμενα σαράντα χρόνια διαμονής.

Το ποσό της εθνικής σύνταξης πάνω στο οποίο θα υπολογιστεί η μείωση του 1/40 θα είναι το ποσό των 345,60 ευρώ, το οποίο αντιστοιχεί στα 15 χρόνια ασφάλισης, όπως αναλύεται κατωτέρω στην παρ. 6 του κοινοποιούμενου άρθρου.

Επομένως, το ως άνω ποσό θα μειωθεί κατά 13/40 (13 είναι τα έτη που υπολείπονται έως τη συμπλήρωση των 40 ετών διαμονής) και ως εκ τούτου θα λάβει ως εθνική σύνταξη το ποσό των 233,28 ευρώ.

Εάν όμως η αίτηση συνταξιοδότησης λόγω γήρατος υποβληθεί όταν ο ασφαλισμένος θα έχει συμπληρώσει το 70^ο έτος της ηλικίας, δηλαδή 3 έτη μετά τη συμπλήρωση των προϋποθέσεων συνταξιοδότησης, τότε τα έτη διαμονής είναι 30, και συνεπώς η εθνική σύνταξη θα μειωθεί κατά 10/40 και ο εν λόγω ασφαλισμένος θα λάβει ως εθνική σύνταξη το ποσό των 276,48 ευρώ.

ΑΡΘΡΟ 27 παρ. 2β'

Η παράγραφος 2β του κοινοποιούμενου άρθρου, συμπληρώνει τις διατάξεις της παρ. 2 του αρ. 7, προβλέποντας ρητώς ότι η ανωτέρω μείωση κατά 1/40 για κάθε χρόνο που υπολείπεται των 40 ετών διαμονής στην Ελλάδα μεταξύ του 15^{ου} έτους της ηλικίας και του έτους που συμπληρώνεται το κατά περίπτωση όριο ηλικίας καταβολής της σύνταξης ή του έτους υποβολής της αίτησης συνταξιοδότησης, δεν εφαρμόζεται για όσους συνταξιοδοτούνται με τις διατάξεις του ν. 612/1977 ή με βάση διατάξεις που παραπέμπουν σε αυτές (τυφλοί, πάσχοντες από Βήτα ομόζυγο μεσογειακή ή δρεπανοκυτταρική ή μικροδρεπανοκυτταρική αναιμία με ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον 67%, που υποβάλλονται σε μετάγγιση κλπ).

Για την κατηγορία αυτή συνταξιούχων, απαιτείται μόνο η προϋπόθεση της μόνιμης και νόμιμης διαμονής στην Ελλάδα για τουλάχιστον 15 έτη μεταξύ του 15ου έτους της ηλικίας και του έτους υποβολής της αίτησης συνταξιοδότησης με τις ειδικές διατάξεις του ν.612/1977, δεδομένου ότι στις περιπτώσεις αυτές δεν απαιτείται η συμπλήρωση ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης.

Άρθρο 7 Παράγραφος 3 – Ποσό εθνικής σύνταξης στις περιπτώσεις συνταξιοδότησης με μειωμένη σύνταξη λόγω γήρατος

Στις περιπτώσεις καταβολής μειωμένης σύνταξης λόγω γήρατος, δηλαδή σε όριο ηλικίας μικρότερο από το κατά περίπτωση προβλεπόμενο όριο για πλήρη σύνταξη, το ποσό της εθνικής σύνταξης καταβάλλεται μειωμένο κατά 1/200 για κάθε μήνα (ή 6% για κάθε έτος) που υπολείπεται του αντίστοιχου ορίου ηλικίας πλήρους συνταξιοδότησης. Σε καμία περίπτωση το ποσοστό μείωσης της εθνικής σύνταξης δεν υπερβαίνει το ποσοστό μείωσης που αντιστοιχεί σε πέντε έτη ηλικίας (60 μήνες), ενώ δεν επιβάλλεται το επιπλέον ποσοστό μείωσης ύψους 10% που προβλέπεται από τις διατάξεις της περίπτωσης 3 της υποπαραγράφου Ε.3 της παραγράφου Ε του άρθρου 2 του ν.4336/2015 και το άρθρο 2 της αριθ. Φ11321/οικ.47523/1570/23-10-2015 Υπουργικής Απόφασης (ΦΕΚ 2311, Β').

Σημειώνουμε ότι σε περίπτωση σώρευσης μειώσεων λόγω διαμονής και λήψης μειωμένης σύνταξης λόγω γήρατος, το ποσό της Εθνικής Σύνταξης που προκύπτει κατά περίπτωση σύμφωνα με τα έτη ασφάλισης βάσει της παρ. 6 του κοινοποιούμενου άρθρου 7, μειώνεται αρχικά βάσει των ετών διαμονής που υπολείπονται των 40 ετών και στη συνέχεια βάσει του ποσοστού μείωσης λόγω λήψης μειωμένης σύνταξης λόγω γήρατος.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

1) Ασφαλισμένος με **40 έτη** διαμονής στην Ελλάδα, με θεμελιωμένο δικαίωμα σε μειωμένη σύνταξη γήρατος (15 έτη ασφάλισης και

συμπληρωμένο το 62^ο έτος της ηλικίας) θα λάβει ως εθνική σύνταξη το ποσό των 241,92 ευρώ.

Και τούτο διότι για τα 15 έτη ασφάλισης το ποσό της εθνικής σύνταξης (μειούμενο κατά 2% για κάθε έτος ασφάλισης που υπολείπεται των 20 ετών) είναι 345,60 ευρώ. Επιπλέον και δεδομένης της μειωμένης σύνταξης γήρατος κατά 5 έτη (όριο ηλικίας πλήρους σύνταξης το 67^ο έτος), το ποσό της εθνικής θα μειωθεί κατά 6% για κάθε έτος που υπολείπεται του πλήρους ορίου ηλικίας και συνεπώς το ποσό της εθνικής σύνταξης που θα δικαιωθεί ο ως άνω ασφαλισμένος θα είναι 241,92 [345,60 – (345,60 X 30%)].

2) Ασφαλισμένος με 25 έτη διαμονής στην Ελλάδα, με θεμελιωμένο δικαίωμα σε μειωμένη σύνταξη γήρατος (15 έτη ασφάλισης και συμπληρωμένο το 62^ο έτος της ηλικίας) θα λάβει ως εθνική σύνταξη το ποσό των 151,20 ευρώ.

Και τούτο διότι 345,60 ευρώ είναι το ποσό της εθνικής σύνταξης που αντιστοιχεί στα 15 έτη ασφάλισης και δεδομένου ότι ο ασφαλισμένος είχε 25 έτη διαμονής στην Ελλάδα το εν λόγω ποσό θα μειωθεί κατά 15/40 (ήτοι 216 ευρώ) και κατόπιν 30% περαιτέρω μείωση (5 έτη νωρίτερα συνταξιοδότηση από το πλήρες όριο ηλικίας), δηλαδή 151,20 ευρώ.

ΠΟΣΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΜΕΙΩΜΕΝΗΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΛΟΓΩ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ

Άρθρο 27 παρ.2^α σε συνδυασμό με το άρθρο 7 Παράγραφος 4

Στην παράγραφο αυτή του κοινοποιούμενου άρθρου 27, ορίζονται τα ποσοστά αναπηρίας, για τα οποία προβλέπονται μειώσεις στο ποσό της εθνικής σύνταξης για τους συνταξιούχους φορέων αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, οι οποίοι θα λάβουν μειωμένη σύνταξη λόγω αναπηρίας, ως ακολούθως:

- α) από 67% έως και 79,99, χορηγείται το 75% της εθνικής σύνταξης και
- β) από 50% έως και 69,99%, χορηγείται το 50% της εθνικής σύνταξης.

Σε περίπτωση νέας κρίσης από τις αρμόδιες υγειονομικές επιτροπές, το ύψος της εθνικής σύνταξης αναπροσαρμόζεται σύμφωνα με τα ανωτέρω και βάσει του νέου ποσοστού αναπηρίας.

Στους συνταξιούχους με ποσοστό αναπηρίας 80% και άνω, χορηγείται το πλήρες ποσό της εθνικής σύνταξης.

Εξαίρεση από τις ανωτέρω προσαρμογές των ποσοστών αναπηρίας, αποτελούν όσοι συνταξιοδοτούνται με τις διατάξεις του ν. 612/1977 ή με βάση διατάξεις που παραπέμπουν σε αυτές (τυφλοί, πάσχοντες από Βήτα ομόζυγο μεσογειακή ή δρεπανοκυτταρική ή μικροδρεπανοκυτταρική αναιμία με ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον 67%, που υποβάλλονται σε μετάγγιση κλπ).

Αυτό σημαίνει ότι η ως άνω κατηγορία συνταξιούχων, θα λάβει το δικαιούμενο σύμφωνα με τα προεκτεθέντα ποσό της εθνικής σύνταξης, ανεξαρτήτως ποσοστού αναπηρίας, εφόσον διαμένει νόμιμα και μόνιμα στην Ελλάδα για τουλάχιστον 15 έτη μεταξύ του 15^{ου} έτους της ηλικίας και του έτους υποβολής της αίτησης συνταξιοδότησης βάσει του ν.612/1977, όπως προαναφέρθηκε στην παρ. 2 του αρ. 7.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Στο σημείο αυτό και δεδομένου ότι στους συνταξιούχους **λόγω αναπηρίας**, δεν ελέγχεται η νόμιμη και μόνιμη διαμονή στην Ελλάδα και, ως εκ τούτου, ούτε και η προϋπόθεση της 15ετούς ασφάλισης, το ποσό της εθνικής σύνταξης, το οποίο θα περιοριστεί περαιτέρω βάσει του βαθμού αναπηρίας, είναι το εξής:

α) Για όσους έχουν **μέχρι 15 έτη ασφάλισης**, το ποσό της εθνικής σύνταξης είναι το ποσό των **345,60 ευρώ**, το οποίο αφορά σε συνταξιούχο με 15 τουλάχιστον έτη ασφάλισης, σύμφωνα και με τα προβλεπόμενα στην παρ. 6 του αρ. 7.

β) Για όσους έχουν **από 15 έως και 19,9 έτη ασφάλισης**, το ποσό της εθνικής σύνταξης είναι το ποσό που προκύπτει κατ' εφαρμογή της παρ. 6 του κοινοποιούμενου άρθρου.

γ) Για όσους έχουν **από 20 έτη ασφάλισης και άνω**, το ποσό της εθνικής σύνταξης είναι το ποσό των 384 ευρώ.

Σημειώνουμε ότι τα ανωτέρω εφαρμόζονται και σε περιπτώσεις φορέων που μέχρι σήμερα δεν χορηγούσαν σύνταξη λόγω αναπηρίας με βαθμίδες αναπηρίας (ΟΑΕΕ, ΕΤΑΑ).

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

- 1) Συνταξιούχος λόγω αναπηρίας με ποσοστό **80%** και **6 έτη ασφάλισης**, θα λάβει ως εθνική σύνταξη το ποσό των **345,60** ευρώ.
- 2) Συνταξιούχος λόγω αναπηρίας με ποσοστό **80%** και **25 χρόνια ασφάλισης**, θα λάβει το ποσό των **384** ευρώ.
- 3) Συνταξιούχος λόγω αναπηρίας με ποσοστό **70%** και **6 έτη ασφάλισης**, θα λάβει ως εθνική σύνταξη το ποσό των **259,2** ευρώ, (345,60X75%)
- 4) Συνταξιούχος λόγω αναπηρίας με ποσοστό **70%** και **25 έτη ασφάλισης**, θα λάβει ως εθνική σύνταξη το ποσό των **288** ευρώ (384X75%)
- 5) Συνταξιούχος λόγω αναπηρίας με ποσοστό **55%** και **6 έτη ασφάλισης**, θα λάβει ως εθνική σύνταξη το ποσό των **172,9** ευρώ (345,60X50%).
- 6) Συνταξιούχος λόγω αναπηρίας με ποσοστό **55%** και **25 έτη ασφάλισης**, θα λάβει ως εθνική σύνταξη το ποσό των **192** ευρώ (384X50%).
- 7) Συνταξιούχος λόγω αναπηρίας με ποσοστό **67%** και **18 έτη** ασφάλισης, θα λάβει ως εθνική σύνταξη το ποσό των **276,48** ευρώ (368,64X75%).

Άρθρο 7 παράγραφος 5 – χορήγηση εθνικής σύνταξης σε περίπτωση σώρευσης συντάξεων

Στην παράγραφο αυτή του κοινοποιούμενου άρθρου ρυθμίζεται το ύψος της Εθνικής Σύνταξης που χορηγείται σε περίπτωση σώρευσης συντάξεων. Ειδικότερα, προβλέπεται η καταβολή μίας εθνικής σύνταξης, το ύψος της οποίας διαφοροποιείται ανάλογα με το εάν ο συνταξιούχος, ή τα δικαιούχα πρόσωπα σε περίπτωση συνταξιοδότησης λόγω θανάτου, δικαιούται να λάβει πέραν της μίας κύριας σύνταξης. Σε περίπτωση συνταξιούχου ή δικαιούχου δύο πλήρων κύριων συντάξεων, χορηγείται το πλήρες ποσό της εθνικής σύνταξης. Σε περίπτωση συνταξιούχου ή δικαιούχου μίας πλήρους και μίας μειωμένης κύριας σύνταξης, χορηγείται το πλήρες ποσό της εθνικής σύνταξης. Σε περίπτωση συνταξιούχου ή δικαιούχου δύο μειωμένων κύριων συντάξεων, χορηγείται το ποσό της εθνικής σύνταξης που αντιστοιχεί σε κάθε μία, όμως το άθροισμα του δεν μπορεί να υπερβαίνει το πλήρες ποσό της εθνικής σύνταξης.

Περισσότερες οδηγίες για την αντιμετώπιση αυτών των περιπτώσεων θα δοθούν με νεότερη εγκύκλιό μας, στην οποία θα αναλύονται τα θέματα του άρθρου 36 του ν. 4387/2016 για την παράλληλη ασφάλιση.

Άρθρο 7 παράγραφος 6 – πλήρες ποσό εθνικής σύνταξης

Για την πρώτη εφαρμογή του νόμου, το πλήρες ποσό της εθνικής σύνταξης ορίζεται σε 384 ευρώ μηνιαίως και καταβάλλεται ακέραιο εφόσον έχουν συμπληρωθεί τουλάχιστον 20 έτη ασφάλισης και επιπλέον 40 έτη διαμονής στην Ελλάδα.

Εξαιρούνται οι συνταξιούχοι λόγω αναπηρίας, για τους οποίους, όπως αναλύθηκε ανωτέρω, δεν απαιτείται η προϋπόθεση της διαμονής στην χώρα, καθώς και οι συνταξιοδοτούμενοι με τις διατάξεις του ν. 612/1977 ή με βάση διατάξεις που παραπέμπουν σε αυτές, για τους οποίους απαιτείται μόνο η 15ετής νόμιμη και μόνιμη διαμονή.

Το ποσό της εθνικής σύνταξης βαίνει μειούμενο κατά 2% για κάθε έτος ασφάλισης που υπολείπεται των 20 ετών, εφόσον ωστόσο έχουν συμπληρωθεί τουλάχιστον 15 έτη ασφάλισης.

Ειδικότερα:

- Για **15 έτη** ασφάλισης, το πλήρες ποσό της εθνικής σύνταξης είναι **345,60 ευρώ**
- Για **16 έτη** ασφάλισης, **353,28 ευρώ**
- Για **17 έτη** ασφάλισης, **360,96 ευρώ**
- Για **18 έτη** ασφάλισης, **368,64 ευρώ**
- Για **19 έτη** ασφάλισης, **376,32 ευρώ** και
- Από **20 έτη** ασφάλισης και άνω **384,00 ευρώ**

Σημειώνουμε ότι σε περίπτωση που ο ασφαλισμένος δεν έχει συμπληρώσει τουλάχιστον 20 έτη ασφάλισης και επίσης δεν συμπληρώνει ακέραιο έτος ασφάλισης, ως εθνική σύνταξη λαμβάνεται το ποσό που αντιστοιχεί στα ακέραια έτη και για τους λοιπούς μήνες ή και ημέρες ασφάλισης λαμβάνει αναλογία.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

1) Ασφαλισμένος του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ υποβάλλει αίτηση συνταξιοδότησης, έχοντας συμπληρώσει 17 έτη ασφάλισης, 8 μήνες και 15 ημέρες. Το ποσό της εθνικής σύνταξης για 17 έτη ασφάλισης, ανέρχεται σε **360,96** ευρώ.

Για το χρόνο ασφάλισης **πέραν των 17 ετών**, δηλαδή για τους 8 μήνες και 15 ημέρες (8 μήνες x 25 ημέρες ασφάλισης + 15 ημέρες ασφάλισης = 215 ημέρες ασφάλισης) θα λάβει ως εθνική σύνταξη το ποσό των **5,50 ευρώ** [(368,64 – 360,96) x 215/300]. Συνεπώς, το συνολικό ποσό της εθνικής σύνταξης για 17 έτη ασφάλισης, 8 μήνες και 25 μέρες ανέρχεται σε **366,46 ευρώ** (360,96 + 5,50 = 366,46 ευρώ).

2) Ασφαλισμένος του ΝΑΤ υποβάλλει αίτηση συνταξιοδότησης, έχοντας συμπληρώσει 19 έτη ασφάλισης και 8 μήνες συνθετικής υπηρεσίας.

Το ποσό της εθνικής σύνταξης για τα 19 έτη ναυτικής υπηρεσίας, ανέρχεται σε 376,32 ευρώ. Για το χρόνο ασφάλισης **πέραν των 19 ετών**, δηλαδή για τους 8 μήνες (8 μήνες x 30 ημέρες ασφάλισης = 240 ημέρες), θα λάβει ως εθνική σύνταξη το ποσό των 5,12 ευρώ [(384 – 376,32) x 240/360 = 5,12.]

Συνεπώς το συνολικό ποσό εθνικής σύνταξης για 19 έτη ασφάλισης και 8 μήνες ανέρχεται στο ποσό των **381,44 ευρώ** (376,32+5,12=381,44 ευρώ)

3) Ασφαλισμένος του ΝΑΤ υποβάλλει αίτηση συνταξιοδότησης έχοντας συμπληρώσει 19 έτη, 8 μήνες και 15 ημέρες ναυτικής υπηρεσίας.

Το ποσό της εθνικής σύνταξης για τα 19 έτη ναυτικής υπηρεσίας, ανέρχεται σε 376,32 €.

Για το χρόνο ασφάλισης πέραν των 19 ετών, δηλαδή για τους 8 μήνες και τις 15 ημέρες (8 μήνες x 30 ημέρες + 15 ημέρες = 255 ημέρες) θα λάβει ως εθνική σύνταξη το ποσό των 5,44€ [(384- 376,32) x 255/360 = 5,44€]

Επομένως, η εθνική σύνταξη που θα λάβει ο παραπάνω δικαιούχος, για τα 19 έτη, 8 μήνες και 15 ημέρες, ναυτικής υπηρεσίας, θα ανέρχεται σε 381,76€ (376,32€ + 5,44€ = 381,76€).

Ποσό Εθνικής Σύνταξης για όσους συνταξιοδοτούνται με το ν.612/1977

Για όσους συνταξιοδοτούνται με τις ειδικές διατάξεις του ν. 612/1977 ή με βάση διατάξεις που παραπέμπουν σε αυτές, το ποσό της εθνικής σύνταξης, είναι, σε κάθε περίπτωση, αυτό που αντιστοιχεί στα 20 έτη ασφάλισης, κατ' εφαρμογή της παρ. 6 του αρ. 7, σε συνδυασμό και με τις προβλέψεις του αρ. 28 παρ. 2β' του ν. 4387/2016, για τον υπολογισμό της ανταποδοτικής σύνταξης των ανωτέρω προσώπων.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Ασφαλισμένος του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ που υποβάλλει αίτηση για να συνταξιοδοτηθεί λόγω γήρατος με τις ειδικές διατάξεις του ν. 612/1977, με 20ετή διαμονή στην Ελλάδα και **4.050 ημέρες ασφάλισης**, θα λάβει ως εθνική σύνταξη το ποσό των **384 ευρώ**.

Αντίστοιχα, εάν έχει 17 έτη ασφάλισης, θα λάβει επίσης ως εθνική σύνταξη το ποσό των **384 ευρώ**.

Συνυπολογισμός πλασματικών χρόνων

Σε περίπτωση που ασφαλισμένος έχει αναγνωρίσει χωρίς εξαγορά πλασματικούς χρόνους, οι οποίοι αξιοποιούνται **μόνο για τη θεμελίωση** του συνταξιοδοτικού δικαιώματος, οι χρόνοι αυτοί συνυπολογίζονται στη διαμόρφωση του ποσού της εθνικής σύνταξης, όχι όμως και σε αυτό της ανταποδοτικής σύνταξης, όπως ρητά ορίζεται στο αρ. 28 παρ. 2δ του ν. 4387/2016.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Ασφαλισμένος, έχει αναγνωρίσει χωρίς εξαγορά 200 ημέρες επιδοτούμενης ανεργίας (αρ. 40 του ν. 2084/1992), προκειμένου να συμπληρώσει τα 15 έτη ασφάλισης και να δικαιωθεί σύνταξης στο 67^ο έτος της ηλικίας. Το ποσό της εθνικής σύνταξης είναι 345,60 ευρώ.

Εξυπακούεται ότι οι πλασματικοί χρόνοι, οι οποίοι αναγνωρίστηκαν **κατόπιν εξαγοράς**, για τη θεμελίωση και για την προσαύξηση του ποσού της

σύνταξης, συνυπολογίζονται στη διαμόρφωση τόσο της εθνικής όσο και της ανταποδοτικής σύνταξης.

Τέλος, προβλέπεται αναπροσαρμογή της εθνικής σύνταξης, από 1.01.2017 κατ' έτος με κοινή Υπουργική Απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, με βάση συντελεστή που διαμορφώνεται κατά 50% από τη μεταβολή του ΑΕΠ και κατά 50% από τη μεταβολή του Δείκτη Τιμών Καταναλωτή του προηγούμενου έτους και δεν υπερβαίνει την ετήσια μεταβολή του Δείκτη Τιμών Καταναλωτή, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 14 παρ. 3 του ν. 4387/2016.

**Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ,
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ**

Α. ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ

Εσωτερική Διανομή

1. Γραφείο κ. Υφυπουργού
2. Γραφείο κ. Γεν. Γραμματέα
3. Γραφείο κ. Γεν. Δ/ντη Κ.Α.
4. Γραφείο κ. Γεν. Δ/ντριας Οικ.Υ
5. Δ/νση Κ.Α.Μ.Α. (Δ13)
6. Δ/νση Κ.Α.Α.Α. (Δ14)
7. Δ/νση Διαδοχικής Ασφάλισης – Δ16
8. Λοιπές Δ/νσεις και Αυτοτελές
Τμήμα της ΓΓΚΑ
9. Ίριδα

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ,
 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ &
 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
 ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
 ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ
 ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΟΙΝ. ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΥΡΙΑΣ ΑΣΦ. ΜΙΣΘΩΤΩΝ
 & ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ (Δ 13)**
 Πληροφορίες : Α. Λυτροκάπη, Ε.Κουτσιμπού
 Τηλέφωνο : 2131516797, 2131516788
**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΥΡΙΑΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
 ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ
 & ΑΓΡΟΤΩΝ (Δ 14)**
 Πληροφορίες : Ι. Παπαδόπουλος, Ε. Ράπτη
 Τηλέφωνο : 210 3368110, 210 3368109

Αθήνα 23/12/2016

Αρ. Πρωτ.: Φ.80000/οικ.60271/2195

ΠΡΟΣ: Όλους τους φορείς κύριας ασφάλισης, αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Κοινωνικής Αλληλεγγύης

ΚΟΙΝ: Γενικό Λογιστήριο του Κράτους
 Κάνιγγος 29, Αθήνα 101 10

ΘΕΜΑ: « ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 28 ΤΟΥ Ν.4387/2016 »

ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ - ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΗΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

Οι διατάξεις του άρθρου 28 αφορούν τους ασφαλισμένους κύριας ασφάλισης αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (εκτός της Τράπεζας της Ελλάδας), οι οποίοι θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης λόγω γήρατος και αναπηρίας με βάση τις γενικές ή καταστατικές διατάξεις των φορέων, όπως αυτές έχουν διαμορφωθεί κατά περίπτωση, ή με βάση τις διατάξεις του ν. 4387/2016 για σύνταξη λόγω θανάτου. Ειδικότερα τα πρόσωπα που υπάγονται στον νέο τρόπο υπολογισμού της σύνταξης καθορίζονται στο άρθρο 94 και στην σχετική Φ.80000/οικ.29713/779/30.6.2016 (ΑΔΑ: ΩΓ74465Θ1Ω-ΡΞ9) εγκύκλιο του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

Το ανταποδοτικό μέρος της σύνταξης υπολογίζεται με βάση τις συντάξιμες αποδοχές (όπως αυτές ορίζονται με τις διατάξεις των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 28), το χρόνο ασφάλισης (όπως ορίζεται στο άρθρο 34) και τα κατ' έτος ποσοστά αναπλήρωσης όπως αυτά προκύπτουν από τον πίνακα της παραγράφου 4 του άρθρου 8 του ν.4387/2016 και παρουσιάζεται κατωτέρω :

ΚΛΙΜΑΚΕΣ ΕΤΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ		ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΝΑΠΛΗΡΩΣΗΣ
ΑΠΟ	ΕΩΣ	
0	15	0,77%
15,01	18	0,84%
18,01	21	0,90%
21,01	24	0,96%
24,01	27	1,03%
27,01	30	1,21%
30,01	33	1,42%
33,01	36	1,59%
36,01	39	1,80%
39,01	42 και περισσότερα	2,00%

Το ποσοστό αναπλήρωσης για κάθε έτος ασφάλισης ανά κλίμακα ετών, αντιστοιχεί στο ποσοστό που αναγράφεται στην τρίτη στήλη του πίνακα. Το ανταποδοτικό μέρος της σύνταξης αντιστοιχεί στα κατ' έτος ποσοστά αναπλήρωσης για το σύνολο του χρόνου ασφάλισης επί των συνταξίμων αποδοχών. Για τον υπολογισμό το σύνολο του χρόνου ασφάλισης λαμβάνεται υπόψη με μαθηματική ακρίβεια δύο δεκαδικών ψηφίων.

Παράδειγμα 1: Ασφαλισμένος με 40 έτη ασφάλισης και συντάξιμες αποδοχές 1.000 ευρώ δικαιούται ανταποδοτική σύνταξη ύψους 428 ευρώ υπολογιζόμενη ως ακολούθως:

$$((15*0,77%)+(3*0,84%)+(3*0,90%)+(3*0,96%)+(3*1,03%)+(3*1,21%)+(3*1,42%)+(3*1,59%)+(3*1,80%)+(1*2,00%))*1.000 = 42,8\%*1.000 = 428 \text{ ευρώ.}$$

Παράδειγμα 2: Ασφαλισμένος στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ με 10.635 ημέρες ασφάλισης (10.635:300=35,45 έτη ασφάλισης) και συντάξιμες αποδοχές 1.000 ευρώ δικαιούται ανταποδοτική σύνταξη ύψους 345,3 ευρώ υπολογιζόμενη ως ακολούθως:

$$((15*0,77%)+(3*0,84%)+(3*0,90%)+(3*0,96%)+(3*1,03%)+(3*1,21%)+(3*1,42%)+(2,45*1,59%))*1.000 = 34,53\%*1.000 = 345,3 \text{ ευρώ.}$$

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΣΥΝΤΑΞΙΜΩΝ ΑΠΟΔΟΧΩΝ
--

Α) ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΣΥΝΤΑΞΙΜΩΝ ΑΠΟΔΟΧΩΝ

Για τον υπολογισμό του ανταποδοτικού μέρους της σύνταξης ασφαλισμένου λαμβάνονται υπόψη ως συντάξιμες αποδοχές ο μέσος μηνιαίος μισθός – εισόδημα καθ' όλη τη διάρκεια του ασφαλιστικού του βίου.

Συγκεκριμένα για αιτήσεις συνταξιοδότησης που υποβάλλονται από 13.5.2016 και εντός του έτους 2016, οι συντάξιμες αποδοχές υπολογίζονται ως ο μέσος μηνιαίος μισθός – εισόδημα του ασφαλισμένου από το έτος 2002 και έως την υποβολή της αίτησης. Εφεξής ετησίως η χρονική περίοδος αναφοράς για τον υπολογισμό των συνταξίμων αποδοχών αυξάνεται κατά ένα έτος.

Παράδειγμα: Ασφαλισμένος μισθωτός υποβάλει αίτηση συνταξιοδότησης την 1.12.2018. Ως συντάξιμες αποδοχές για τον υπολογισμό της ανταποδοτικής σύνταξης λαμβάνονται υπόψη ο μέσος όρος μηνιαίων αποδοχών του ασφαλισμένου που υπόκεινται σε εισφορές για το χρονικό διάστημα από 1.1.2002 έως 30.11.2018.

Β) ΜΙΣΘΩΤΟΙ

Για την εύρεση των συντάξιμων αποδοχών των **μισθωτών** :

Κατ' αρχάς υπολογίζεται ο μέσος όρος των μηνιαίων αποδοχών του ασφαλισμένου που υπόκεινται σε εισφορές υπέρ Κλάδου Σύνταξης (επομένως, συμπεριλαμβάνονται τα δώρα Χριστουγέννων, Πάσχα και επιδόματα αδείας για τα οποία έχουν καταβληθεί εισφορές) για το χρονικό διάστημα από 1.1.2002 και έως την υποβολή της αίτησης συνταξιοδότησης.

Ο μέσος αυτός όρος μηνιαίων αποδοχών του ασφαλισμένου είναι το πηλίκο της διαίρεσης του συνόλου των αποδοχών του ασφαλισμένου επί των οποίων έχουν καταβληθεί εισφορές υπέρ Κλάδου Σύνταξης (και μέχρι του ανωτάτου ορίου ασφαλιστέων αποδοχών όπως και όπου αυτό προβλεπόταν για τα έτη 2002 και εφεξής) **δια** του συνολικού χρόνου ασφάλισης του από 1.1.2002 μέχρι την προηγούμενη ημέρα της υποβολής αίτησης συνταξιοδότησης (αναγόμενος ο χρόνος αυτός σε μήνες, π.χ. πλήρης μήνας για το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ = 25 ημέρες ασφάλισης). **Οι αποδοχές του ασφαλισμένου για κάθε ημερολογιακό έτος προσαυξάνονται κατά την ετήσια μεταβολή μισθών, η οποία όταν θα προσδιοριστεί, από την αρμόδια για τον καθορισμό Ελληνική Στατιστική Αρχή, θα ακολουθήσουν νέες οδηγίες. Στα παραδείγματα που ακολουθούν ως αποδοχές θεωρούνται οι αποδοχές μετά την εφαρμογή των ανωτέρω προσαυξήσεων.**

Ο μαθηματικός τύπος που αποτυπώνει τον υπολογισμό των συνταξίμων αποδοχών για ασφαλισμένο με χρόνο ασφάλισης από το έτος i έως το έτος z , είναι ο παρακάτω:

$$\Sigma A = \frac{\sum_{t=i}^z A(t) * \Delta(t)}{Sm}$$

Όπου,

$i \geq 2002$,

ΣA : οι συντάξιμες αποδοχές,

$A(t)$: οι ετήσιες αποδοχές για το έτος t ,

$$\Delta(t) = \begin{cases} \prod_{s=t}^{z-1} (1 + f(s + 1)), & \text{για } t < z \\ 1, & \text{για } t = z \end{cases} \text{ ο δείκτης μεταβολής μισθών από το έτος } t \text{ έως το έτος } z$$

$f(t)$: η ετήσια a μεταβολή μισθών κατά το έτος t και

Sm : το σύνολο όλων των μηνών ασφάλισης για όλη τη διάρκεια ασφάλισης λαμβάνοντας υπόψη και τμήματα μηνών αν υπάρχουν.

Σημειώνουμε ότι σε κάθε περίπτωση για όλους τους μισθωτούς που υπάγονται στην ασφάλιση του ΕΦΚΑ από 1.1.2017 το ανώτατο όριο ασφαλιστέων αποδοχών ανέρχεται στο δεκαπλάσιο του ποσού που αντιστοιχεί στο κατώτατο βασικό μισθό άγαμου μισθωτού άνω των 25 ετών, το οποίο με σημερινά δεδομένα ισούται με $586,08 * 10 = 5.860,8$ ευρώ. Επομένως, σε κάθε περίπτωση, και για τον υπολογισμό των συντάξιμων αποδοχών των μισθωτών από 1.1.2017 ως ανώτατο όριο μηνιαίων αποδοχών είναι το ποσό αυτό.

Στην περίπτωση ασφαλισμένων οι οποίοι, υπό την ισχύ του προϊσχύοντος νομοθετικού καθεστώτος κατέβαλλαν εισφορές ανώτερες από αυτές του κοινού καθεστώτος του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ (6,67% για τον ασφαλισμένο και 13,33% για τον εργοδότη), εφαρμόζεται το άρθρο 30 παρ.1 του ν.4387/2016, όπως ισχύει, δηλαδή το ανταποδοτικό μέρος της σύνταξης τους για κάθε έτος που έχει καταβληθεί επιπλέον εισφορά, θα υπολογίζεται με ετήσιο συντελεστή αναπλήρωσης 0,075% για καθεμία ποσοστιαία μονάδα επιπλέον εισφοράς. Η προσαύξηση αυτή δεν ισχύει για τα πρόσωπα που περιγράφονται στο άρθρο 30 παρ.1 του ν.4387/2016, όπως ισχύει.

Παράδειγμα 1:

α. Μισθωτός με πλήρη απασχόληση από την 1.1.2002 μέχρι την 31.7.2020. Υποβάλλει αίτημα συνταξιοδότησης λόγω γήρατος την 1.8.2020 σε ηλικία 63 ετών και 12.000 ημέρες ασφάλισης (καθ' όλο το διάστημα της ασφάλισης του το ποσοστό των εισφορών υπέρ Κλάδου Σύνταξης δεν ξεπέρασε το 6,67% για τον ασφαλισμένο και 13,33% για τον εργοδότη).

Αποδοχές επί των οποίων κατεβλήθησαν εισφορές υπέρ Κλάδου Σύνταξης από 1.1.2002 έως 31.7.2020 : 216.000 ευρώ.

Χρόνος ασφάλισης από 1.1.2002 έως 31.7.2020 : 223 μήνες.

Άρα, Συντάξιμες Αποδοχές = $216.000/223=968,61$ ευρώ.

Ανταποδοτική Σύνταξη : $968,61 * 42,8\%$ (ποσοστό αναπλήρωσης των 12.000 η.α.) = 414,57 ευρώ (ο ίδιος θα δικαιωθεί και εθνική σύνταξη ύψους 384 ευρώ δεδομένου ότι, επιπρόσθετα έχει πάνω από 40 έτη διαμονής στη χώρα μεταξύ 15^{ου} και 63^{ου} έτους της ηλικίας του).

Η συνολική σύνταξη του ανέρχεται σε $384+414,57=798,57$ ευρώ.

Επί αυτού του ποσού θα υπολογιστούν η κράτηση της Εισφοράς Αλληλεγγύης Συνταξιούχων (ΕΑΣ) υπέρ ΑΚΑΓΕ, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 38 του ν.3863/2010, όπως συμπληρώθηκε και ισχύει με το άρθρο 44 παρ.10 του ν.3986/2011, η εισφορά του άρθρου 44 παρ.11 του ν.3986/2011 καθώς και η εισφορά υπέρ υγειονομικής περίθαλψης όπως αυτή υπολογίζεται με τις ρυθμίσεις του ν.4387/2016.

β. Έστω ότι ο ανωτέρω ασφαλισμένος για 10 έτη, συγκεκριμένα από 1.1.1991 έως 31.12.2000, είχε καταβάλλει εισφορές Κλάδου Σύνταξης υπέρτερες από αυτές του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ (6,67% για τον ασφαλισμένο και 13,33% για τον εργοδότη), ήτοι 11% (εισφορά ασφαλισμένου) και 24% (εισφορά εργοδότη). Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζεται το άρθρο 30 παρ.1 του ν.4387/2016, όπως ισχύει.

Παράδειγμα 2:

Μισθωτός έως την ημέρα υποβολής της αίτησης συνταξιοδότησης (έστω 1.8.2020) έχει συνολικά 12.000 ημέρες ασφάλισης εκ των οποίων 8.755 ημέρες ασφάλισης στα ΒΑΕ. Για τις 8.755 ημέρες ασφάλισης έχουν καταβληθεί 3,6% υπέρτερες εισφορές υπέρ Κλάδου Σύνταξης από αυτές του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ (6,67% για τον ασφαλισμένο και 13,33% για τον εργοδότη). Υποβάλλει αίτηση συνταξιοδότησης στο 63^ο έτος της ηλικίας του.

Υπολογισμός Ανταποδοτικής Σύνταξης:

Αποδοχές επί των οποίων κατεβλήθησαν εισφορές υπέρ Κλάδου Σύνταξης από 1.1.2002 έως 31.7.2020 : 267.600 ευρώ.

Χρόνος ασφάλισης από 1.1.2002 έως 31.7.2020 : 223 μήνες.

Άρα Συντάξιμες Αποδοχές = $267.600/223=1.200$ ευρώ.

Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζεται το άρθρο 30 παρ.1 του ν.4387/2016.

Παράδειγμα 3:

Μισθωτός υποβάλλει αίτηση συνταξιοδότησης λόγω γήρατος την 1.12.2022. Έχει συμπληρώσει το 62^ο έτος της ηλικίας του και 16 έτη ασφάλισης εκ των οποίων 3.900 στα ΒΑΕ εκ των οποίων 1.100 την τελευταία 13ετία (συνταξιοδοτείται, επομένως, με τις προϋποθέσεις των ΒΑΕ και λαμβάνει πλήρη σύνταξη).

Υπολογισμός Ανταποδοτικής Σύνταξης:

Αποδοχές επί των οποίων κατεβλήθησαν εισφορές υπέρ Κλάδου Σύνταξης από 1.1.2002 έως 30.11.2022 : 139.200 ευρώ.

Χρόνος ασφάλισης από 1.1.2002 έως 31.7.2020 : 192 μήνες.

Άρα Συντάξιμες Αποδοχές : $139.200/192=725$ ευρώ.

Ανταποδοτική Σύνταξη: $725 * 12,39\%$ (ποσοστό αναπλήρωσης των 16 ετών ασφ.)= $89,83$ ευρώ.

Στην περίπτωση αυτή δεν εφαρμόζεται το άρθρο 30 παρ.1 του ν.4387/2016, όπως ισχύει.

➤ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΙΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΟΥ Ν.612/1977

Στις περιπτώσεις συνταξιοδότησης μισθωτών με βάση τις διατάξεις του ν.612/1977, είτε με βάση τις διατάξεις που παραπέμπουν σε αυτές και ισχύουν κάθε φορά, εφαρμόζεται το τελευταίο εδάφιο της περ.γ παρ.2 άρθρο 28 του ν.4387/2016. Η ανταποδοτική σύνταξη υπολογίζεται με ποσοστό αναπλήρωσης 35 ετών, εφόσον ο χρόνος ασφάλισης υπολείπεται των 35 ετών και αν υπερβαίνει τα 35 έτη υπολογίζεται επί όλου του χρόνου ασφάλισης. Επίσης στον υπολογισμό των συνταξίμων αποδοχών λαμβάνεται υπόψη ο μέσος όρος μηνιαίων αποδοχών κατά τη διάρκεια όλης της ασφάλισής του από την 1.1.2002 μέχρι την προηγούμενη της αιτήσεως συνταξιοδότησης, προσαυξανόμενες για κάθε ημερολογιακό έτος κατά την ετήσια μεταβολή μισθών, όπως προσδιορίζεται από την Ελληνική Στατιστική Αρχή.

➤ ΜΙΣΘΩΤΟΙ ΑΜΕΙΒΟΜΕΝΟΙ ΜΕ ΚΥΜΑΙΝΟΜΕΝΕΣ ΑΠΟΔΟΧΕΣ

Οι μισθωτοί ασφαλισμένοι του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ που χαρακτηρίζονται ως αμειβόμενοι με κυμαινόμενες αποδοχές και απασχολούνται σε συγκεκριμένες κατηγορίες επιχειρήσεων και ειδικότητες, κατατάσσονται μέχρι 31.12.2016 σε Ασφαλιστικές Κλάσεις Τεκμαρτών Ημερομισθίων και οι εισφορές τους υπολογίζονται επί αυτών των κλάσεων. Για αυτή την κατηγορία και μέχρι 31.12.2016, εφαρμόζεται η περ. γ, παρ.2 του άρθρου 28 του ν.4387/2016, δηλαδή ως συντάξιμες αποδοχές για τον υπολογισμό της ανταποδοτικής σύνταξης ορίζεται το ποσό που αντιστοιχεί στο ασφαλιστέο μηνιαίο εισόδημα αν εκλαμβάνονταν ως μηνιαία εισφορά το

ποσό που πράγματι καταβλήθηκε για κάθε μήνα ασφάλισης. Άρα, οι μηνιαίες αποδοχές υπολογίζονται ως το γινόμενο των κατά μήνα ημερών ασφάλισης επί το τεκμαρτό ημερομίσθιο που αντιστοιχεί στο έτος αναφοράς. Για το διάστημα από 1.1.2017 έως την προηγούμενη της αιτήσεως συνταξιοδότησης οι αποδοχές που λαμβάνονται υπόψη στον υπολογισμό των συνταξίμων αποδοχών είναι οι πραγματικές αντίστοιχες αποδοχές που υπόκεινται σε εισφορές Κλάδου Σύνταξης. Οι αποδοχές για κάθε ημερολογιακό έτος, ανεξάρτητα αν είναι πριν ή μετά την 1.1.2017, λαμβάνονται υπόψη προσαυξανόμενες για κάθε ημερολογιακό έτος κατά την ετήσια μεταβολή μισθών, όπως προσδιορίζεται από την Ελληνική Στατιστική Αρχή.

Παράδειγμα:

Μισθωτός κατά τα έτη 1.1.2002 έως την ημέρα υποβολής της αίτησης συνταξιοδότησης (π.χ. 1.8.2020) έχει απασχοληθεί ως **μπάρμαν** και κατά το ίδιο διάστημα έχει 2.100 ημέρες ασφάλισης από τις οποίες 1.450 έως και 31.12.2016. Συνολικά έχει 21 έτη ασφάλισης. Υποβάλλει αίτηση συνταξιοδότησης στο 67^ο έτος της ηλικίας του.

Το ποσοστό αναπλήρωσης για τα 21 έτη ασφάλισης αντιστοιχεί σε 16,77%.

Χρόνος ασφάλισης από 1.1.2002 έως 31.7.2020 : 84 μήνες.

Οι αποδοχές υπολογίζονται ως εξής:

Για το διάστημα από 1.1.2002 έως 31.12.2016, για το οποίο ασφαλιζόνταν βάσει Τεκμαρτών Ημερομισθίων, οι αποδοχές που λαμβάνονται υπόψη στον υπολογισμό των συνταξίμων αποδοχών για κάθε ημερολογιακό έτος είναι το γινόμενο των ημερών ασφάλισης ανά έτος επί του τ.η. της ασφαλιστικής κλάσης στην οποία υπήγοντο το έτος αυτό, προσαυξανόμενες κατά την ετήσια μεταβολή μισθών, όπως προσδιορίζεται από την ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Για το διάστημα από 1.1.2017 έως την προηγούμενη της αιτήσεως συνταξιοδότησης οι αποδοχές που λαμβάνονται υπόψη στον υπολογισμό των συνταξίμων αποδοχών για κάθε ημερολογιακό έτος είναι οι πραγματικές αντίστοιχες αποδοχές που υπόκεινται σε εισφορές Κλάδου Σύνταξης ανά έτος προσαυξανόμενες κατά την ετήσια μεταβολή μισθών, όπως προσδιορίζεται από την ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Γ) ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΟΙ ΟΑΕΕ

Για τους μέχρι 31.12.1992 (παλαιούς ασφαλισμένους του ΟΑΕΕ) ως μηνιαίες συντάξιμες αποδοχές για μεν το χρονικό διάστημα από την έναρξη ισχύος του πδ 258/2005 και έως την 31.12.2016 θεωρούνται τα ποσά των ασφαλιστικών κατηγοριών επί των οποίων υπολογίζεται το ποσοστό εισφοράς κλάδου κύριας σύνταξης (20%).

Για τους ασφαλισμένους των συγχωνευθέντων στον ΟΑΕΕ ταμείων οι οποίοι από 1.1.2002 και μέχρι την ένταξη τους στις ασφαλιστικές κατηγορίες του ΟΑΕΕ - κατέβαλαν μηνιαία συγκεκριμένο ποσό ανάλογα με την ασφαλιστική κατηγορία στην οποία υπάγονταν, το μηνιαία καταβαλλόμενο αυτό ποσό ανάγεται σε μηνιαίο εισόδημα, με ύψος ασφαλίστρου το 20%.

Για το χρόνο ασφάλισης από 1.1.2017 και εφεξής ως μηνιαίο εισόδημα νοείται εκείνο επί του οποίου καταβάλλονται ασφαλιστικές εισφορές σύμφωνα με το άρθρο 39.

Για τους από 1.1.1993 και εφεξής ασφαλισμένους του ΟΑΕΕ είτε αυτοί προέρχονται από τα συγχωνευθέντα στον ΟΑΕΕ Ταμεία, είτε ασφαλίστηκαν για πρώτη φορά στον ΟΑΕΕ ως μηνιαίες συντάξιμες αποδοχές νοούνται τα ποσά των ασφαλιστικών κατηγοριών επί των οποίων υπολογίζεται το ποσοστό εισφοράς κλάδου κύριας σύνταξης

Ειδικά για τους μέχρι 31.12.1992 ασφαλισμένους του ΤΑΝΠΥ και για το χρόνο ασφάλισης τους μέχρι 31.12.2016 ως μηνιαίες συντάξιμες αποδοχές νοείται ο τεκμαρτός μισθός της ασφαλιστικής κλάσης του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ στην οποία κατατάσσονται κάθε φορά . Με δεδομένο ότι για τους ασφαλισμένους της κατηγορίας αυτής (αυτοαπασχολούμενους και μισθωτούς) προβλέπεται και καταβολή εισφορών επί δώρων Χριστουγέννων, Πάσχα και επιδόματος αδείας, τα ανωτέρω επιδόματα συμπεριλαμβάνονται στις συντάξιμες αποδοχές τους.

Για τους ασφαλισμένους του ΤΑΝΠΥ από 1.1.1993 και εφεξής ως μηνιαίες συντάξιμες αποδοχές νοούνται οι ασφαλιστικές κατηγορίες επί των οποίων υπολογίζονται οι ασφαλιστικές εισφορές .

Επισημαίνουμε ότι σε κάθε περίπτωση καταβολής μειωμένων ασφαλιστικών εισφορών (πχ μείωση κατά 30% των ασφαλιστικών εισφορών των από 1.1.1993 νέων ασφαλισμένων του ΤΕΒΕ ή του ΟΑΕΕ βάσει των διατάξεων της παρ.4 του άρθρου 10 του ν.2217/1994 όπως ίσχυε με τις διατάξεις της παρ.3 του άρθρου 70 του ν.3518/2006) έχει ως αποτέλεσμα την αντίστοιχη μείωση του ποσού της ασφαλιστικής κατηγορίας επί της οποίας υπολογίζονταν οι ασφαλιστικές εισφορές .

Ως προς την πρόβλεψη σχετικά με την προσαύξηση των συντάξιμων αποδοχών που προκύπτουν με βάση τις καταβληθείσες ασφαλιστικές εισφορές με το ποσό από τους κοινωνικούς πόρους κατόπιν σχετικής αναγωγής τους ανά ασφαλισμένο, επί του θέματος αυτού θα σας δοθούν νεότερες οδηγίες.

Παράδειγμα

Παλιός ασφαλισμένος του ΟΑΕΕ ασφαλισμένος του πρώην ΤΕΒΕ συνταξιοδοτείται από 1.1.2017 με συνολικό χρόνο ασφάλισης 40 έτη. Για τον υπολογισμό των συντάξιμων αποδοχών του λαμβάνονται υπόψη οι εισφορές που καταβλήθηκαν από 1/1/2002 έως και 31/12/2016.

Έτος Καταβολής Εισφορών	Ποσό Μηνιαίας Εισφοράς	Μήνες Καταβολής	Συνολικό Ποσό Καταβληθέντων Εισφορών	Συντάξιμες Αποδοχές
2002	143,00 (Ζ κατηγορία)	12	1716	8.580
2003	154,00 (Ζ')	12	1848	9.240
2004	166,00	12	1992	9.960
2005	179,00	12	2148	10.740
2006	190,00	12	2280	11.400
2007	246,75 (επί 5 ^{ης} ασφ.κατηγορίας ΟΑΕΕ)	12	2.961	14.804,88
2008	246,75 (επί 5 ^{ης} ασφαλιστικής κατηγορίας ΟΑΕΕ)	12	2.961	14.804,88
2009	315,60 (επί 6 ^{ης} ασφαλιστικής κατηγορίας)	12	3787,20	18.935,16
2010	315,60	12	3787,20	18.935,16
2011	315,60		3787,20	18.935,16
2012	315,60	12	3787,20	18935,16
2013	315,60	12	3787,20	18.935,16
2014	315,60	12	3787,20	18935,16
2015	246,75	12	2961	14804,88
2016	246,75	12	2961	14804,88
Σύνολο				222.750,48

Συνεπώς από 1/1/2002 έως και 31/12/2016, δηλαδή για 180μήνες έχουν καταβληθεί συνολικά 222.750,48 και οι μηνιαίες συντάξιμες αποδοχές ανέρχονται σε €1237,50 (222.750,48€/180μήνες). Το ποσό της ανταποδοτικής σύνταξης ανέρχεται σε €529,03(€ 1237,5 x 42,75%).

Δ) ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΟΙ ΕΤΑΑ

Για τους μέχρι 31/12/1992 ελεύθερους επαγγελματίες του ΕΤΑΑ (ΤΣΜΕΔΕ, ΤΣΑΥ, Τομέας Ασφάλισης Νομικών) για τον υπολογισμό των συντάξιμων αποδοχών λαμβάνεται υπόψη για το χρονικό διάστημα από 1/1/2017 και εφεξής το εισόδημα επί του οποίου έχουν καταβληθεί ασφαλιστικές εισφορές βάσει του άρθρου 39 του ν.4387/2016, ενώ για τον προγενέστερο χρόνο ασφάλισης η πραγματικά καταβληθείσα μηνιαία ασφαλιστική εισφορά ανάγεται σε μηνιαίο εισόδημα θεωρώντας μηνιαίο ασφάλιστρο ύψους 20%.

Για τους μέχρι 31/12/1992 μισθωτούς του ΕΤΑΑ (ΤΣΜΕΔΕ, ΤΣΑΥ, Τομέας Ασφάλισης Νομικών), για το χρόνο ασφάλισης από 1/1/2017 και μετά για τον υπολογισμό των συντάξιμων αποδοχών λαμβάνονται υπόψη οι μηνιαίες αποδοχές επί των οποίων έχουν καταβληθεί

ασφαλιστικές εισφορές σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 38 του ν.4387/2016. Για το χρόνο ασφάλισης μέχρι 31/12/2016 ως συντάξιμες αποδοχές, ανά Τομέα, λαμβάνονται οι εξής:

α) για τους ασφαλισμένους του ΤΣΜΕΔΕ, για το χρόνο ασφάλισης από 1/1/2002 μέχρι 31/12/2006 η καταβληθείσα εισφορά ανάγεται σε μηνιαίες αποδοχές θεωρώντας μηνιαίο ασφάλιστρο ύψους 20%. Για το χρόνο ασφάλισης από 1/1/2007 έως 31/12/2016 λαμβάνονται οι μηνιαίες αποδοχές επί των οποίων καταβλήθηκαν ασφαλιστικές εισφορές

β) για τους ασφαλισμένους του ΤΣΑΥ, δεδομένου ότι ο ασφαλισμένος καταβάλλει ως μηνιαία εισφορά σταθερό ποσό και ο εργοδότης ποσοστιαία εισφορά ύψους 13,33% επί των αποδοχών, αθροίζεται η εισφορά ασφαλισμένου και εργοδότη και το ποσό του αθροίσματος ανάγεται σε μηνιαίες αποδοχές θεωρώντας μηνιαίο ασφάλιστρο ύψους 20%.

γ) για τους ασφαλισμένους του Τομέα Ασφάλισης Νομικών, η μηνιαία εισφορά ανάγεται σε συντάξιμο μισθό θεωρώντας μηνιαίο ασφάλιστρο ύψους 20%.

Για τους από 1/1/1993 ασφαλισμένους λαμβάνονται υπόψη για τους μεν ελεύθερους επαγγελματίες τα ποσά των ασφαλιστικών κατηγοριών επί των οποίων έχουν καταβληθεί ασφαλιστικές εισφορές, για δε τους μισθωτούς οι μηνιαίες αποδοχές επί των οποίων έχουν καταβληθεί ασφαλιστικές εισφορές.

Σε κάθε περίπτωση τα ποσά που προκύπτουν ως συντάξιμες αποδοχές κατ' εφαρμογή των ανωτέρω αναπροσαρμόζονται κατά την ετήσια μεταβολή μισθών, όπως αυτή θα προσδιοριστεί από την Ελληνική Στατιστική Αρχή (στα παραδείγματα που ακολουθούν τα ποσά που αναφέρονται δεν έχουν αναπροσαρμοστεί σύμφωνα με τα ανωτέρω).

Επισημαίνουμε ότι σε περίπτωση καταβολής μειωμένων ασφαλιστικών εισφορών (ασφαλισμένοι κάτω 5ετίας) για τον υπολογισμό των συντάξιμων αποδοχών λαμβάνεται υπόψη η μειωμένη ασφαλιστική εισφορά και ανάγεται σε συντάξιμο μισθό θεωρώντας ασφάλιστρο ύψους 20%.

Στην περίπτωση των εμμίσθων που έχουν καταβληθεί ασφαλιστικές εισφορές επί των δώρων εορτών και του επιδόματος αδείας, για τον καθορισμό των συντάξιμων αποδοχών συνυπολογίζονται και οι ασφαλιστικές εισφορές που έχουν καταβληθεί επί των ποσών αυτών, και θεωρείται ότι προσαυξάνουν τις μηνιαίες αποδοχές του μήνα που καταβάλλονται.

Για τις περιπτώσεις που προβλέπεται μείωση της καταβαλλόμενης σύνταξης (μειωμένη σύνταξη λόγω γήρατος ή ανάλογα με το βαθμό αναπηρίας για τους από 1/1/1993 ασφαλισμένους βάσει του ν.2084/1992), η ανταποδοτική σύνταξη καταβάλλεται πλήρης, ενώ μειώνεται η εθνική σύνταξη βάσει των άρθρων 7 και 27 του ν.4387/2016.

Όσον αφορά την πρόσθετη εισφορά του άρθρου 44 παρ. 14 του ν.3986/2011 (ύψους 2% επί του ποσού της 1^{ης} ασφαλιστικής κατηγορίας) που καταβάλλεται από τους ελεύθερους

επαγγελματίες από 1/7/2011, αυτή αθροίζεται με την κύρια ασφαλιστική εισφορά και το άθροισμα ανάγεται σε μηνιαίες εισόδεια θεωρώντας μηνιαίο ασφάλιστρο ύψους 20%.

Σημειώνουμε ότι σε περίπτωση που δεν συμπληρώνεται ακέραιος αριθμός ετών ασφάλισης, για παράδειγμα ο ασφαλισμένος συμπληρώνει 41 έτη ασφάλισης 5 μήνες και 15 ημέρες ασφάλισης, για το χρονικό διάστημα πέραν του πλήρους έτους, δηλαδή για το διάστημα των 5 μηνών και 15 ημερών ($5 \times 25 + 15 = 140$ ημέρες), λαμβάνει αναλογία του ποσοστού αναπλήρωσης θεωρώντας ότι το έτος αντιστοιχεί σε 12 μήνες και κάθε μήνας σε 25 ημέρες ασφάλισης, δηλαδή στην προκειμένη περίπτωση το ποσοστό αναπλήρωσης καθορίζεται σε 45,73% ($44,80 + 2 \times 140/300$).

Ως προς την πρόβλεψη σχετικά με την προσαύξηση των συντάξιμων αποδοχών που προκύπτουν με βάση τις καταβληθείσες ασφαλιστικές εισφορές με το ποσό από τους κοινωνικούς πόρους κατόπιν σχετικής αναγωγής τους ανά ασφαλισμένο, επί του θέματος αυτού θα σας δοθούν νεότερες οδηγίες.

Παράδειγμα 1

Παλιός ασφαλισμένος του ΤΣΜΕΔΕ, ελεύθερος επαγγελματίας για το σύνολο του χρόνου ασφάλισης, έχοντας συμπληρώσει 41 έτη ασφάλισης, 5 μήνες και 15 ημέρες ασφάλισης, πρόκειται να συνταξιοδοτηθεί από 1/1/2017 έχοντας καταβάλλει ασφαλιστικές εισφορές μέχρι και 15/12/2016. Στην περίπτωση αυτή για τον υπολογισμό των συντάξιμων αποδοχών λαμβάνονται οι εισφορές που καταβλήθηκαν από 1/1/2002 έως και 15/12/2016.

Έτος Καταβολής Εισφορών	Ποσό Μηνιαίας Εισφοράς	Μήνες Καταβολής	Συνολικό Ποσό Καταβληθέντων Εισφορών	Συντάξιμες Αποδοχές		
2002	107,44	12	1.289,28	6.446,40		
2003	111,75	12	1.341,00	6.705,00		
2004	117,34	12	1.408,08	7.040,40		
2005	122,03	12	1.464,36	7.321,80		
2006	126,91	12	1.522,92	7.614,60		
2007	131,99	12	1.583,88	7.919,40		
2008	135,95 <i>(μέχρι 30/9/2008)</i>	9	1.223,55	6.117,75		
	138,67 <i>(από 1/10/2008)</i>	3	416,01	2.080,05		
2009	138,67	12	1.664,04	8.320,20		
2010	138,67	12	1.664,04	8.320,20		
2011	Κύρια Εισφορά	Πρόσθετη Εισφορά	Κύρια Εισφορά	Πρόσθετη Εισφορά	1.747,26	8.736,30
	138,67	13,87	12	6		
2012	138,67	13,87	12	12	1.830,48	9.152,40
2013	138,67	13,87	12	12	1.830,48	9.152,40
2014	138,67	13,87	12	12	1.830,48	9.152,40
2015	138,67	13,87	12	12	1.830,48	9.152,40

2016	138,67	13,87	11 ½	11 ½	1.754,21	8.771,05
Σύνολο						€122.002,75

Συνεπώς από 1/1/2002 έως και 15/12/2016, δηλαδή για 179,60 μήνες (179 μήνες + 15/25) έχουν καταβληθεί συνολικά €122.002,75 και οι μηνιαίες συντάξιμες αποδοχές ανέρχονται σε €679,30 (€122.002,75 / 179,60 μήνες).

Το ποσό της ανταποδοτικής σύνταξης ανέρχεται σε €310,65 (€679,30 x 45,73%).

Παράδειγμα 2

Παλαιός ασφαλισμένος του ΤΣΑΥ, ελεύθερος επαγγελματίας για το σύνολο του χρόνου ασφάλισης, έχοντας συμπληρώσει 41 έτη ασφάλισης, 5 μήνες και 15 ημέρες ασφάλισης, πρόκειται να συνταξιοδοτηθεί από 1/1/2017 έχοντας καταβάλλει ασφαλιστικές εισφορές μέχρι και 15/12/2016. Στην περίπτωση αυτή για τον υπολογισμό των συντάξιμων αποδοχών λαμβάνονται οι εισφορές που καταβλήθηκαν από 1/1/2002 έως και 15/12/2016.

Έτος Καταβολής Εισφορών	Ποσό Μηνιαίας Εισφοράς		Μήνες Καταβολής		Συνολικό Ποσό Καταβληθέντων Εισφορών	Συντάξιμες Αποδοχές
2002	126,60		12		1.519,20	7.596,00
2003	126,60 (Α' εξάμηνο)		6		759,60	3.798,00
	139,30 (Β' εξάμηνο)		6		835,80	4.179,00
2004	149,10		12		1.789,20	8.946,00
2005	158,00		12		1.896,00	9.480,00
2006	167,50		12		2.010,00	10.050,00
2007	177,60		12		2.131,20	10.656,00
2008	188,30		12		2.259,60	11.298,00
2009	188,30		12		2.259,60	11.298,00
2010	188,30		12		2.259,60	11.298,00
2011	Κύρια Εισφορά	Πρόσθετη Εισφορά	Κύρια Εισφορά	Πρόσθετη Εισφορά	2.342,82	11.714,10
	188,30	13,87	12	6		
2012	188,30	13,87	12	12	2.426,04	12.130,20
2013	188,30	13,87	12	12	2.426,04	12.130,20
2014	188,30	13,87	12	12	2.426,04	12.130,20
2015	188,30	13,87	12	12	2.426,04	12.130,20
2016	188,30	13,87	11 ½	11 ½	2.324,96	11.624,78
Σύνολο						160.458,68

Συνεπώς από 1/1/2002 έως και 15/12/2016, δηλαδή για 179,60 μήνες (179 μήνες + 15/25) έχουν καταβληθεί συνολικά €160.458,68 και οι μηνιαίες συντάξιμες αποδοχές ανέρχονται σε €893,42 (€160.458,68 / 179,60 μήνες).

Το ποσό της ανταποδοτικής σύνταξης ανέρχεται σε €408,56 (€893,42 x 45,73%).

Παράδειγμα 3

Παλαιά ασφαλισμένη του Τομέα Ασφάλισης Νομικών, ασφαλισμένη ως άμισθη για το σύνολο του χρόνου ασφάλισης, έχοντας συμπληρώσει 25 έτη ασφάλισης 8 μήνες και 12 ημέρες ασφάλισης πρόκειται να συνταξιοδοτηθεί από 1/10/2018 έχοντας καταβάλλει ασφαλιστικές εισφορές μέχρι και 30/9/2018. Στην περίπτωση αυτή για τον υπολογισμό των συντάξιμων αποδοχών λαμβάνονται οι εισφορές που καταβλήθηκαν από 1/1/2002 έως και 30/9/2018.

Έτος Καταβολής Εισφορών	Ποσό Μηνιαίας Εισφοράς	Μήνες Καταβολής	Συνολικό Ποσό Καταβληθέντων Εισφορών	Συντάξιμες Αποδοχές		
2002	113,76	12	1.365,12	6.825,60		
2003	118,32	12	1.419,84	7.099,20		
2004	124,23	12	1.490,76	7.453,80		
2005	129,20	12	1.550,40	7.752,00		
2006	134,36	12	1.612,32	8.061,60		
2007	139,73	12	1.676,76	8.383,80		
2008	143,94 (μέχρι 30/9/2008)	9	1.295,46	6.477,30		
	146,82 (από 1/10/2008)	3	440,46	2.202,30		
2009	146,82	12	1.761,84	8.809,20		
2010	146,82	12	1.761,84	8.809,20		
2011	Κύρια Εισφορά	Πρόσθετη Εισφορά	Κύρια Εισφορά	Πρόσθετη Εισφορά	1.845,06	9.225,30
	146,82	13,87	12	6		
2012	146,82	13,87	12	12	1.928,28	9.641,40
2013	146,82	13,87	12	12	1.928,28	9.641,40
2014	146,82	13,87	12	12	1.928,28	9.641,40
2015	146,82	13,87	12	12	1.928,28	9.641,40
2016	146,82	13,87	12	12	1.928,28	9.641,40
2017	117,20		12		1.406,40	7.032,00
2018	117,20		9		1.054,80	5.274,00
Σύνολο					141.612,30	

Για τα έτη 2017 και 2018 υποθέτουμε ότι έχει καταβληθεί εισφορά στο κατώτατο όριο των €586,00.

Συνεπώς από 1/1/2002 έως και 30/9/2018, δηλαδή για 201 μήνες έχουν καταβληθεί συνολικά €141.612,30 και οι μηνιαίες συντάξιμες αποδοχές ανέρχονται σε €704,54 (€141.612,30 / 201 μήνες).

Το ποσό της ανταποδοτικής σύνταξης ανέρχεται σε €150,84 (€704,54 x 21,41%).

Παράδειγμα 4

Παλιός ασφαλισμένος του ΤΣΜΕΔΕ, έχοντας συμπληρώσει 37 έτη ασφάλισης 3 μήνες και 2 ημέρες ασφάλισης, πρόκειται να συνταξιοδοτηθεί από 1/7/2016 έχοντας καταβάλλει ασφαλιστικές εισφορές μέχρι και 30/6/2016. Ο εν λόγω ασφαλισμένος έχει απασχοληθεί για ένα χρονικό

διάστημα ως έμμισθος και για τον υπόλοιπο χρόνο έχει καταβάλλει εισφορές ελεύθερου επαγγελματία. Στην περίπτωση αυτή για τον υπολογισμό των συντάξιμων αποδοχών λαμβάνονται οι εισφορές που καταβλήθηκαν από 1/1/2002 έως και 30/6/2016.

Έτος Καταβολής Εισφορών	Μηνιαίος Μισθός	Ποσό Μηνιαίας Εισφοράς	Μήνες Καταβολής	Συνολικό Ποσό Καταβληθέντων Εισφορών	Συντάξιμες Αποδοχές		
2002	0,00	107,44	12	1.289,28	6.446,40		
2003	0,00	111,75	12	1.341,00	6.705,00		
2004	1.500,00	117,34	12	1.408,08	7.040,40		
2005	1.800,00	122,03	12	1.464,36	7.321,80		
2006	0,00	126,91	12	1.522,92	7.614,60		
2007	0,00	131,99	12	1.583,88	7.919,40		
2008	0,00	135,95 <i>(μέχρι 30/9/2008)</i>	9	1.223,55	6.117,75		
		138,67 <i>(από 1/10/2008)</i>	3	416,01	2.080,05		
2009	1.800,00	360,00	14	5.040,00	25.200,00		
2010	1.800,00	360,00	14	5.040,00	25.200,00		
2011	0,00	Κόρια Εισφορά	Πρόσθετη Εισφορά	Κόρια Εισφορά	Πρόσθετη Εισφορά	1.747,26	8.736,30
		138,67	13,87	12	6		
2012	0,00	138,67	13,87	12	12	1.830,48	9.152,40
2013	0,00	138,67	13,87	12	12	1.830,48	9.152,40
2014	2.500,00	500,00	0,00	14	0	7.000,00	35.000,00
2015	2.500,00	500,00	0,00	14	0	7.000,00	35.000,00
2016	0,00	138,67	13,87	6	6	1.747,26	8.736,30
Σύνολο					207.422,80		

Για τα έτη 2004 και 2005 ο ασφαλισμένος απασχολήθηκε ως μισθωτός, όμως με το ισχύον τότε νομοθετικό πλαίσιο καταβλήθηκαν εισφορές ελεύθερου επαγγελματία σε 12μηνη βάση. Μισθωτή απασχόληση προκύπτει και για τα έτη 2009, 2010, 2014 και 2015 οπότε καταβλήθηκε συνολική εισφορά ασφαλισμένου και εργοδότη ύψους 20% (6,67% για τον ασφαλισμένο και 13,33% για τον εργοδότη) επί των αποδοχών, ενώ καταβλήθηκαν ασφαλιστικές εισφορές και επί των δώρων εορτών και επιδόματος αδείας (εισφορές σε 14μηνη βάση)

Συνεπώς από 1/1/2002 έως και 30/6/2016, δηλαδή για 174 μήνες, έχουν καταβληθεί συνολικά €207.422,80 και οι μηνιαίες συντάξιμες αποδοχές ανέρχονται σε €1.192,09 (€207.422,80 / 174 μήνες).

Το ποσό της ανταποδοτικής σύνταξης ανέρχεται σε €448,94 (€1.192,09 x 37,66%).

Παράδειγμα 5

Παλιός ασφαλισμένος του ΤΣΑΥ, έχοντας συμπληρώσει 37 έτη ασφάλισης 3 μήνες και 2 ημέρες ασφάλισης, πρόκειται να συνταξιοδοτηθεί από 1/7/2016 έχοντας καταβάλλει ασφαλιστικές εισφορές μέχρι και 30/6/2016. Ο εν λόγω ασφαλισμένος έχει απασχοληθεί για ένα χρονικό

διάστημα ως έμμισθος και για τον υπόλοιπο χρόνο έχει καταβάλλει εισφορές ελεύθερου επαγγελματία. Στην περίπτωση αυτή για τον υπολογισμό των συντάξιμων αποδοχών λαμβάνονται οι εισφορές που καταβλήθηκαν από 1/1/2002 έως και 30/6/2016.

Έτος	Μηνιαίος Μισθός	Ποσό Μηνιαίας Εισφοράς Ασφαλισμένου		Μήνες Καταβολής	Εισφορά Εργοδότη	Μήνες Καταβολής	Συνολικό Ποσό Καταβληθέντων Εισφορών	Συντάξιμες Αποδοχές	
2002	1.200,00	126,60		12	159,96	14	3.758,64	18.793,20	
2003	0,00	126,60 (Α' εξάμηνο)		6	0	0	1.519,20	7.596,00	
		139,30 (Β' εξάμηνο)		6	0	0	1.671,60	8.358,00	
2004	1.500,00	149,10		12	199,95	14	4.588,50	22.942,50	
2005	1.900,00	158,00		12	253,27	14	5.441,78	27.208,90	
2006	2.200,00	167,50		12	293,26	14	6.115,64	30.578,20	
2007	0,00	177,60		12	0	0	2.131,20	10.656,00	
2008	0,00	188,30		12	0	0	2.259,60	11.298,00	
2009	0,00	188,30		12	0	0	2.259,60	11.298,00	
2010	2.400,00	188,30		12	319,92	14	6.738,48	33.692,40	
2011	2.700,00	Κύρια Εισφορά	Πρόσθετη Εισφορά	Κύρια Εισφορά	Πρόσθετη Εισφορά	359,91	14	7.298,34	36.491,70
		188,30	0	12	0				
2012	0,00	188,30	13,87	12	12	0	0	2.426,04	12.130,20
2013	0,00	188,30	13,87	12	12	0	0	2.426,04	12.130,20
2014	3.200,00	188,30	0	12	0	426,56	14	8.231,44	41.157,20
2015	3.500,00	188,30	0	12	0	426,56	14	8.791,30	43.956,50
2016	0,00	188,30	0	6	6	479,88	0	1.213,02	6.065,10
Σύνολο								334.352,10	

Για τα έτη 2002, 2004, 2005, 2006, 2010, 2011, 2014, 2015 και 2016 ο ασφαλισμένος απασχολήθηκε ως μισθωτός. Για τα διαστήματα αυτά ο ασφαλισμένος κατέβαλε ως μηνιαία εισφορά ένα σταθερό ποσό σε 12μηνιαία βάση και ο εργοδότης μηνιαία εισφορά ύψους 13,33% επί των αποδοχών σε 14μηνιαία βάση.

Συνεπώς από 1/1/2002 έως και 30/6/2016, δηλαδή για 174 μήνες έχουν καταβληθεί συνολικά €334.352,10 και οι μηνιαίες συντάξιμες αποδοχές ανέρχονται σε €1.921,56 (€334.352,10 / 174 μήνες).

Το ποσό της ανταποδοτικής σύνταξης ανέρχεται σε €723,66 (€1.921,56 x 37,66%).

Παράδειγμα 6

Νέος ασφαλισμένος του ΤΣΜΕΔΕ υποβάλλει αίτημα συνταξιοδότησης με έναρξη συνταξιοδότησης από 1/1/2021 (συνταξιοδότηση με 15 έτη ασφάλισης στο 67^ο έτος της ηλικίας).

Ο εν λόγω ασφαλισμένος έχει καταβάλει εισφορές από 1/1/2005 έως 31/12/2020 ως ελεύθερος επαγγελματίας, συνεπώς για τον υπολογισμό των συντάξιμων αποδοχών λαμβάνεται το σύνολο των ασφαλιστικών εισφορών που έχουν καταβληθεί στο σύνολο του χρόνου ασφάλισης.

Έτος	Ασφαλιστική Κατηγορία ή Μηνιαίο Εισόδημα	Ποσό Μηνιαίας Εισφοράς	Μήνες Καταβολής	Συνολικό Ποσό Καταβληθέντων Εισφορών	Συντάξιμες Αποδοχές
2005	610,15	73,22	12	878,64	4.393,20
2006	634,55	76,15	12	913,80	4.569,00
2007	659,95	66,00	12	792,00	3.960,00
2008 (μέχρι 30/9/2008)	679,75	135,95	9	1.223,55	6.117,75
2008 (από 1/10/2008)	693,35	138,67	3	416,01	2.080,05
2009	693,35	138,67	12	1.664,04	8.320,20
2010	693,35	138,67	12	1.664,04	8.320,20
2011 (μέχρι 30/6/2011)	693,35	138,67	6	832,02	4.160,10
2011 (από 1/7/2011)	852,63	170,53	6	1.023,18	5.115,90
2012	852,63	170,53	12	2.046,36	10.231,80
2013	852,63	170,53	12	2.046,36	10.231,80
2014	852,63	170,53	12	2.046,36	10.231,80
2015	1.010,86	202,17	12	2.426,04	12.130,20
2016	1.010,86	202,17	12	2.426,04	12.130,20
2017	586,00	117,20	12	1.406,40	7.032,00
2018	586,00	117,20	12	1.406,40	7.032,00
2019	586,00	117,20	12	1.406,40	7.032,00
2020	586,00	117,20	12	1.406,40	7.032,00
Σύνολο					130.120,20

Για τα έτη 2005, 2006 ο ασφαλισμένος έχει καταβάλλει μειωμένες ασφαλιστικές εισφορές κατά 40% και για το 2005 κατά 50% (ασφαλισμένος κάτω 5ετίας), και συνεπώς για τον υπολογισμό των συντάξιμων αποδοχών λαμβάνεται υπόψη η μειωμένη ασφαλιστική εισφορά. Επίσης, για τα έτη από το 2017 έως το 2020 ο υπολογισμός των ασφαλιστικών εισφορών γίνεται επί του εισοδήματος σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 39 του ν.4387/2016 και θεωρούμε ότι έχει καταβληθεί εισφορά στο κατώτατο όριο εισοδήματος των €586,00.

Συνεπώς από 1/1/2005 έως και 31/12/2020, δηλαδή για 180 μήνες, έχουν καταβληθεί συνολικά €130.120,20 και οι μηνιαίες συντάξιμες αποδοχές ανέρχονται σε €722,89 (€130.120,20 / 180 μήνες).

Το ποσό της ανταποδοτικής σύνταξης ανέρχεται σε €83,49 (€722,89 x 11,55%).

Στο ανωτέρω παράδειγμα, εάν ο ασφαλισμένος συνταξιοδοτηθεί με τη συμπλήρωση του 62^{ου} έτους της ηλικίας (μειωμένη σύνταξη λόγω γήρατος βάσει του ν.2084/1992 κατά 1/200 για κάθε μήνα που υπολείπεται μέχρι το 67^ο έτος της ηλικίας και μέχρι 60 μήνες), το ποσό της

ανταποδοτικής σύνταξης δεν μειώνεται (μειώνεται το ποσό της δικαιούμενης εθνικής σύνταξης βάσει των άρθρων 7 και 27 του ν.4387/2016).

Παράδειγμα 7

Παλιός ασφαλισμένος του ΤΣΜΕΔΕ με 25 έτη ασφάλισης (μισθωτού και ελεύθερου επαγγελματία) υποβάλλει αίτημα συνταξιοδότησης λόγω αναπηρίας με έναρξη συνταξιοδότησης από 1/1/2017, με βαθμό αναπηρίας 70%. Για τον υπολογισμό των συντάξιμων αποδοχών λαμβάνονται υπόψη οι ασφαλιστικές εισφορές που καταβλήθηκαν από 1/1/2002 έως 31/12/2016 (180 μήνες).

Έτος	Μηνιαίος Μισθός	Ποσό Μηνιαίας Εισφοράς	Μήνες Καταβολής	Συνολικό Ποσό Καταβληθέντων Εισφορών	Συντάξιμες Αποδοχές
2002	0,00	107,44	12	1.289,28	6.446,40
2003	0,00	111,75	12	1.341,00	6.705,00
2004	0,00	117,34	12	1.408,08	7.040,40
2005	0,00	122,03	12	1.464,36	7.321,80
2006	0,00	126,91	12	1.522,92	7.614,60
2007	1.500,00	300	14	4.200,00	21.000,00
2008 (μέχρι 30/9/2008)	0,00	135,95	9	1.223,55	6.117,75
2008 (από 1/10/2008)	0,00	138,67	3	416,01	2.080,05
2009	0,00	138,67	12	1.664,04	8.320,20
2010	0,00	138,67	12	1.664,04	8.320,20
2011	1.500,00	300	14	4.200,00	21.000,00
2012	1.600,00	320	14	4.480,00	22.400,00
2013	1.700,00	340	14	4.760,00	23.800,00
2014	1.800,00	360	14	5.040,00	25.200,00
2015	1.900,00	380	14	5.320,00	26.600,00
2016	2.000,00	400	14	5.600,00	28.000,00
Σύνολο					227.966,40

Συνεπώς από 1/1/2002 έως και 31/12/2016, δηλαδή για 180 μήνες έχουν καταβληθεί συνολικά €227.966,40 και οι μηνιαίες συντάξιμες αποδοχές ανέρχονται σε €1.266,48 (€227.966,40 / 180 μήνες).

Το ποσό της ανταποδοτικής σύνταξης ανέρχεται σε €261,91 (€1.266,48 x 20,68%).

Το ποσό της ανταποδοτικής δεν μειώνεται παρά το γεγονός ότι το ποσοστό αναπηρίας είναι μικρότερο του 80%. Στην περίπτωση αυτή θα μειωθεί το ποσό της δικαιούμενης εθνικής σύνταξης βάσει των άρθρων 7 και 27 του ν.4387/2016.

Στο ανωτέρω παράδειγμα εάν ο ασφαλισμένος υπέβαλε αίτημα για συνταξιοδότηση με τις ειδικές διατάξεις του ν.612/1977, οι μηνιαίες συντάξιμες αποδοχές δεν μεταβάλλονται όμως το ποσό της ανταποδοτικής σύνταξης θα υπολογιστεί με το ποσοστό αναπλήρωσης των 35 ετών ασφάλισης.

Συνεπώς ο ασφαλισμένος θα λάβει στην περίπτωση αυτή ανταποδοτική σύνταξη ύψους €428,20 (€1.266,48 x 33,81%).

Ε) ΠΛΑΣΜΑΤΙΚΟΣ ΧΡΟΝΟΣ

Ως συντάξιμες αποδοχές, που αφορούν χρόνο ασφάλισης που αναγνωρίζεται ως πλασματικός μετά από καταβολή του προβλεπόμενου ποσού εξαγοράς, ορίζεται το ποσό που θα αποτελούσε τον ασφαλιστέο μισθό-εισόδημα αν εκλαμβάνονταν ως **μηνιαία εισφορά** το ποσό που καταβλήθηκε για την εξαγορά κάθε μήνα ασφάλισης.

Η ποσοστιαία έκπτωση που παρέχεται στο συνολικό ποσό εξαγοράς σε περίπτωση εφάπαξ καταβολής του ποσού δεν λαμβάνεται υπόψη στον υπολογισμό των συνταξίμων αποδοχών. Δηλαδή οι συντάξιμες αποδοχές υπολογίζονται στο αρχικό ποσό εξαγοράς, πριν την εφαρμογή της έκπτωσης.

Σε κάθε περίπτωση, το υπολογιζόμενο ποσό συνταξίμων αποδοχών, που αφορούν χρόνο ασφάλισης που αναγνωρίζεται ως πλασματικός, θα συνυπολογισθεί για τον υπολογισμό της ανταποδοτικής σύνταξης εφόσον η αίτηση αναγνώρισης έχει υποβληθεί από το έτος 2002 και εφεξής και θα προσανζηθεί κατά την ετήσια μεταβολή μισθών από το έτος υποβολής της αίτησης εξαγοράς, όπως προκύπτει από τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής.

Πλασματικός χρόνος που αναγνωρίζεται χωρίς εξαγορά (π.χ. χρόνος επιδότησης λόγω ασθένειας, χρόνος επιδότησης λόγω τακτικής ανεργίας) δεν συνυπολογίζεται για τον υπολογισμό του ποσού της ανταποδοτικής σύνταξης, δηλαδή δεν συνυπολογίζεται ούτε στα ποσοστά αναπλήρωσης ούτε στον υπολογισμό των συνταξίμων αποδοχών (άρθρο 28 παρ.2.δ του ν.4387/2016).

Παράδειγμα 1:

Ασφαλισμένος μισθωτός έχει αναγνωρίσει, το έτος 2014, 12 μήνες από χρόνο σπουδών καταβάλλοντας 167,85 ευρώ για κάθε μήνα εξαγοράς, συνολικά 2.014,20 ευρώ. Οι αποδοχές επί των οποίων θεωρούμε ότι κατεβλήθησαν εισφορές για τους συγκεκριμένους 12 πλασματικούς μήνες υπολογίζονται ως ακολούθως:

$167,85/20\% = 839,25$ ευρώ για κάθε μήνα εξαγοράς.

Το συγκεκριμένο ποσό των αποδοχών των 12 πλασματικών μηνών ($12 \cdot 839,25 = 10.071$) θα προσανζηθεί κατά την ετήσια μεταβολή μισθών, όπως προκύπτει από τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής, από το έτος 2014 έως το έτος υποβολής της αίτησης συνταξιοδότησης και θα

ληφθεί υπόψη στον υπολογισμό των συνταξίμων αποδοχών και στη συνέχεια της ανταποδοτικής σύνταξης του ασφαλισμένου.

Παράδειγμα 2:

Ασφαλισμένος μισθωτός με πλήρη απασχόληση και μηνιαίες αποδοχές 1.000 ευρώ, αναγνωρίζει τον Αύγουστο του 2018, 18 μήνες από χρόνο σπουδών καταβάλλοντας για κάθε μήνα εξαγοράς το 20% επί των αποδοχών του τελευταίου μήνα πλήρους απασχόλησης του, συνολικά $18 \cdot 1.000 \cdot 20\% = 3.600$ ευρώ. Το συγκεκριμένο ποσό των αποδοχών των 18 πλασματικών μηνών ($1.000 \cdot 18 = 18.000$) θα προσαυξηθεί κατά την ετήσια μεταβολή μισθών, όπως προκύπτει από τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής, από το έτος 2018 έως το έτος υποβολής της αίτησης συνταξιοδότησης και θα ληφθεί υπόψη στον υπολογισμό των συνταξίμων αποδοχών και στη συνέχεια της ανταποδοτικής σύνταξης του ασφαλισμένου.

ΣΤ) ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗΣ ΠΟΥ ΥΠΟΒΑΛΛΟΝΤΑΙ ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΧΡΟΝΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΑΠΟ 13.5.2016 ΕΩΣ 31.12.2018

Στις περιπτώσεις των αιτήσεων συνταξιοδότησης που υποβάλλονται εντός της χρονικής περιόδου από 13.5.2016 έως 31.12.2018 εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 94 παρ.2 του ν.4387/2016. Σύμφωνα με αυτές για τις αιτήσεις που θα υποβληθούν από 13.5.2016 έως 31.12.2016, εάν το καθαρό προ φόρου ποσό της απονεμομένης σύνταξης με βάση το νέο νομοθετικό πλαίσιο (δηλαδή το ακαθάριστο ποσό σύνταξης αφαιρουμένων της Εισφοράς Αλληλεγγύης Συνταξιούχων, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 38 του ν.3863/2010, όπως συμπληρώθηκε και ισχύει με το άρθρο 44 παρ.10 του ν.3986/2011, της εισφοράς του άρθρου 44 παρ.11 του ν.3986/2011 και της εισφοράς για υγειονομική περίθαλψη, όπως αυτή υπολογίζεται με τις ρυθμίσεις του ν.4387/2016) υπολείπεται του καθαρού προ φόρου ποσού της σύνταξης που θα ελάμβαναν με βάση το προγενέστερο ανά ασφαλιστικό φορέα νομοθετικό πλαίσιο (δηλαδή το ακαθάριστο ανά ασφαλιστικό φορέα ποσό σύνταξης αφαιρουμένων των κρατήσεων για την Εισφορά Αλληλεγγύης Συνταξιούχων, της εισφοράς του άρθρου 44 παρ.11 του ν.3986/2011, της εισφοράς του ν.4024/2011 (άρθρο 2 παρ.1 και 2), του ν.4051/2012 (άρθρο 6 παρ.1), της ΥΑ 476/2012 (ΦΕΚ Β'499) και του ν.4093/2012 (άρθρο πρώτο παρ. ΙΑ υποπαρ.ΙΑ5 περ.1 και παρ.Β υποπαρ.Β3 περ.α) και της εισφοράς για υγειονομική περίθαλψη, όπως αυτή υπολογίζεται με τις ρυθμίσεις του ν.4387/2016), σε ποσοστό άνω του 20%, το ήμισυ της διαφοράς καταβάλλεται ως προσωπική

διαφορά. Για τις αιτήσεις που θα υποβληθούν εντός του 2017, αντίστοιχα καταβάλλεται ως προσωπική διαφορά το ένα τρίτο (1/3) της ανωτέρω διαφοράς ενώ για τις αιτήσεις που θα υποβληθούν εντός του 2018 καταβάλλεται ως προσωπική διαφορά το ένα τέταρτο (1/4) της διαφοράς αυτής.

Σημειώνουμε ότι τα ανωτέρω εφαρμόζονται και στις περιπτώσεις συνταξιοδότησης λόγω αναπηρίας.

Παράδειγμα:

Μισθωτός του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ με πλήρη απασχόληση από το 2002 μέχρι την 31.7.2017. Υποβάλλει αίτημα συνταξιοδότησης λόγω γήρατος την 1.8.2017 σε ηλικίας 63 ετών και 40 πραγματικά έτη ασφάλισης (καθ' όλο το διάστημα της ασφάλισης του το ποσοστό των εισφορών υπέρ Κλάδου Σύνταξης δεν ξεπέρασε το 6,67% για τον ασφαλισμένο και 13,33% για τον εργοδότη). Στην περίπτωση αυτή, δεδομένης της πρόβλεψης του άρθρου 94, παρ. 2, του ν.4387/2016, πρέπει να γίνουν δύο υπολογισμοί : ένας σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις την 31.12.2014 στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και ο δεύτερος σύμφωνα με τις κοινοποιούμενες διατάξεις του ν.4387/2016.

Έστω εξαγόμενο καθαρό προ φόρου ποσό σύνταξης που θα λάμβανε με βάση το προγενέστερο νομοθετικό πλαίσιο : 1.200 ευρώ.

Έστω καθαρό προ φόρου ποσό σύνταξης με βάση το ν.4387/2016 (εθνική και ανταποδοτική): 840 ευρώ.

Διαφορά των δύο ποσών σύνταξης : 360 ευρώ.

Ποσοστιαία διαφορά των δύο συντάξεων $360/1200 = 30\%$.

Επειδή η διαφορά είναι μεγαλύτερη του 20% θα καταβληθεί ως προσωπική διαφορά το εξής ποσό: $360/3=120$ ευρώ.

Τελικό ποσό σύνταξης: $840+120=960$ ευρώ.

Το επιπλέον ποσό της προσωπικής διαφοράς των 120 ευρώ θα συμψηφίζεται κατ' έτος και μέχρι την πλήρη εξάλειψή του με την εκάστοτε αναπροσαρμογή των συντάξεων.

Ζ) ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ ΑΠΟ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΑΤΥΧΗΜΑ Η ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΑΣΘΕΝΕΙΑ

Στις περιπτώσεις συνταξιοδότησης λόγω αναπηρίας που οφείλεται σε εργατικό ατύχημα ή επαγγελματική ασθένεια, το ποσό της σύνταξης δεν μπορεί να υπολείπεται του ποσού που αντιστοιχεί στο διπλάσιο ποσό της εθνικής σύνταξης για είκοσι έτη ασφάλισης, το οποίο σήμερα αντιστοιχεί σε 768 ευρώ (άρθρο 31 παρ. 2 του ν.4387/2016).

Παράδειγμα 1:

Ασφαλισμένος υποβάλλει αίτηση συνταξιοδότησης λόγω αναπηρίας με ποσοστό 85% που οφείλεται σε εργατικό ατύχημα την 1.12.2020. Έχει συμπληρώσει το 34^ο έτος της ηλικίας του και 3 έτη ασφάλισης.

Συντάξιμες αποδοχές : $28.800/36=800$ ευρώ.

Η εθνική σύνταξη που δικαιούται αντιστοιχεί σε 345,60 ευρώ.

Η ανταποδοτική σύνταξη που υπολογίζεται βάσει των συνταξίμων αποδοχών του και του χρόνου ασφάλισης του είναι $800*2,31\%$ (ποσοστό αναπλήρωσης των 3 ετών ασφ.)=18,48 ευρώ.

Το συνολικό ποσό σύνταξης υπολογίζεται σε $345,60+18,48=364,08$ ευρώ.

Επειδή όμως το ποσό της σύνταξης που δικαιούται δεν μπορεί να υπολείπεται των 768 ευρώ, τελικά θα λάβει ως σύνταξη το ποσό των 768 ευρώ, το οποίο αναλύεται σε εθνική σύνταξη ύψους 345,60 ευρώ και ανταποδοτική σύνταξη ύψους 422,40 ευρώ.

Παράδειγμα 2:

Μισθωτός υποβάλλει αίτηση συνταξιοδότησης λόγω αναπηρίας με ποσοστό 80% που οφείλεται σε εργατικό ατύχημα την 1.1.2019. Έχει συμπληρώσει το 54^ο έτος της ηλικίας του και 34 έτη ασφάλισης.

Αποδοχές επί των οποίων κατεβλήθησαν εισφορές υπέρ Κλάδου Σύνταξης από 1.1.2002 έως 31.12.2018 : 295.800 ευρώ.

Χρόνος ασφάλισης από 1.1.2002 έως 31.12.2018 : 204 μήνες.

Άρα, Συντάξιμες Αποδοχές = $295.800/204=1450$ ευρώ.

Ανταποδοτική Σύνταξη: $1450*30,63\%$ (ποσοστό αναπλήρωσης των 34 ετών ασφ.)=444,14 ευρώ

Ο ίδιος θα δικαιωθεί και εθνική σύνταξη ύψους 384 ευρώ.

Η συνολική σύνταξη του ανέρχεται σε $384+444,14=798,14$ ευρώ.

ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ

Από 13.5.2016 καταργούνται όλες οι διατάξεις που προέβλεπαν διαφορετικό τρόπο υπολογισμού της σύνταξης, κατώτατο όριο και ανώτατο όριο κύριας σύνταξης λόγω γήρατος, αναπηρίας ή θανάτου .

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ: Προβλέπεται κατώτατο όριο μόνο στην περίπτωση σύνταξης λόγω αναπηρίας συνεπεία εργατικού ατυχήματος ή επαγγελματικής ασθένειας (άρθρο 31, παρ.2). Στην περίπτωση

αυτή το ποσό της σύνταξης (ήτοι άθροισμα εθνικής και ανταποδοτικής σύνταξης, συμπεριλαμβανομένων τυχόν προσαυξήσεων βάσει του άρθρου 30 ή λόγω παράλληλης απασχόλησης) δεν μπορεί να υπολείπεται του ποσού που αντιστοιχεί στο διπλάσιο της εθνικής σύνταξης για 20 έτη ασφάλισης, όπως αυτό κάθε φορά ορίζεται, (ήτοι $384 \cdot 2 = 768$ ευρώ). Εννοείται ότι σε περίπτωση που το ποσό της σύνταξης που εξάγεται βάσει ετών ασφάλισης και συνταξίμων αποδοχών είναι υπέρτερο του ανωτέρω ποσού ισχύει το υπέρτερο αυτό ποσό .

**ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ,
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΓΓΕΥΗΣ**

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ

Εσωτ. Διανομή:

- 1.Γραφείο κ. Υφυπουργού
- 2.Γραφείο κ. Γεν. Γραμματέα Κ.Α.
- 3.Γραφείο κ. Γεν. Δ/ντή Κ.Α.
4. Γραφείο κας. Γεν. Δ/ντριας Ο.Υ.
- 5.Δ/νση ΚΑΑΑ (Δ14)
6. Δ/νση ΚΑΜΑ (Δ13)
7. Δ/νση Πρόσθετης Ασφ/σης (Δ15)
8. Δ/νση Διαδοχικής Ασφ/σης (Δ16)

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ,
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΚΑΙ ΚΟΙΝ. ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ**

**Αθήνα, 05 - 04 - 2017
Αρ. Πρωτ.: οικ. 15726/605**

**ΓΕΝ. Δ/ΝΣΗ ΟΙΚ/ΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
Δ7- Δ/ΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΝΠΔΔ
ΤΜΗΜΑ ΑΝΑΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ**

ΠΡΟΣ: ΕΦΚΑ

ΚΟΙΝ: ΕΤΕΑΕΠ

**ΓΕΝ. ΓΡΑΜ. ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ
ΓΕΝ. Δ/ΝΣΗ ΚΟΙΝ. ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
Δ13-Δ/ΝΣΗ ΚΥΡΙΑΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΜΙΣΘΩΤΩΝ ΚΑΙ ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ
Δ14-Δ/ΝΣΗ ΚΥΡΙΑΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΩΝ
Δ15-Δ/ΝΣΗ ΠΡΟΣΘΕΤΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ**

Πληρ.: Νιάρχος Π. Τζαγκαρουλάκης Ι.
Τηλ. 2131516857 2131516856
Ταχ. Δ/νση: Σταδίου 29
Ταχ.Κώδικας: 101 10
e-mail: doikeroptia@ypakp.gr

ΘΕΜΑ: Οδηγίες υπολογισμού συντάξιμων αποδοχών βάσει της μεταβολής του μέσου ετήσιου γενικού Δείκτη Τιμών Καταναλωτή της ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Σε συνέχεια της υπ' αριθ. Φ.80000/οικ.60271/2195/23.12.2016 εγκυκλίου και σε ότι αφορά στην προσαύξηση των συνταξιμων αποδοχών για τον υπολογισμό της ανταποδοτικής σύνταξης, σας διευκρινίζουμε τα εξής:

Α. Με τις διατάξεις του άρθρου 94, παρ.4^α του Ν. 4461/17 (ΦΕΚ 38/Α), με τις οποίες αντικαθίσταται το τέταρτο εδάφιο της παρ.2^α του άρθρου 8 του Ν.4387/2016, από τότε που ίσχυσε, προβλέπεται ότι:

«Για τον υπολογισμό των συντάξιμων αποδοχών λαμβάνονται υπόψη οι αποδοχές του ασφαλισμένου για κάθε ημερολογιακό έτος, προσαυξανόμενες σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 4».

Ειδικότερα και σύμφωνα με την παράγραφο 4^α: *«Η αναπροσαρμογή των συντάξιμων αποδοχών για το διάστημα έως και το 2020, διενεργείται κατά τη μεταβολή του μέσου ετήσιου γενικού δείκτη τιμών καταναλωτή της ΕΛΣΤΑΤ. Η προσαύξηση των συντάξιμων αποδοχών για το διάστημα από το 2021 και εφεξής διενεργείται με βάση το δείκτη μεταβολής μισθών, που υπολογίζεται από την ΕΛΣΤΑΤ.»*

Β. Για την εφαρμογή των ανωτέρω διατάξεων υπολογισμού των συντάξιμων αποδοχών των ασφαλισμένων, από το έτος 2002 και εντεύθεν, σας επισυνάπτουμε σνημμένα, τον Πίνακα Ι: Εξέλιξη ετήσιων μεταβολών του Γενικού Δείκτη Τιμών Καταναλωτή. Ειδικότερα για όσους ασφαλισμένους υπέβαλαν αίτηση συνταξιοδότησης κατά το έτος 2017:

- ✓ η προσαύξηση των συντάξιμων αποδοχών του έτους 2002 γίνεται με χρήση του γινομένου των ετήσιων μεταβολών του μέσου ετήσιου Γενικού Δείκτη Τιμών Καταναλωτή από τα έτη 2003 έως και το έτος 2016 (ο μέσος ετήσιος Γενικός ΔTK αποτυπώνει τη μεταβολή του μέσου ετήσιου δείκτη κάθε έτους με τον αντίστοιχο δείκτη του προηγούμενου έτους),
- ✓ η προσαύξηση των συντάξιμων αποδοχών του έτους 2003 γίνεται με χρήση του γινομένου: των ετήσιων μεταβολών του μέσου ετήσιου Γενικού Δείκτη Τιμών Καταναλωτή από τα έτη 2004 έως και το έτος 2016 (ο μέσος ετήσιος Γενικός ΔTK αποτυπώνει τη μεταβολή του μέσου ετήσιου δείκτη κάθε έτους με τον αντίστοιχο δείκτη του προηγούμενου έτους),
- ✓ κοκ.
- ✓ Η μεταβολή του μέσου ετήσιου Γενικού Δείκτη Τιμών Καταναλωτή έτους 2016 σημαίνει τη μεταβολή του μέσου ετήσιου δείκτη του έτους 2016 με τον αντίστοιχο δείκτη του έτους 2015, συνεπώς μεταβάλλοντας με το δείκτη αυτό τις συντάξιμες αποδοχές του έτους 2015 προκύπτει η αναπροσαρμογή τους στο έτος 2016.
- ✓ Σημειώνεται ότι οι συντάξιμες αποδοχές αναπροσαρμόζονται έως και το προηγούμενο της συνταξιοδότησης έτος.

Επιπλέον επισημαίνεται ότι, όταν το γινόμενο των διαδοχικών μεταβολών του μέσου ετήσιου ΔTK περισσότερων του ενός ετών είναι μικρότερο της μονάδας (1), επειδή η προαναφερθείσα διάταξη αναφέρεται σε προσαύξηση των αποδοχών, τότε λαμβάνεται υπόψη ως τιμή του γινομένου η μονάδα.

Γ. Σνημμένα παραθέτουμε παραδείγματα προσαύξησης συντάξιμων αποδοχών για μισθωτούς και ελεύθερους επαγγελματίες, για πληρέστερη ενημέρωση σας, για συνταξιοδότηση το έτος 2016 (μετά την 13/5/2016) καθώς και για συνταξιοδότηση το έτος 2017. Η αναπροσαρμογή των συντάξιμων αποδοχών του έτους 2002 γίνεται με χρήση του γινομένου των ετήσιων μεταβολών του μέσου ετήσιου ΔTK από τα έτη 2002 έως και το προηγούμενο της συνταξιοδότησης έτος. Όταν το γινόμενο των διαδοχικών μεταβολών περισσότερων του ενός ετών είναι μικρότερο της μονάδας (1), λαμβάνεται υπόψη σαν τιμή η μονάδα. Συνεπώς στους πίνακες των παραδειγμάτων όπου υπάρχει συντελεστής συνολικής αναπροσαρμογής μικρότερος της μονάδας, οι ετήσιες αποδοχές παραμένουν σταθερές.

Οι υπηρεσίες μας είναι στη διάθεσή σας για κάθε περαιτέρω διευκρίνιση.

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ

Συνημμένα:

Πίνακας Ι: Εξέλιξη ετήσιων μεταβολών Γενικού Δείκτη Τιμών Καταναλωτή
Παραδείγματα υπολογισμού συντάξιμων αποδοχών (αποχώρηση το έτος 2016 και το έτος 2017)

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ (μέσω email):

1. Γραφείο Υπουργού
2. Γραφείο Υφυπουργού
3. Γραφείο Γενικού Γραμματέα ΥΠΕΚΑΠ
4. Γραφείο Γενικής Γραμματέως ΚΑ
5. Γραφείο Γεν. Δ/ντη ΚΑ
6. Γραφείο Γ.Δ. Οικονομικών Υπηρεσιών
7. Δ7 – Τμήμα Αναλογιστικών Μελετών
8. Δ13
9. Δ14
10. Δ15

**Πίνακας Ι. Εξέλιξη ετήσιων μεταβολών Γενικού Δείκτη Τιμών Καταναλωτή
(Έτος βάσης : 2009=100,0)**

Έτος	Σύγκριση δείκτη Δεκεμβρίου κάθε έτους με τον αντίστοιχο δείκτη του προηγούμενου έτους		Σύγκριση μέσου ετήσιου δείκτη κάθε έτους, με τον αντίστοιχο δείκτη του προηγούμενου έτους	
	Δείκτης Δεκ.	Μεταβολή %	Μέσος ετήσιος δείκτης	Μεταβολή %
2000	77,544	3,9	75,604	3,2
2001	79,906	3,0	78,155	3,4
2002	82,612	3,4	80,991	3,6
2003	85,153	3,1	83,851	3,5
2004	87,786	3,1	86,282	2,9
2005	90,966	3,6	89,341	3,5
2006	93,612	2,9	92,196	3,2
2007	97,247	3,9	94,865	2,9
2008	99,159	2,0	98,804	4,2
2009	101,778	2,6	100,000	1,2
2010	107,044	5,2	104,713	4,7
2011	109,629	2,4	108,200	3,3
2012	110,510	0,8	109,824	1,5
2013	108,621	-1,7	108,813	-0,9
2014	105,789	-2,6	107,385	-1,3
2015	105,612	-0,2	105,521	-1,7
2016	105,636	0,0	104,649	-0,8

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία

[http://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/DKT87/-](http://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/DKT87/)

ΙΚΑ-ΕΤΑΜ										
Έτος	Μηνιαίες αποδοχές	Μηνιαίες αποδοχές με αναπροσαρμογή (με τον ΔΤΚ) από το έτος αναφοράς μέχρι το έτος εξόδου	Συνολική αναπροσαρμογή (με τον ΔΤΚ) από το έτος αναφοράς μέχρι το προηγούμενο του έτους εξόδου	Σωρευτικός ΔτΚ για αποχώρηση το έτος 2016	Ετήσιες αποδοχές αναπροσαρμοσμένες με το ΔΤΚ	έτος	Μεταβολή %	συντελεστής		
2002	500	651,31	1,30263	1,30263	9.118,39	2003	3,5	1,035		
2003	522,00	656,98	1,25858	1,25858	9.197,68	2004	2,9	1,029		
2004	542,00	662,92	1,22311	1,22311	9.280,94	2005	3,5	1,035		
2005	566,00	668,87	1,18175	1,18175	9.364,15	2006	3,2	1,032		
2006	589,00	674,47	1,14510	1,14510	9.442,52	2007	2,9	1,029		
2007	612,00	681,05	1,11283	1,11283	9.534,73	2008	4,2	1,042		
2008	644,00	687,78	1,06798	1,06798	9.628,87	2009	1,2	1,012		
2009	658,00	694,33	1,05521	1,05521	9.720,56	2010	4,7	1,047		
2010	695,00	700,36	1,00771	1,00771	9.805,05	2011	3,3	1,033		
2011	725,00	725,00	0,97524	1,00000	10.150,00	2012	1,5	1,015		
2012	743,00	743,00	0,96081	1,00000	10.402,00	2013	-0,9	0,991		
2013	743,00	743,00	0,96975	1,00000	10.402,00	2014	-1,3	0,987		
2014	740,00	740,00	0,98264	1,00000	10.360,00	2015	-1,7	0,983		
2015	734,00	734,00	1,00000	1,00000	10.276,00	2016	-0,8	0,992		
2016	735,00	735,00	1,00000	1,00000	4.410,00					
		Άθροισμα			141.092,89					
		Μήνες			174					
		Μέσος όρος αποδοχών			810,88					

ΙΚΑ-ΕΤΑΜ										
Ετος	Μηνιαίες αποδοχές	Μηνιαίες αποδοχές με αναπροσαρμογή (με τον ΔΤΚ) από το έτος αναφοράς μέχρι το έτος εξόδου	Συνολική αναπροσαρμογή (με τον ΔΤΚ) από το έτος αναφοράς μέχρι το προηγούμενο του έτους εξόδου	Σωρευτικός ΔτΚ για αποχώρηση το έτος 2017	Ετήσιες αποδοχές αναπροσαρμοσμένες με το ΔΤΚ	έτος	Μεταβολή %	συντελεστής		
2002	500	645,94	1,29187	1,29187	9.043,10	2003	3,5	1,035		
2003	522,00	651,55	1,24819	1,24819	9.121,74	2004	2,9	1,029		
2004	542,00	657,45	1,21301	1,21301	9.204,31	2005	3,5	1,035		
2005	566,00	663,35	1,17199	1,17199	9.286,84	2006	3,2	1,032		
2006	589,00	668,90	1,13565	1,13565	9.364,55	2007	2,9	1,029		
2007	612,00	675,43	1,10364	1,10364	9.456,01	2008	4,2	1,042		
2008	644,00	682,10	1,05916	1,05916	9.549,37	2009	1,2	1,012		
2009	658,00	688,59	1,04649	1,04649	9.640,31	2010	4,7	1,047		
2010	695,00	695,00	0,99939	1,00000	9.730,00	2011	3,3	1,033		
2011	725,00	725,00	0,96719	1,00000	10.150,00	2012	1,5	1,015		
2012	743,00	743,00	0,95288	1,00000	10.402,00	2013	-0,9	0,991		
2013	743,00	743,00	0,96174	1,00000	10.402,00	2014	-1,3	0,987		
2014	740,00	740,00	0,97453	1,00000	10.360,00	2015	-1,7	0,983		
2015	734,00	734,00	0,99174	1,00000	10.276,00	2016	-0,8	0,992		
2016	735,00	735,00	1,00000	1,00000	10.290,00					
Άθροισμα					146.276,22					
Μήνες					180					
Μέσος όρος αποδοχών					812,65					

ΕΤΑΑ-ΤΣΜΕΔΕ										
Έτος	Ετήσιες αποδοχές	ετήσιες αποδοχές με αναπροσαρμογή (με τον ΔΤΚ) από το έτος αναφοράς μέχρι το έτος εξόδου	Συνολική αναπροσαρμογή (με τον ΔΤΚ) από το έτος αναφοράς μέχρι το προηγούμενο του έτους εξόδου	Σωρευτικός ΔΤΚ για αποχώρηση το έτος 2016	Ετήσιες αποδοχές αναπροσαρμοσμένες με το ΔΤΚ	Έτος	Μεταβολή %	συντελεστής		
2002	6446,4	8.397,26	1,30263	1,30263	8.397,26	2003	3,5	1,035		
2003	6.705,00	8.438,76	1,25858	1,25858	8.438,76	2004	2,9	1,029		
2004	7.040,40	8.611,16	1,22311	1,22311	8.611,16	2005	3,5	1,035		
2005	7.321,80	8.652,51	1,18175	1,18175	8.652,51	2006	3,2	1,032		
2006	7.614,60	8.719,50	1,14510	1,14510	8.719,50	2007	2,9	1,029		
2007	7.919,40	8.812,95	1,11283	1,11283	8.812,95	2008	4,2	1,042		
2008	8.197,80	8.755,05	1,06798	1,06798	8.755,05	2009	1,2	1,012		
2009	8.320,20	8.779,53	1,05521	1,05521	8.779,53	2010	4,7	1,047		
2010	8.320,20	8.384,38	1,00771	1,00771	8.384,38	2011	3,3	1,033		
2011	8.736,30	8.736,30	0,97524	1,00000	8.736,30	2012	1,5	1,015		
2012	9.152,40	9.152,40	0,96081	1,00000	9.152,40	2013	-0,9	0,991		
2013	9.152,40	9.152,40	0,96975	1,00000	9.152,40	2014	-1,3	0,987		
2014	9.152,40	9.152,40	0,98264	1,00000	9.152,40	2015	-1,7	0,983		
2015	9.152,40	9.152,40	1,00000	1,00000	9.152,40	2016	-0,8	0,992		
2016	4.385,53	4.385,53	1,00000	1,00000	4.385,53					
			Άθροισμα	127282,5105						
			Μήνες	173,6						
			Μέσος όρος αποδοχών	733,1941849						

ΕΤΑΑ-ΤΣΜΕΔΕ									
Ετος	Ετήσιες αποδοχές	ετήσιες αποδοχές με αναπροσαρμογή (με τον ΔΤΚ) από το έτος αναφοράς μέχρι το έτος εξόδου	Συνολική αναπροσαρμογή (με τον ΔΤΚ) από το έτος αναφοράς μέχρι το προηγούμενο του έτους εξόδου	Σωρευτικός ΔτΚ για αποχώρηση το έτος 2017	Ετήσιες αποδοχές αναπροσαρμοσμένες με το ΔΤΚ	έτος	Μεταβολή %	συντελεστής	
2002	6446,4	8.327,92	1,29187	1,29187	8.327,92	2003	3,5	1,035	
2003	6.705,00	8.369,08	1,24819	1,24819	8.369,08	2004	2,9	1,029	
2004	7.040,40	8.540,06	1,21301	1,21301	8.540,06	2005	3,5	1,035	
2005	7.321,80	8.581,07	1,17199	1,17199	8.581,07	2006	3,2	1,032	
2006	7.614,60	8.647,50	1,13565	1,13565	8.647,50	2007	2,9	1,029	
2007	7.919,40	8.740,18	1,10364	1,10364	8.740,18	2008	4,2	1,042	
2008	8.197,80	8.682,76	1,05916	1,05916	8.682,76	2009	1,2	1,012	
2009	8.320,20	8.707,04	1,04649	1,04649	8.707,04	2010	4,7	1,047	
2010	8.320,20	8.320,20	0,99939	1,00000	8.320,20	2011	3,3	1,033	
2011	8.736,30	8.736,30	0,96719	1,00000	8.736,30	2012	1,5	1,015	
2012	9.152,40	9.152,40	0,95288	1,00000	9.152,40	2013	-0,9	0,991	
2013	9.152,40	9.152,40	0,96174	1,00000	9.152,40	2014	-1,3	0,987	
2014	9.152,40	9.152,40	0,97453	1,00000	9.152,40	2015	-1,7	0,983	
2015	9.152,40	9.152,40	0,99174	1,00000	9.152,40	2016	-0,8	0,992	
2016	8.771,05	8.771,05	1,00000	1,00000	8.771,05				
			Άθροισμα	131032,779					
			Μήνες	179,6					
			Μέσος όρος αποδοχών	729,581174					

ΕΤΑΑ-ΤΣΑΥ									
Ετος	Ετήσιες αποδοχές	ετήσιες αποδοχές με αναπροσαρμογή (με τον ΔΤΚ) από το έτος αναφοράς μέχρι το έτος εξόδου	Συνολική αναπροσαρμογή (με τον ΔΤΚ) από το έτος αναφοράς μέχρι το έτος εξόδου	Σωρευτικός ΔτΚ για αποχώρηση το έτος 2016	Ετήσιες αποδοχές αναπροσαρμοσμένες με το ΔΤΚ	έτος	Μεταβολή %	συντελεστής	
2002	7596	9.894,76	1,30263	1,30263	9.894,76	2003	3,5	1,035	
2003	7.977,00	10.039,67	1,25858	1,25858	10.039,67	2004	2,9	1,029	
2004	8.946,00	10.941,91	1,22311	1,22311	10.941,91	2005	3,5	1,035	
2005	9.480,00	11.202,95	1,18175	1,18175	11.202,95	2006	3,2	1,032	
2006	10.050,00	11.508,28	1,14510	1,14510	11.508,28	2007	2,9	1,029	
2007	10.656,00	11.858,32	1,11283	1,11283	11.858,32	2008	4,2	1,042	
2008	11.298,00	12.065,99	1,06798	1,06798	12.065,99	2009	1,2	1,012	
2009	11.298,00	11.921,72	1,05521	1,05521	11.921,72	2010	4,7	1,047	
2010	11.298,00	11.385,15	1,00771	1,00771	11.385,15	2011	3,3	1,033	
2011	11.714,10	11.714,10	0,97524	1,00000	11.714,10	2012	1,5	1,015	
2012	12.130,20	12.130,20	0,96081	1,00000	12.130,20	2013	-0,9	0,991	
2013	12.130,20	12.130,20	0,96975	1,00000	12.130,20	2014	-1,3	0,987	
2014	12.130,20	12.130,20	0,98264	1,00000	12.130,20	2015	-1,7	0,983	
2015	12.130,20	12.130,20	1,00000	1,00000	12.130,20	2016	-0,8	0,992	
2016	5.812,39	5.812,39	1,00000	1,00000	5.812,39				
Άθροισμα					166.866,04				
Μήνες					173,6				
Μέσος όρος αποδοχών					961,21				

ΕΤΑΑ-ΤΣΑΥ									
Ετος	Ετήσιες αποδοχές	ετήσιες αποδοχές με αναπροσαρμογή (με τον ΔΤΚ) από το έτος αναφοράς μέχρι το έτος εξόδου	Συνολική αναπροσαρμογή (με τον ΔΤΚ) από το έτος αναφοράς μέχρι το έτος εξόδου	Σωρευτικός ΔΤΚ για αποχώρηση το έτος 2017	Ετήσιες αποδοχές αναπροσαρμοσμένες με το ΔΤΚ	έτος	Μεταβολή %	συντελεστής	
2002	7596	9.813,06	1,29187	1,29187	9.813,06	2003	3,5	1,035	
2003	7.977,00	9.956,78	1,24819	1,24819	9.956,78	2004	2,9	1,029	
2004	8.946,00	10.851,57	1,21301	1,21301	10.851,57	2005	3,5	1,035	
2005	9.480,00	11.110,45	1,17199	1,17199	11.110,45	2006	3,2	1,032	
2006	10.050,00	11.413,26	1,13565	1,13565	11.413,26	2007	2,9	1,029	
2007	10.656,00	11.760,41	1,10364	1,10364	11.760,41	2008	4,2	1,042	
2008	11.298,00	11.966,36	1,05916	1,05916	11.966,36	2009	1,2	1,012	
2009	11.298,00	11.823,29	1,04649	1,04649	11.823,29	2010	4,7	1,047	
2010	11.298,00	11.298,00	0,99939	1,00000	11.298,00	2011	3,3	1,033	
2011	11.714,10	11.714,10	0,96719	1,00000	11.714,10	2012	1,5	1,015	
2012	12.130,20	12.130,20	0,95288	1,00000	12.130,20	2013	-0,9	0,991	
2013	12.130,20	12.130,20	0,96174	1,00000	12.130,20	2014	-1,3	0,987	
2014	12.130,20	12.130,20	0,97453	1,00000	12.130,20	2015	-1,7	0,983	
2015	12.130,20	12.130,20	0,99174	1,00000	12.130,20	2016	-0,8	0,992	
2016	11.624,78	11.624,78	1,00000	1,00000	11.624,78				
		Άθροισμα			171.852,87				
		Μήνες			179,6				
		Μέσος όρος αποδοχών			956,86				

ΕΤΑΑ-TAN									
Ετος	Ετήσιες αποδοχές	ετήσιες αποδοχές με αναπροσαρμογή (με τον ΔTK) από το έτος αναφοράς μέχρι το έτος εξόδου	Συνολική αναπροσαρμογή (με τον ΔTK) από το έτος αναφοράς μέχρι το έτος εξόδου	Σωρευτικός ΔTK για αποχώρηση το έτος 2016	Ετήσιες αποδοχές αναπροσαρμοσμένες με το ΔTK	έτος	Μεταβολή %	συντελεστής	
2002	6825,6	8.891,21	1,30263	1,30263	8.891,21	2003	3,5	1,035	
2003	7.099,20	8.934,89	1,25858	1,25858	8.934,89	2004	2,9	1,029	
2004	7.453,80	9.116,79	1,22311	1,22311	9.116,79	2005	3,5	1,035	
2005	7.752,00	9.160,89	1,18175	1,18175	9.160,89	2006	3,2	1,032	
2006	8.061,60	9.231,36	1,14510	1,14510	9.231,36	2007	2,9	1,029	
2007	8.383,80	9.329,75	1,11283	1,11283	9.329,75	2008	4,2	1,042	
2008	8.679,60	9.269,60	1,06798	1,06798	9.269,60	2009	1,2	1,012	
2009	8.809,20	9.295,53	1,05521	1,05521	9.295,53	2010	4,7	1,047	
2010	8.809,20	8.877,15	1,00771	1,00771	8.877,15	2011	3,3	1,033	
2011	9.225,30	9.225,30	0,97524	1,00000	9.225,30	2012	1,5	1,015	
2012	9.641,40	9.641,40	0,96081	1,00000	9.641,40	2013	-0,9	0,991	
2013	9.641,40	9.641,40	0,96975	1,00000	9.641,40	2014	-1,3	0,987	
2014	9.641,40	9.641,40	0,98264	1,00000	9.641,40	2015	-1,7	0,983	
2015	9.641,40	9.641,40	1,00000	1,00000	9.641,40	2016	-0,8	0,992	
2016	4.820,70	4.820,70	1,00000	1,00000	4.820,70				
			Άθροισμα	134.718,77					
			Μήνες	174					
			Μέσος όρος αποδοχών	774,25					

ΕΤΑΑ-TAN										
Ετος	Ετήσιες αποδοχές	ετήσιες αποδοχές με αναπροσαρμογή (με τον ΔTK) από το έτος αναφοράς μέχρι το έτος εξόδου	Συνολική αναπροσαρμογή (με τον ΔTK) από το έτος αναφοράς μέχρι το έτος εξόδου	Σωρευτικός ΔTK για αποχώρηση το έτος 2017	Ετήσιες αποδοχές αναπροσαρμοσμένες με το ΔTK	έτος	Μεταβολή %	συντελεστής		
2002	6825,6	8.817,80	1,29187	1,29187	8.817,80	2003	3,5	1,035		
2003	7.099,20	8.861,12	1,24819	1,24819	8.861,12	2004	2,9	1,029		
2004	7.453,80	9.041,52	1,21301	1,21301	9.041,52	2005	3,5	1,035		
2005	7.752,00	9.085,26	1,17199	1,17199	9.085,26	2006	3,2	1,032		
2006	8.061,60	9.155,14	1,13565	1,13565	9.155,14	2007	2,9	1,029		
2007	8.383,80	9.252,72	1,10364	1,10364	9.252,72	2008	4,2	1,042		
2008	8.679,60	9.193,06	1,05916	1,05916	9.193,06	2009	1,2	1,012		
2009	8.809,20	9.218,78	1,04649	1,04649	9.218,78	2010	4,7	1,047		
2010	8.809,20	8.809,20	0,99939	1,00000	8.809,20	2011	3,3	1,033		
2011	9.225,30	9.225,30	0,96719	1,00000	9.225,30	2012	1,5	1,015		
2012	9.641,40	9.641,40	0,95288	1,00000	9.641,40	2013	-0,9	0,991		
2013	9.641,40	9.641,40	0,96174	1,00000	9.641,40	2014	-1,3	0,987		
2014	9.641,40	9.641,40	0,97453	1,00000	9.641,40	2015	-1,7	0,983		
2015	9.641,40	9.641,40	0,99174	1,00000	9.641,40	2016	-0,8	0,992		
2016	9.641,40	9.641,40	1,00000	1,00000	9.641,40					
Άθροισμα					138.866,89					
Μήνες					180					
Μέσος όρος αποδοχών					771,48					

ΟΑΕΕ										
Ετος	Ετήσιες αποδοχές	ετήσιες αποδοχές με αναπροσαρμογή (με τον ΔΤΚ) από το έτος αναφοράς μέχρι το έτος εξόδου	Συνολική αναπροσαρμογή (με τον ΔΤΚ) από το έτος αναφοράς μέχρι το έτος εξόδου	Σωρευτικός ΔτΚ για αποχώρηση το έτος 2016	Ετήσιες αποδοχές αναπροσαρμοσμένες με το ΔΤΚ	έτος	Μεταβολή %	συντελεστής		
2002	8580	11.176,54	1,30263	1,30263	11.176,54	2003	3,5	1,035		
2003	9.240,00	11.629,25	1,25858	1,25858	11.629,25	2004	2,9	1,029		
2004	9.960,00	12.182,14	1,22311	1,22311	12.182,14	2005	3,5	1,035		
2005	10.740,00	12.691,95	1,18175	1,18175	12.691,95	2006	3,2	1,032		
2006	11.400,00	13.054,17	1,14510	1,14510	13.054,17	2007	2,9	1,029		
2007	14.804,88	16.475,32	1,11283	1,11283	16.475,32	2008	4,2	1,042		
2008	14.804,88	15.811,25	1,06798	1,06798	15.811,25	2009	1,2	1,012		
2009	18.935,16	19.980,51	1,05521	1,05521	19.980,51	2010	4,7	1,047		
2010	18.935,16	19.081,21	1,00771	1,00771	19.081,21	2011	3,3	1,033		
2011	18.935,16	18.935,16	0,97524	1,00000	18.935,16	2012	1,5	1,015		
2012	18.935,16	18.935,16	0,96081	1,00000	18.935,16	2013	-0,9	0,991		
2013	18.935,16	18.935,16	0,96975	1,00000	18.935,16	2014	-1,3	0,987		
2014	18.935,16	18.935,16	0,98264	1,00000	18.935,16	2015	-1,7	0,983		
2015	14.804,88	14.804,88	1,00000	1,00000	14.804,88	2016	-0,8	0,992		
2016	7.402,44	7.402,44	1,00000	1,00000	7.402,44					
Άθροισμα					230.030,30					
Μήνες					174					
Μέσος όρος αποδοχών					1.322,01					

ΟΑΕΕ										
Ετος	Ετήσιες αποδοχές	ετήσιες αποδοχές με αναπροσαρμογή (με τον ΔΤΚ) από το έτος αναφοράς μέχρι το έτος εξόδου	Συνολική αναπροσαρμογή (με τον ΔΤΚ) από το έτος αναφοράς μέχρι το έτος εξόδου	Σωρευτικός Δτκ για αποχώρηση το έτος 2017	Ετήσιες αποδοχές αναπροσαρμοσμένες με το ΔΤΚ	έτος	Μεταβολή %	συντελεστής		
2002	8580	11.084,26	1,29187	1,29187	11.084,26	2003	3,5	1,035		
2003	9.240,00	11.533,23	1,24819	1,24819	11.533,23	2004	2,9	1,029		
2004	9.960,00	12.081,56	1,21301	1,21301	12.081,56	2005	3,5	1,035		
2005	10.740,00	12.587,16	1,17199	1,17199	12.587,16	2006	3,2	1,032		
2006	11.400,00	12.946,39	1,13565	1,13565	12.946,39	2007	2,9	1,029		
2007	14.804,88	16.339,29	1,10364	1,10364	16.339,29	2008	4,2	1,042		
2008	14.804,88	15.680,70	1,05916	1,05916	15.680,70	2009	1,2	1,012		
2009	18.935,16	19.815,54	1,04649	1,04649	19.815,54	2010	4,7	1,047		
2010	18.935,16	18.935,16	0,99939	1,00000	18.935,16	2011	3,3	1,033		
2011	18.935,16	18.935,16	0,96719	1,00000	18.935,16	2012	1,5	1,015		
2012	18.935,16	18.935,16	0,95288	1,00000	18.935,16	2013	-0,9	0,991		
2013	18.935,16	18.935,16	0,96174	1,00000	18.935,16	2014	-1,3	0,987		
2014	18.935,16	18.935,16	0,97453	1,00000	18.935,16	2015	-1,7	0,983		
2015	14.804,88	14.804,88	0,99174	1,00000	14.804,88	2016	-0,8	0,992		
2016	14.804,88	14.804,88	1,00000	1,00000	14.804,88					
Άθροισμα					236.353,69					
Μήνες					180					
Μέσος όρος αποδοχών					1.313,08					

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ
ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΚΥΡΙΑΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΜΙΣΘΩΤΩΝ &
ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ Δ13
ΤΜΗΜΑ Γ΄
ΤΑΧ. Δ/ΝΣΗ : Σταδίου 29
ΤΑΧ. ΚΩΔΙΚΑΣ : 101 10
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ: Χρ. Γκιουλέκα
 Β. Δρακόπουλος
ΤΗΛΕΦΩΝΑ: 210 336 8122, 8103

Αθήνα, 11.01.2017

Α.Π. Φ80000/οικ.61647/2212

ΠΡΟΣ: 1. Ε.Φ.Κ.Α

α. Γραφείο Διοικητή
 β. Γενική Διεύθυνση Εισφορών και
 Ελέγχων
 βα. Διεύθυνση Ασφάλισης
 ββ. Διεύθυνση Εισφορών Μισθωτών

2) Ε.Φ.Κ.Α

Α΄ Περιφερειακή Διεύθυνση Ασφάλισης
 Παροχών Τ.Σ.Π.Ε.Α.Θ.
 Καλλιρόης 5 & Περραιβού 20
 117 43 Αθήνα

3. Ε.Φ.Κ.Α

α) Β΄ Περιφερειακή Διεύθυνση Ασφάλισης
 Παροχών Τ.Α.Ι.Σ.Υ.Τ.
 β) Γ΄ Περιφερειακή Διεύθυνση Ασφάλισης
 Παροχών Τ.Α.Τ.Τ.Α.
 γ) Δ΄ Περιφερειακή Διεύθυνση Ασφάλισης
 Παροχών Τ.Σ.Ε.Υ.Π.

Χρήστου Λαδά 2
 105 61 Αθήνα

4. Ε.Φ.Κ.Α.

Περιφερειακό. Τμήμα Ασφάλισης-Παροχών
 Θεσσαλονίκης
 Γεωργ. Σταύρου 5
 546 23 Θεσσαλονίκη

ΘΕΜΑ: Εφαρμογή των διατάξεων της παρ. 9 του αρ. 38 του ν. 4387/2016, όπως ισχύει μετά την αντικατάσταση του δευτέρου εδαφίου αυτής με το άρθρο 27 του ν.4445/2016 (Α΄236).

Σας γνωρίζουμε ότι στο ΦΕΚ 236 τεύχος Α΄/19-12-2016, δημοσιεύτηκε ο ν.4445/2016 «Εθνικός Μηχανισμός Συντονισμού, Παρακολούθησης και Αξιολόγησης των Πολιτικών Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής, ρυθμίσεις για την κοινωνική αλληλεγγύη και εφαρμοστικές διατάξεις του ν. 4387/2016 (Α΄85) και άλλες διατάξεις», στο άρθρο 27 του οποίου εισάγονται μεταβολές στις ασφαλιστικές εισφορές για κύρια σύνταξη ασφαλισμένου και εργοδότη για τους μισθωτούς που υπάγονταν στην ασφάλιση του ΕΤΑΠ-ΜΜΕ έως την έναρξη του ν. 4387/2016.

Ειδικότερα:

1. Με την παρ. 2 του άρθρου 27 με την οποία αντικαθίσταται το δεύτερο εδάφιο της παρ. 9 του άρθρου 38 του ν. 4387/2016, οι ασφαλισμένοι μισθωτοί, οι οποίοι έως την έναρξη του ν. 4387/2016 υπάγονταν στην ασφάλιση του ΕΤΑΠ-ΜΜΕ, καταβάλλουν από 1.1.2017 εισφορά κύριας σύνταξης που ανέρχεται σε ποσοστό 6,67% επί των αποδοχών που ορίζονται στην παρ. 1 και 2 του άρθρου 38 του ν. 4387/2016.

Μέχρι 31.12.2016 καταβάλλουν εισφορές ασφαλισμένου στο ύψος που προβλεπόταν σε κάθε Τομέα.

Η εισφορά εργοδότη υπολογίζεται επί των ίδιων αποδοχών και ανέρχεται για το μήνα Δεκέμβριο 2016 σε ποσοστό 7,5%, το οποίο από 1.1.2017 αναπροσαρμόζεται ετησίως ισόποσα και σταδιακά, ώστε την 1.1.2020 να διαμορφωθεί σε ποσοστό 13,33%.

Στον πίνακα που ακολουθεί αναγράφονται τα ποσοστά Κλάδου Σύνταξης εργαζομένου και εργοδότη κατ' έτος.

ΧΡΟΝΙΚΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ	Ποσοστό ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΟΥ	Ποσοστό ΕΡΓΟΔΟΤΗ
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2016	Στο ύψος που προβλεπόταν σε κάθε Τομέα του ΕΤΑΠ-ΜΜΕ πριν το Δεκέμβριο 2016	7,5%
1.1.2017	6,67%	8,96 %
1.1.2018	6,67%	10,42 %
1.1.2019	6,67%	11,87 %
1.1.2020	6,67%	13,33 %

Οποιαδήποτε διάταξη ορίζει διάφορο ποσοστό εισφορών από 1.1.2017 παύει να ισχύει (πχ. εισφορές εργαζομένου του τ. ΤΣΠΕΑΘ και εισφορές εργοδότη του τ. ΤΑΤΤΑΘ όπως ορίζονται στην Υπουργική Απόφαση με αριθ. Φ11321/οικ.45947/1757/19.12.2016, παρ. 7 του αρ. 39 του ν. 3518/2006, παρ. 1 του αρ. 24 του ν. 3083/1954, παρ. 3 του αρ. 5 του ν. 3619/1956).

2. Ειδικά για τους ασφαλισμένους του Τομέα Ασφάλισης Τεχνικών Τύπου Αθηνών και Θεσσαλονίκης υπολογίζεται επί των πάσης φύσεως αποδοχών τους ως ορίζεται ανωτέρω και η πρόσθετη εισφορά ασφαλισμένου ποσοστού 3,6%, που καταβάλλεται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 22 παρ. 2^α του ν. 4331/2015 (Α'69), για τη συνταξιοδότηση τους με τις διατάξεις περί βαρέων και ανθυγιεινών επαγγελμάτων του άρθρου 28 παρ. 5β του α.ν. 1846/1951 (ΦΕΚ Α'179).

Με τις διατάξεις του άρθρου 24 του ν. 4445/2016 (Α'236), ορίζεται, ότι για τα πρόσωπα που συνταξιοδοτούνται με τις διατάξεις περί βαρέων και ανθυγιεινών επαγγελμάτων της περίπτωσης α' του εδαφίου β' του άρθρου 28 παρ. 5 του α.ν. 1846/1951 (Α' 179), όπως ισχύει, **δεν εφαρμόζονται τα οριζόμενα στο άρθρο 30 του ν. 4387/2016 (Α'85) για την προσαύξηση του ποσού της ανταποδοτικής σύνταξης.**

Αντίθετα, στους ασφαλισμένους που κατέβαλαν την ανωτέρω εισφορά και δεν συνταξιοδοτούνται σύμφωνα με τις διατάξεις περί βαρέων και ανθυγιεινών επαγγελμάτων του Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ, χορηγείται

προσαύξηση στο ανταποδοτικό ποσό της σύνταξης, για κάθε έτος που έχει καταβληθεί επιπλέον εισφορά, υπολογιζόμενη με ετήσιο συντελεστή αναπλήρωσης 0,075% για κάθε μία ποσοστιαία μονάδα (1%) επιπλέον εισφοράς, όπως ορίζεται στο άρθρο 30 του ν. 4387/2016 (Α'85). Ο συντάξιμος μισθός σε αυτή την περίπτωση θα προκύπτει λαμβάνοντας υπόψη τη βάση υπολογισμού της επιπλέον εισφοράς. Σχετικές οδηγίες και παραδείγματα έχουν δοθεί στην εγκύκλιο του Υπουργείου Φ80000/οικ.60271/2195/23-12-2016 -ΑΔΑ: ΨΩΤΤ465Θ1Ω-64Ω).

Δεδομένων, δε, των νέων ενιαίων κανόνων υπολογισμού του ποσού της σύνταξης για όλους τους εντασσόμενους στον ΕΦΚΑ ασφαλισμένους (μεταξύ των οποίων είναι και η ανωτέρω πρόβλεψη του άρθρου 30 του ν.4387/2016), η παράγραφος 4 του άρθρου 22 του ν.4331/2016 θεωρείται καταργηθείσα από της ισχύος του ν.4387/2016 (ήτοι από 13/5/2016).

3. Σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 38 του ν. 4387/2016, οι εισφορές ασφαλισμένου και εργοδότη υπολογίζονται **επί των πάσης φύσεως αποδοχών** του ασφαλισμένου μισθωτού με εξαίρεση τις κοινωνικού χαρακτήρα έκτακτες παροχές λόγω γάμου, γεννήσεως τέκνων, θανάτου και βαριάς αναπηρίας.

Με την παρ. 2 περ. α και β του ίδιου άρθρου, **το ανώτατο όριο** των ασφαλιστέων αποδοχών για τον υπολογισμό της μηνιαίας ασφαλιστικής εισφοράς μισθωτού και εργοδότη ανέρχεται στο δεκαπλάσιο του ποσού που αντιστοιχεί στον εκάστοτε προβλεπόμενο κατώτατο βασικό μισθό άγαμου μισθωτού άνω των 25 ετών και όσον αφορά την εισφορά ασφαλισμένου, εφαρμόζεται και επί πολλαπλής απασχόλησης ή έμμισθης εντολής. Συνεπώς από 1.1.2017, το ανώτατο όριο ασφαλιστέων αποδοχών για τον υπολογισμό της μηνιαίας ασφαλιστικής εισφοράς κύριας σύνταξης των μισθωτών και των εργοδοτών ανέρχεται στο ποσό των 5.860,80 €, καταργουμένων τυχόν διαφορετικών προβλέψεων που ίσχυαν για τους μισθωτούς του τ. ΕΤΑΠ-ΜΜΕ. Το ανώτατο αυτό όριο εφαρμόζεται και επί πολλαπλής μισθωτής απασχόλησης ή έμμισθης εντολής όσον αφορά στην εισφορά ασφαλισμένου.

Με την περ. γ που προστέθηκε στην παρ. 2 του αρ. 38 του ν. 4387/2016 με την παρ. 1 του άρθρου 27 του ν. 4445/2016, ορίζεται ότι η **ελάχιστη μηνιαία βάση** υπολογισμού επί της οποίας υπολογίζεται το προβλεπόμενο ποσοστό εισφοράς των μισθωτών με **πλήρη απασχόληση** και των εργοδοτών τους, **εφόσον ο μισθωτός είναι άνω των 25 ετών**, καθορίζεται με βάση το ποσό που αντιστοιχεί στον κατώτατο βασικό μισθό άγαμου μισθωτού άνω των 25 ετών, ο οποίος με τις διατάξεις της παρ. 3 (περ. α) της υποπαρ. ΙΑ.11 του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 (Α'222), ανέρχεται σήμερα στο ποσό των 586,08 €.

Εννοείται, βέβαια, ότι εφόσον ο μισθωτός είναι **έως 25 ετών** η ελάχιστη μηνιαία βάση υπολογισμού επί της οποίας υπολογίζεται το προβλεπόμενο ποσοστό εισφοράς των μισθωτών της κατηγορίας αυτής με **πλήρη απασχόληση** και των εργοδοτών τους είναι η προβλεπόμενη με τις διατάξεις της παρ. 3 (περ.β) της υποπαρ. ΙΑ.11 του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 (Α'222), ήτοι 510,95 ευρώ.

4. Με τις διατάξεις της παρ.1 του άρθρου 41 του ν. 4387/2016 ορίζεται ότι, από 1.1.2017, η συνολική εισφορά υγειονομικής περίθαλψης σε είδος και σε χρήμα των μισθωτών ασφαλισμένων του πρώην Κλάδου Υγείας του Ε.Τ.Α.Π-Μ.Μ.Ε που εντάσσεται στον Ε.Φ.Κ.Α, ανέρχεται σε ποσοστό 7,10% και κατανέμεται αφενός για παροχές σε είδος σε ποσοστό 6,45% από το οποίο ποσοστό 2,15% βαρύνει τον ασφαλισμένο και 4,30% βαρύνει τον εργοδότη, αφετέρου για παροχές σε χρήμα σε ποσοστό 0,65%, όπου ποσοστό 0,40% βαρύνει ο ασφαλισμένο και 0,25% βαρύνει τον εργοδότη.

Η εισφορά υγειονομικής περίθαλψης υπολογίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν για τον υπολογισμό της εισφοράς κύριας σύνταξης (άρθρο 38 παρ. 1 και 2 περ. α και β και γ του ν. 4387/2016). Ειδικότερες λεπτομερείς οδηγίες για την εφαρμογή του άρθρου 41 θα σας δοθούν πολύ σύντομα.

5. Για τους Λογαριασμούς Ανεργίας και Δώρου (ήτοι το Λογαριασμό Ανεργίας Προσωπικού Ημερησίων Εφημερίδων Αθηνών και Θεσσαλονίκης, τον Λογαριασμό Ανεργίας Τεχνικών Τύπου Αθηνών και Θεσσαλονίκης και το Λογαριασμό Δώρου Εορτών Εφημεριδοπωλών) του Κλάδου Ανεργίας και Δώρου, ο οποίος με τις διατάξεις του άρθρου 42 του ν. 4415/2016 (Α'159) εντάχθηκε στον Κλάδο Κύριας Ασφάλισης του Ε.Τ.Α.Π-Μ.Μ.Ε, πλην της καταργηθείσης από 15/9/2016 εισφοράς από αγγελιόσημο (παρ. 9 του άρθρου 38 του ν. 4387/2016, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 30 του ν. 4411/2016) εξακολουθούν, μέχρι τη θέση σε ισχύ του Κανονισμού Ασφάλισης και Παροχών του ΕΦΚΑ (άρθρο 52 παρ. 3 του ν. 4387/2016 όπως ισχύει), να καταβάλλονται οι εισφορές που ορίζονται από τις καταστατικές διατάξεις του εντασσόμενου Κλάδου.

**Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ**

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ

1. Γραφείο κ. Υπουργού
2. Γραφείο κ. Υφυπουργού ΚΑ
3. Γραφείο κ. Γεν. Γραμματέα
4. Γραφείο κ. Γεν. Γραμματέα Κ.Α.
5. Γραφείο κ. Γενικού Δ/ντή Κ.Α
6. Γραφείο κ. Γενικής Δ/ντριας Οικονομικών Υπηρεσιών
7. Γραφείο Γενικού Διευθυντή Δ.Υ
8. Όλες τις Δ/σεις της Γ.Γ.Κ.Α.
9. Δ/ση Κ.Α.Μ.Α Δ13 (Τμήματα Γ' και Δ')

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ,
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ**

**Δ/ΝΣΗ ΚΥΡΙΑΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ
ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΩΝ (Δ14)**

Πληροφορίες : **Ι. Παπαδόπουλος**
210 – 33 68 110
Ε. Ράπτη
210 – 33 68 109

FAX : 210 - 3368116

**Δ/ΝΣΗ ΚΥΡΙΑΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΜΙΣΘΩΤΩΝ ΚΑΙ ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ
(Δ13)**

Πληροφορίες : **Στ. Γιωτάκου**
210 – 33 68 112

Ταχ. Δ/ση : **Σταδίου 29**
Ταχ. Κώδικας : **10110 - Αθήνα**

Αθήνα, 24 / 3 / 2017

Αριθ. Πρωτ. : Φ.10043 / οικ.14226 / 431

ΠΡΟΣ : 1. ΕΦΚΑ

Γραφείο κ. Διοικητή
Αγ. Κωνσταντίνου 8
102 41 Αθήνα

2. ΕΤΕΑΕΠ

Φιλελλήνων 13 – 15
105 57 Αθήνα

ΚΟΙΝ. : Γενικό Λογιστήριο
του Κράτους
Κάνιγγος 29
101 10 Αθήνα

**ΘΕΜΑ : «Γνωστοποίηση διατάξεων του άρθρου 36 παρ. 1 και 2 του ν.4387/2016
για την παράλληλη ασφάλιση»**

Με τις διατάξεις του άρθρου 36 του ν.4387/2016 διαμορφώνεται νέο πλαίσιο σχετικά με την υποχρέωση καταβολής ασφαλιστικών εισφορών στον Ενιαίο Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (ΕΦΚΑ) σε περίπτωση πολλαπλής απασχόλησης. Η βασική αλλαγή αφορά στη κατάργηση των διατάξεων του άρθρου 39 του ν.2084/1992, όπως ισχύει, που προέβλεπαν την υποχρεωτική ασφάλιση σε έναν φορέα κύριας ασφάλισης ή το Δημόσιο των από 1/1/1993 ασφαλισμένων που είχαν υποχρέωση ασφάλισης σε περισσότερους του ενός φορείς κύριας ασφάλισης λόγω απασχόλησης ή ιδιότητας, και συνεπώς την υποχρέωση καταβολής μίας ασφαλιστικής εισφοράς.

Σημειώνουμε ότι η ανωτέρω ρύθμιση, όσον αφορά στα πρόσωπα που υπάγονται στην ασφάλιση του Δημοσίου, εφαρμόζεται συμπληρωματικά με τις ομοίου περιεχομένου ρυθμίσεις του άρθρου 17 του ν.4387/2016.

Ειδικότερα, στην παρ. 1 του κοινοποιούμενου άρθρου ρυθμίζονται τα θέματα καταβολής ασφαλιστικών εισφορών σε περίπτωση πολλαπλής επαγγελματικής δραστηριότητας για την οποία βάσει γενικών, ειδικών ή καταστατικών διατάξεων των ενταχθέντων στον ΕΦΚΑ φορέων κύριας ασφάλισης ή του Δημοσίου, όπως αυτές ίσχυαν μέχρι την ημερομηνία δημοσίευσης του ν.4387/2016, **προέκυπτε υποχρέωση υπαγωγής στην ασφάλιση σε περισσότερους του ενός φορείς κύριας ασφάλισης** (για παράδειγμα μισθωτός που ασκεί συγχρόνως ελεύθερο επάγγελμα και ως εκ τούτου μέχρι 31/12/2016 είχε υποχρέωση ασφάλισης στο ΙΚΑ – ΕΤΑΜ και στον ΟΑΕΕ).

Στην παρ. 2 του κοινοποιούμενου άρθρου ρυθμίζονται τα θέματα καταβολής ασφαλιστικών εισφορών σε περίπτωση πολλαπλής επαγγελματικής δραστηριότητας για την οποία βάσει γενικών, ειδικών ή καταστατικών διατάξεων των ενταχθέντων στον ΕΦΚΑ φορέων κύριας ασφάλισης, όπως αυτές ίσχυαν μέχρι την ημερομηνία δημοσίευσης του ν.4387/2016, **προέκυπτε υποχρέωση υπαγωγής σε έναν φορέα κύριας ασφάλισης** (για παράδειγμα υγειονομικός που απασχολείται ως μισθωτός σε ιδιωτική κλινική και συγχρόνως διατηρεί ιδιωτικό ιατρείο και ως εκ τούτου μέχρι 31/12/2016 είχε υποχρέωση ασφάλισης στο ΕΤΑΑ – ΤΣΑΥ και για τις δύο δραστηριότητες).

I. Ρυθμίσεις παρ. 1 του άρθρου 36 του ν.4387/2016

A. Υποχρέωση πολλαπλής καταβολής ασφαλιστικών εισφορών στον ΕΦΚΑ από 1/1/2017

Σύμφωνα με την παρ. 1, οι ασφαλισμένοι, ανεξαρτήτως εάν υπήχθησαν στην κοινωνική ασφάλιση πριν ή μετά την 1/1/1993 (παλαιοί και νέοι ασφαλισμένοι), εφόσον ασκούν πολλαπλή επαγγελματική δραστηριότητα για την οποία είχαν υποχρέωση ασφάλισης σε περισσότερους του ενός από τους ενταχθέντες στον ΕΦΚΑ φορείς κύριας ασφάλισης ή το Δημόσιο, καταβάλλουν από 1/1/2017 τις προβλεπόμενες από τα άρθρα 38, 39 και 40 του ν.4387/2016 ασφαλιστικές εισφορές για την κύρια ασφάλισή τους, για κάθε επαγγελματική δραστηριότητα που ασκούν.

Όπως δε ρητά προβλέπεται στην παρ. 7 του εν λόγω άρθρου, καταργείται από 1/1/2017 το άρθρο 39 του ν.2084/1992, όπως ισχύει, για υποχρεωτική ασφάλιση των από 1/1/1993 και μετά ασφαλισμένων σε έναν μόνο φορέα κύριας ασφάλισης ή το Δημόσιο. Συνεπώς από 1/1/2017 οι ασφαλισμένοι (πριν και μετά την 1/1/1993) που ασκούν πολλαπλή επαγγελματική δραστηριότητα υπάγονται σε έναν φορέα

ασφάλισης, εν προκειμένω τον ΕΦΚΑ, έχουν όμως υποχρέωση καταβολής πολλαπλών εισφορών.

Ειδικά για παλαιούς ασφαλισμένους που μέχρι 31/12/2016 υπάγονταν υποχρεωτικά στην ασφάλιση φορέα κύριας ασφάλισης ή το Δημόσιο ως μισθωτοί και στην ασφάλιση του ΕΤΑΑ – ΤΣΜΕΔΕ λόγω ιδιότητας, δηλαδή λόγω εγγραφής στο ΤΕΕ χωρίς να ασκείται επαγγελματική δραστηριότητα, στις περιπτώσεις αυτές θεωρείται ότι οι ασφαλισμένοι έχουν υποχρέωση καταβολής μηνιαίας ασφαλιστικής εισφοράς ως μισθωτοί βάσει του άρθρου 38 του ν.4387/2016 και μηνιαίας ασφαλιστικής εισφοράς ως αυτοαπασχολούμενοι βάσει του άρθρου 39 του ανωτέρω νόμου, δεδομένου ότι οι καταστατικές διατάξεις του πρώην ΕΤΑΑ – ΤΣΜΕΔΕ περί υποχρεωτικής υπαγωγής στην ασφάλιση λόγω ιδιότητας εξακολουθούν να ισχύουν.

B. Ανώτατο και κατώτατο όριο αποδοχών / εισοδήματος

Από τις διατάξεις των άρθρων 38, 39 και 40 του ν.4387/2016 προβλέπεται κατώτατο και ανώτατο όριο ασφαλιστέων αποδοχών / εισοδήματος επί του οποίου υπολογίζονται οι μηνιαίες ασφαλιστικές εισφορές.

Συγκεκριμένα, για τους **εμμίσθους ασφαλισμένους** προβλέπεται **ανώτατο όριο** ασφαλιστέων αποδοχών ίσο με το 10πλάσιο του εκάστοτε προβλεπόμενου κατώτατου βασικού μισθού άγαμου μισθωτού άνω των 25 ετών (σήμερα το ανώτατο όριο διαμορφώνεται σε €5.860,80), το οποίο εφαρμόζεται και επί πολλαπλής μισθωτής απασχόλησης ή έμμισθης εντολής όσον αφορά στην εισφορά ασφαλισμένου. Επίσης, από το άρθρο 27 παρ. 1 του ν.4445/2016 προβλέπεται **κατώτατο όριο** ασφαλιστέων αποδοχών για τους μισθωτούς με πλήρη απασχόληση ίσο με το ποσό που αντιστοιχεί στον κατώτατο βασικό μισθό άγαμου μισθωτού άνω των 25 ετών (σήμερα το κατώτατο όριο διαμορφώνεται σε €586,08). Σε περίπτωση που υπάρχει πλήρης απασχόληση μισθωτού έως 25 ετών, το κατώτατο όριο ασφαλιστέων αποδοχών διαμορφώνεται σε €510,95.

Για τους **ελεύθερους επαγγελματίες** και **αυτοαπασχολούμενους** (ασφαλισμένους προερχόμενους από τον πρώην ΟΑΕΕ και το πρώην ΕΤΑΑ αντίστοιχα), προβλέπεται **κατώτατο όριο** μηνιαίου εισοδήματος ίσο με τον εκάστοτε προβλεπόμενο κατώτατο βασικό μισθό άγαμου μισθωτού άνω των 25 ετών (σήμερα το κατώτατο όριο διαμορφώνεται σε €586,08). Για συγκεκριμένες κατηγορίες ασφαλισμένων (ασφαλισμένοι κάτω 5ετίας προερχόμενοι από το ΕΤΑΑ και αποφοίτους σχολών ανώτατης εκπαίδευσης που είναι εγγεγραμμένοι σε επιστημονικούς συλλόγους ή επιμελητήρια που έχουν τη μορφή ΝΠΔΔ προερχόμενους από τον ΟΑΕΕ), το κατώτατο όριο διαμορφώνεται στο 70% του ανωτέρω ποσού (δηλαδή στα €410,26) για τα πρώτα 5 έτη ασφάλισης. **Ως ανώτατο όριο** καθορίζεται αυτό των εμμίσθων ασφαλισμένων του άρθρου 38 του ν.4387/2016 (δηλαδή το ποσό των €5.860,80).

Σημειώνουμε ότι σε περιπτώσεις ελευθέρων επαγγελματιών και αυτοαπασχολούμενων που απασχολούνται παράλληλα ως μισθωτοί με καθεστώς μερικής απασχόλησης, το ως άνω κατώτατο όριο μηνιαίου εισοδήματος διαμορφώνεται αφού αφαιρεθούν οι αποδοχές της μερικής απασχόλησης (άρθρο 28 παρ. 1 ν.4445/2016).

Για τα πρόσωπα που υπάγονται στην ασφάλιση του ΕΦΚΑ **βάσει των σχετικών διατάξεων του ΟΓΑ**, προβλέπεται **κατώτατο όριο** μηνιαίου εισοδήματος ίσο με το 70% του εκάστοτε προβλεπόμενου κατώτατου βασικού μισθού άγαμου μισθωτού άνω των 25 ετών (σήμερα το κατώτατο όριο διαμορφώνεται σε €410,26). Ως **ανώτατο όριο** καθορίζεται αυτό των εμμίσθων ασφαλισμένων του άρθρου 38 του ν.4387/2016 (δηλαδή το ποσό των €5.860,80).

Γ. Καθορισμός μηνιαίας βάσης υπολογισμού ασφαλιστικών εισφορών

Με τις αριθ. οικ.61502/3399/30-12-2016 και οικ.61501/3398/30-12-2016 Υπουργικές Αποφάσεις (ΦΕΚ 4330, Β'), ρυθμίστηκαν, μεταξύ άλλων, ζητήματα που αφορούν στο καθορισμό της μηνιαίας βάσης υπολογισμού των ασφαλιστικών εισφορών σε περίπτωση άσκησης πολλαπλής επαγγελματικής δραστηριότητας (μισθωτή απασχόληση, ελεύθερο επάγγελμα, αυτοαπασχόληση, αγροτική δραστηριότητα).

Ειδικότερα διακρίνονται οι εξής περιπτώσεις :

α) σε περίπτωση μισθωτής απασχόλησης (πλήρης απασχόληση) και άσκησης ελεύθερου επαγγέλματος ή αυτοαπασχόλησης για τις οποίες προκύπτει υποχρέωση ασφάλισης στον ΕΦΚΑ βάσει των σχετικών διατάξεων του πρώην ΟΑΕΕ και του πρώην ΕΤΑΑ αντίστοιχα, μηνιαία βάση υπολογισμού των πάσης φύσεως ασφαλιστικών εισφορών αποτελεί το άθροισμα του εισοδήματος από την παροχή των μισθωτών υπηρεσιών και του καθαρού φορολογητέου αποτελέσματος από την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας, με την επιφύλαξη των ειδικότερων ρυθμίσεων του άρθρου 38 του ν.4387/2016.

Για την εξεύρεση της βάσης υπολογισμού στις περιπτώσεις αυτές λαμβάνεται καταρχάς υπόψη το μηνιαίο εισόδημα από την μισθωτή εργασία και σε αυτό προστίθεται το εισόδημα των άλλων δραστηριοτήτων κατά φθίνουσα τάξη μεγέθους.

Ως ανώτατο όριο μηνιαίου εισοδήματος λαμβάνεται το ποσό των €5.860,80 ενώ το κατώτατο όριο μηνιαίου εισοδήματος διαμορφώνεται σε €586,08 (ακόμη και εάν πρόκειται για μισθωτό κάτω των 25 ετών ή για ελεύθερο επαγγελματία ή αυτοαπασχολούμενο κάτω 5ετίας).

Εάν πρόκειται για μισθωτή εργασία σε καθεστώς μερικής απασχόλησης, το κατώτατο όριο διαμορφώνεται αφού αφαιρεθούν οι αποδοχές μερικής απασχόλησης.

β) σε περίπτωση άσκησης περισσότερων της μίας επαγγελματικής δραστηριότητας, για τις οποίες θα προέκυπτε υποχρέωση ασφάλισης στον πρώην ΟΑΕΕ και το πρώην ΕΤΑΑ, ακόμη και εάν προκύπτει υποχρέωση ασφάλισης λόγω ιδιότητας

(υποχρέωση ασφάλισης στον ΕΦΚΑ λόγω εγγραφής στο ΤΕΕ χωρίς άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας), μηνιαία βάση υπολογισμού των ασφαλιστικών εισφορών αποτελεί το άθροισμα του καθαρού φορολογητέου αποτελέσματος από έκαστη δραστηριότητα.

Για την εξεύρεση της βάσης υπολογισμού στις περιπτώσεις αυτές λαμβάνεται καταρχάς υπόψη το μηνιαίο εισόδημα από την βασική πηγή βιοπορισμού, δηλαδή το υψηλότερο εισόδημα, και σε αυτό προστίθεται το εισόδημα των λοιπών δραστηριοτήτων κατά φθίνουσα τάξη μεγέθους.

Ως ανώτατο όριο μηνιαίου εισοδήματος λαμβάνεται το ποσό των €5.860,80 ενώ το κατώτατο όριο μηνιαίου εισοδήματος διαμορφώνεται σε €586,08, (ακόμη και εάν πρόκειται για ασφαλισμένο που και για τις δύο δραστηριότητες θεωρείται ότι είναι ασφαλισμένος κάτω 5ετίας).

γ) σε περίπτωση μισθωτής απασχόλησης (πλήρης απασχόληση) ή άσκησης ελεύθερου επαγγέλματος (ασφάλιση βάσει των διατάξεων του πρώην ΟΑΕΕ) ή αυτοαπασχόλησης (ασφάλιση βάσει των διατάξεων του πρώην ΕΤΑΑ) και αγροτικής δραστηριότητας για την οποία προκύπτει υποχρέωση ασφάλισης στον ΕΦΚΑ βάσει των σχετικών διατάξεων του ΟΓΑ, ως βάση υπολογισμού των ασφαλιστικών εισφορών αποτελεί το άθροισμα του εισοδήματος από την παροχή των μισθωτών υπηρεσιών και του καθαρού φορολογητέου αποτελέσματος από έκαστη δραστηριότητα.

i) Για την εξεύρεση της βάσης υπολογισμού στις περιπτώσεις μισθωτής απασχόλησης και αγροτικής δραστηριότητας, λαμβάνεται καταρχάς υπόψη το μηνιαίο εισόδημα από την μισθωτή εργασία και σε αυτό προστίθεται το εισόδημα από την αγροτική δραστηριότητα.

Ως ανώτατο όριο μηνιαίου εισοδήματος λαμβάνεται το ποσό των €5.860,80 ενώ το κατώτατο όριο μηνιαίου εισοδήματος διαμορφώνεται σε €410,26 (κατώτατο όριο εισοδήματος βάσει του άρθρου 40 του ν.4387/2016).

ii) Εάν ασκείται συγχρόνως και ελεύθερο επάγγελμα ή αυτοαπασχόληση, λαμβάνεται καταρχάς υπόψη το μηνιαίο εισόδημα από την μισθωτή εργασία και σε αυτό προστίθεται το εισόδημα των άλλων δραστηριοτήτων κατά φθίνουσα τάξη μεγέθους. Ως ανώτατο όριο μηνιαίου εισοδήματος λαμβάνεται το ποσό των €5.860,80 ενώ το κατώτατο όριο μηνιαίου εισοδήματος διαμορφώνεται σε €586,08 (ακόμη και εάν πρόκειται για μισθωτό κάτω των 25 ετών ή για ελεύθερο επαγγελματία ή αυτοαπασχολούμενο κάτω 5ετίας).

iii) Για την εξεύρεση της βάσης υπολογισμού στις περιπτώσεις άσκησης αγροτικής δραστηριότητας και ελεύθερου επαγγέλματος ή/και αυτοαπασχόλησης, λαμβάνεται το μηνιαίο εισόδημα από την βασική πηγή βιοπορισμού, δηλαδή το υψηλότερο εισόδημα, και σε αυτό προστίθεται το εισόδημα των λοιπών δραστηριοτήτων κατά φθίνουσα τάξη μεγέθους. Ως ανώτατο όριο μηνιαίου εισοδήματος λαμβάνεται το ποσό των €5.860,80 ενώ το κατώτατο όριο μηνιαίου εισοδήματος διαμορφώνεται σε €586,08 (ανεξάρτητα εάν πρόκειται για ασφαλισμένο άνω ή κάτω 5ετίας).

Σε κάθε περίπτωση η μηνιαία ασφαλιστική εισφορά για κάθε επαγγελματική δραστηριότητα υπολογίζεται με βάση το ασφάλιστρο που προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 38, 39 και 40 του ν.4387/2016, όπως αυτό διαμορφώνεται κατά περίπτωση. Οι διατάξεις του άρθρου 98 του ανωτέρω νόμου που αφορούν στην μείωση των ασφαλιστικών εισφορών των αυτοαπασχολουμένων (ασφαλισμένων του πρώην ΕΤΑΑ) εφαρμόζονται επί του εισοδήματος και συνεπώς της ασφαλιστικής εισφοράς που προκύπτει από την αυτοαπασχόληση.

Παράδειγμα 1

Παλιός ασφαλισμένος, παρέχει εξαρτημένη εργασία και συγχρόνως ασκεί ελεύθερο επάγγελμα. Συνεπώς, έχει υποχρέωση καταβολής στον ΕΦΚΑ ασφαλιστικής εισφοράς : α) βάσει του άρθρου 38 του ν.4387/2016 ως μισθωτός (υποχρέωση ασφάλισης βάσει των διατάξεων του πρώην ΙΚΑ – ΕΤΑΜ) και β) βάσει του άρθρου 39 του ν.4387/2016 ως ελεύθερος επαγγελματίας (υποχρέωση ασφάλισης βάσει των διατάξεων του πρώην ΟΑΕΕ, ασφαλισμένος άνω 5ετίας).

- Εάν για την μισθωτή απασχόληση οι μηνιαίες αποδοχές ανέρχονται σε €6.000,00 και το μηνιαίο εισόδημα από το ελεύθερο επάγγελμα ανέρχεται σε €3.000,00, ο ασφαλισμένος καταβάλλει μηνιαία εισφορά επί του ανωτάτου ορίου μηνιαίων αποδοχών (€5.860,80) βάσει του άρθρου 38 του ν.4387/2016, ενώ δεν προκύπτει υποχρέωση καταβολής ασφαλιστικής εισφοράς για το μηνιαίο εισόδημα από την άσκηση του ελεύθερου επαγγέλματος.

- Εάν για την μισθωτή απασχόληση οι μηνιαίες αποδοχές ανέρχονται σε €4.000,00 και το μηνιαίο εισόδημα από το ελεύθερο επάγγελμα ανέρχεται σε €3.000,00, ο ασφαλισμένος καταβάλλει μηνιαία εισφορά βάσει του άρθρου 38 του ν.4387/2016 για το ποσό των €4.000,00, ενώ για το ελεύθερο επάγγελμα καταβάλλει μηνιαία εισφορά βάσει του άρθρου 39 επί του ποσού των €1.860,80 (€5.860,80 - €4.000,00).

- Εάν για την μισθωτή απασχόληση οι μηνιαίες αποδοχές ανέρχονται σε €2.000,00 και το μηνιαίο εισόδημα από το ελεύθερο επάγγελμα ανέρχεται σε €1.000,00, ο ασφαλισμένος καταβάλλει μηνιαία εισφορά βάσει του άρθρου 38 του ν.4387/2016 για το ποσό των €2.000,00, και για το ελεύθερο επάγγελμα καταβάλλει μηνιαία εισφορά βάσει του άρθρου 39 επί του ποσού των €1.000,00.

- Εάν για την μισθωτή απασχόληση (πλήρης απασχόληση από ασφαλισμένο κάτω των 25 ετών) οι μηνιαίες αποδοχές ανέρχονται σε €510,00 και το μηνιαίο εισόδημα από το ελεύθερο επάγγελμα ανέρχεται σε €500,00, ο ασφαλισμένος καταβάλλει μηνιαία εισφορά βάσει του άρθρου 38 του ν.4387/2016 για το ποσό των €510,00, και για το ελεύθερο επάγγελμα καταβάλλει μηνιαία εισφορά βάσει του άρθρου 39 επί του ποσού των €500,00.

- Εάν για την μισθωτή απασχόληση οι μηνιαίες αποδοχές ανέρχονται σε €510,00 (πλήρης απασχόληση από ασφαλισμένο κάτω των 25 ετών) και προκύπτει ζημία από το ελεύθερο επάγγελμα, ο ασφαλισμένος καταβάλλει μηνιαία εισφορά βάσει του

άρθρου 38 του ν.4387/2016 για το ποσό των €510,00. Για το ελεύθερο επάγγελμα καταβάλλει μηνιαία εισφορά βάσει του άρθρου 39 επί του ποσού των €76,08 (€586,08 - €510,00).

- Εάν για την μισθωτή απασχόληση (καθεστώς μερικής απασχόλησης) οι μηνιαίες αποδοχές ανέρχονται σε €200,00 και το μηνιαίο εισόδημα από το ελεύθερο επάγγελμα ανέρχεται σε €100,00, το κατώτατο όριο μηνιαίου εισοδήματος διαμορφώνεται σε €386,08 (€586,08 - €200,00). Ο ασφαλισμένος καταβάλλει μηνιαία εισφορά βάσει του άρθρου 38 του ν.4387/2016 για το ποσό των €200,00. Για το ελεύθερο επάγγελμα καταβάλλει μηνιαία εισφορά βάσει του άρθρου 39 του ν.4387/2016 επί του ποσού των €386,08.

Παράδειγμα 2

Νέος ασφαλισμένος, παρέχει εξαρτημένη εργασία και συγχρόνως ασκεί ελεύθερο επάγγελμα. Βάσει του προγενέστερου νομοθετικού πλαισίου (άρθρο 39 του ν.2084/1992, όπως ίσχυε), ο εν λόγω ασφαλισμένος υπαγόταν στην ασφάλιση ενός φορέα κύριας ασφάλισης, εν προκειμένω του πρώην ΙΚΑ – ΕΤΑΜ ή του πρώην ΟΑΕΕ, και κατέβαλε μία ασφαλιστική εισφορά. Από 1/1/2017, ο εν λόγω ασφαλισμένος έχει υποχρέωση καταβολής στον ΕΦΚΑ ασφαλιστικής εισφοράς : α) βάσει του άρθρου 38 του ν.4387/2016 επί των μηνιαίων αποδοχών ως μισθωτός (υποχρέωση ασφάλισης βάσει των διατάξεων του πρώην ΙΚΑ – ΕΤΑΜ) και β) βάσει του άρθρου 39 του ν.4387/2016 επί του μηνιαίου εισοδήματος ως ελεύθερος επαγγελματίας (υποχρέωση ασφάλισης βάσει των διατάξεων του πρώην ΟΑΕΕ).

Παράδειγμα 3

Παλιός ασφαλισμένος, ασκεί ελεύθερο επάγγελμα (υποχρέωση ασφάλισης στον ΕΦΚΑ βάσει των διατάξεων του πρώην ΟΑΕΕ) και αυτοαπασχόληση (υποχρέωση ασφάλισης στον ΕΦΚΑ βάσει των διατάξεων του πρώην ΕΤΑΑ). Και για τις δύο δραστηριότητες είναι ασφαλισμένος άνω 5ετίας.

- Εάν από το ελεύθερο επάγγελμα έχει μηνιαίο εισόδημα ύψους €4.000,00 και από την αυτοαπασχόληση ύψους €3.000,00, ο ασφαλισμένος καταβάλλει μηνιαία εισφορά βάσει του άρθρου 39 του ν.4387/2016 για το ποσό των €4.000,00 (εισόδημα από ελεύθερο επάγγελμα) και επί του ποσού των €1.860,80 (€5.860,80 - €4.000,00) για το εισόδημα από την αυτοαπασχόληση. Η προκύπτουσα μηνιαία ασφαλιστική εισφορά για την αυτοαπασχόληση μειώνεται περαιτέρω βάσει του άρθρου 98 του ν.4387/2016.

- Εάν από το ελεύθερο επάγγελμα έχει μηνιαίο εισόδημα ύψους €200,00 και από την αυτοαπασχόληση ύψους €150,00, ο ασφαλισμένος καταβάλλει μηνιαία εισφορά επί του κατώτατου ορίου μηνιαίων αποδοχών (€586,08) βάσει του άρθρου 39 του ν.4387/2016.

Παράδειγμα 4

Παλαιός ασφαλισμένος, ασκεί ελεύθερο επάγγελμα (υποχρέωση ασφάλισης στον ΕΦΚΑ βάσει των διατάξεων του πρώην ΟΑΕΕ) και αυτοαπασχόληση (υποχρέωση ασφάλισης στον ΕΦΚΑ βάσει των διατάξεων του πρώην ΕΤΑΑ). Για τον πρώην ΟΑΕΕ είναι ασφαλισμένος άνω 5ετίας και το πρώην ΕΤΑΑ ασφαλισμένος κάτω 5ετίας με 3 έτη ασφάλισης.

- Εάν από το ελεύθερο επάγγελμα έχει μηνιαίο εισόδημα ύψους €4.000,00 και από την αυτοαπασχόληση ύψους €3.000,00, ο ασφαλισμένος καταβάλλει μηνιαία εισφορά επί του ποσού των €4.000,00 με ασφαλιστρο 20% για το ελεύθερο επάγγελμα, και επί του ποσού των €1.860,80 (€5.860,80 - €4.000,00) με ασφαλιστρο 17% για την αυτοαπασχόληση. Η προκύπτουσα μηνιαία ασφαλιστική εισφορά για την αυτοαπασχόληση μειώνεται περαιτέρω βάσει του άρθρου 98 του ν.4387/2016.

- Εάν από το ελεύθερο επάγγελμα έχει μηνιαίο εισόδημα ύψους €200,00 και από την αυτοαπασχόληση ύψους €150,00, ο ασφαλισμένος καταβάλλει μηνιαία εισφορά επί του κατωτάτου ορίου μηνιαίων αποδοχών (€586,08) βάσει του άρθρου 39 του ν.4387/2016. Στην περίπτωση αυτή δεν δικαιούται την μείωση του άρθρου 98 του ν.4387/2016.

Παράδειγμα 5

Παλαιός ασφαλισμένος, παρέχει εξαρτημένη εργασία και συγχρόνως ασκεί αγροτική δραστηριότητα. Συνεπώς, έχει υποχρέωση καταβολής στον ΕΦΚΑ ασφαλιστικής εισφοράς : α) βάσει του άρθρου 38 του ν.4387/2016 ως μισθωτός (υποχρέωση ασφάλισης βάσει των διατάξεων του πρώην ΙΚΑ – ΕΤΑΜ) και β) βάσει του άρθρου 40 του ν.4387/2016 λόγω άσκησης αγροτικής δραστηριότητας (υποχρέωση ασφάλισης βάσει των διατάξεων του πρώην ΟΓΑ).

- Εάν για την μισθωτή απασχόληση οι μηνιαίες αποδοχές ανέρχονται σε €6.000,00 και το μηνιαίο εισόδημα από την αγροτική δραστηριότητα ανέρχεται σε €3.000,00, ο ασφαλισμένος καταβάλλει μηνιαία εισφορά επί του ανωτάτου ορίου μηνιαίων αποδοχών (€5.860,80) βάσει του άρθρου 38 του ν.4387/2016, ενώ δεν προκύπτει υποχρέωση καταβολής ασφαλιστικής εισφοράς για το μηνιαίο εισόδημα από την αγροτική δραστηριότητα.

- Εάν για την μισθωτή απασχόληση οι μηνιαίες αποδοχές ανέρχονται σε €2.000,00 και το μηνιαίο εισόδημα από την αγροτική δραστηριότητα ανέρχεται σε €6.000,00, ο ασφαλισμένος καταβάλλει μηνιαία εισφορά βάσει του άρθρου 38 του ν.4387/2016 για το ποσό των €2.000,00, ενώ για την αγροτική δραστηριότητα καταβάλλει μηνιαία εισφορά βάσει του άρθρου 40 επί του ποσού των €3.860,80 (€5.860,80 - €2.000,00).

- Εάν για την μισθωτή απασχόληση (καθεστώς μερικής απασχόλησης) οι μηνιαίες αποδοχές ανέρχονται σε €200,00 και το μηνιαίο εισόδημα από την αγροτική

δραστηριότητα ανέρχεται σε €100,00, το κατώτατο όριο μηνιαίου εισοδήματος στην περίπτωση αυτή διαμορφώνεται σε €410,26. Ο ασφαλισμένος καταβάλλει μηνιαία εισφορά βάσει του άρθρου 38 του ν.4387/2016 για το ποσό των €200,00. Δεδομένου ότι το μηνιαίο εισόδημα και από τις δύο δραστηριότητες ανέρχεται σε €300,00 (€200,00 από την μισθωτή εργασία και €100,00 από την αγροτική δραστηριότητα) και υπολείπεται του κατωτάτου μηνιαίου εισοδήματος (€410,26 εν προκειμένω), ο ασφαλισμένος θα καταβάλλει μηνιαία εισφορά βάσει του άρθρου 40 επί του ποσού των €210,26 (€410,26 - €200,00).

Παράδειγμα 6

Παλιός ασφαλισμένος, ασκεί ελεύθερο επάγγελμα (υποχρέωση ασφάλισης στον ΕΦΚΑ βάσει των διατάξεων του πρώην ΟΑΕΕ) και αγροτική δραστηριότητα (υποχρέωση ασφάλισης στον ΕΦΚΑ βάσει των διατάξεων του πρώην ΟΓΑ). Βάσει του προγενέστερου νομοθετικού πλαισίου, ο εν λόγω ασφαλισμένος εξαιρούνταν από την ασφάλιση του ΟΓΑ και υπαγόταν υποχρεωτικά στην ασφάλιση του ΟΑΕΕ. Από 1/1/2017, ο εν λόγω ασφαλισμένος έχει υποχρέωση καταβολής στον ΕΦΚΑ ασφαλιστικής εισφοράς : α) βάσει του άρθρου 39 του ν.4387/2016 ως ελεύθερος επαγγελματίας (υποχρέωση ασφάλισης βάσει των διατάξεων του πρώην ΟΑΕΕ) και β) βάσει του άρθρου 40 του ν.4387/2016 λόγω άσκησης αγροτικής δραστηριότητας (υποχρέωση ασφάλισης βάσει των διατάξεων του πρώην ΟΓΑ).

- Εάν από το ελεύθερο επάγγελμα έχει μηνιαίο εισόδημα ύψους €4.000,00 και από την αγροτική δραστηριότητα ύψους €3.000,00, ο ασφαλισμένος καταβάλλει μηνιαία εισφορά βάσει του άρθρου 39 του ν.4387/2016 επί του ποσού των €4.000,00, ενώ για το εισόδημα από την αγροτική δραστηριότητα και μέχρι του ανωτάτου ορίου εισοδήματος, δηλαδή για το ποσό των 1.860,80 (€5.860,80 - €4.000,00) βάσει του άρθρου 40 του ν.4387/2016.

- Εάν από το ελεύθερο επάγγελμα έχει μηνιαίο εισόδημα ύψους €150,00 και από την αγροτική δραστηριότητα ύψους €100,00, το κατώτατο όριο μηνιαίου εισοδήματος διαμορφώνεται σε €586,08 και ο ασφαλισμένος καταβάλλει μηνιαία εισφορά σύμφωνα με το άρθρο 39 του ν.4387/2016, δηλαδή επί του κατωτάτου ορίου εισοδήματος ύψους €586,08.

Παράδειγμα 7

Παλιός ασφαλισμένος, που εργάζεται ως διοικητικός υπάλληλος στον ΟΤΕ και είναι συγχρόνως μέλος του ΤΕΕ υπαγόταν μέχρι 31/12/2016 υποχρεωτικά στην ασφάλιση του ΙΚΑ – ΕΤΑΜ / πρώην ΤΑΠΟΤΕ και στην ασφάλιση του ΕΤΑΑ – ΤΣΜΕΔΕ (ασφαλισμένος άνω 5ετίας). Ο εν λόγω ασφαλισμένος από 1/1/2017 έχει υποχρέωση καταβολής ασφαλιστικής εισφοράς ως μισθωτός βάσει του άρθρου 38 του ν.4387/2016 και ως αυτοαπασχολούμενος βάσει του άρθρου 39 του ν.4387/2016.

- Εάν από την μισθωτή απασχόληση οι μηνιαίες αποδοχές ανέρχονται σε €1.000,00 και από την αυτοαπασχόληση το μηνιαίο εισόδημα ανέρχεται σε €100,00, ο

ασφαλισμένος καταβάλλει μηνιαία εισφορά σύμφωνα με το άρθρο 38 του ν.4387/2016 επί των €1.000,00. Δεδομένου ότι οι μηνιαίες αποδοχές υπερβαίνουν το κατώτατο όριο μηνιαίου εισοδήματος (€586,08) τότε για την αυτοαπασχόληση καταβάλλεται μηνιαία εισφορά υπολογιζόμενη επί του πραγματικού μηνιαίου εισοδήματος, δηλαδή επί του ποσού των €100,00.

Εάν δεν υπάρχει εισόδημα από αυτοαπασχόληση (ασφάλιση λόγω ιδιότητας χωρίς άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας) τότε δεν καταβάλλεται ασφαλιστική εισφορά ως αυτοαπασχολούμενος

- Εάν από την μισθωτή απασχόληση οι μηνιαίες αποδοχές ανέρχονται σε €510,00 και από την αυτοαπασχόληση το μηνιαίο εισόδημα ανέρχεται σε €100,00, ο ασφαλισμένος καταβάλλει μηνιαία εισφορά σύμφωνα με το άρθρο 38 του ν.4387/2016 επί των €510,00. Για την αυτοαπασχόληση καταβάλλεται μηνιαία εισφορά βάσει του άρθρου 39 του ν.4387/2016 επί του πραγματικού μηνιαίου εισοδήματος, δηλαδή επί του ποσού των €100,00.

Εάν δεν προκύπτει εισόδημα από αυτοαπασχόληση, τότε, δεδομένου ότι οι μηνιαίες αποδοχές δεν υπερβαίνουν το κατώτατο όριο μηνιαίου εισοδήματος (€586,08), καταβάλλεται, πλην της εισφοράς για την μισθωτή εργασία, και ασφαλιστική εισφορά υπολογιζόμενη επί του ποσού €76,08 (€586,08 - €510,00) ώστε να καλυφθεί η προβλεπόμενη ελάχιστη εισφορά.

Παράδειγμα 8

- Παλαιός ασφαλισμένος, που έχει διοριστεί ως διοικητικός υπάλληλος στο Δημόσιο και είναι συγχρόνως δικηγόρος σε αναστολή, μέχρι 31/12/2016 υπαγόταν υποχρεωτικά στην ασφάλιση του Δημοσίου και στην ασφάλιση του ΕΤΑΑ – Τομέας Ασφάλισης Νομικών. Ο εν λόγω ασφαλισμένος από 1/1/2017 έχει υποχρέωση καταβολής ασφαλιστικής εισφοράς ως μισθωτός, βάσει του άρθρου 5 του ν.4387/2016, και ως αυτοαπασχολούμενος βάσει του άρθρου 39 του ν.4387/2016, εφόσον το ποσό της εισφοράς του καταβάλλεται λόγω της έμμισθης σχέσης δεν καλύπτει την προβλεπόμενη από το άρθρο 39 παρ. 5 του ν.4387/2016 προβλεπόμενη εισφορά για τους δικηγόρους σε αναστολή.

- Νέος ασφαλισμένος, που έχει διοριστεί ως διοικητικός υπάλληλος στο Δημόσιο και είναι συγχρόνως δικηγόρος σε αναστολή, μέχρι 31/12/2016 υπαγόταν στην ασφάλιση του ΕΤΑΑ – Τομέας Ασφάλισης Νομικών, βάσει του άρθρου 39 του ν.2084/1992, όπως ισχύει. Ο εν λόγω ασφαλισμένος από 1/1/2017 έχει υποχρέωση καταβολής ασφαλιστικής εισφοράς ως μισθωτός βάσει του άρθρου 5 του ν.4387/2016 και ως αυτοαπασχολούμενος βάσει του άρθρου 39 του ν.4387/2016, εφόσον το ποσό της εισφοράς του καταβάλλεται λόγω της έμμισθης σχέσης δεν καλύπτει την προβλεπόμενη από το άρθρο 39 παρ. 5 του ν.4387/2016 προβλεπόμενη εισφορά για τους δικηγόρους σε αναστολή.

Εισφορές εκπαιδευτών σε ΙΕΚ

Επισημαίνουμε ότι από 1/1/2017 **έχει καταργηθεί η διάταξη του άρθρου 31 του ν.4186/2013**, όπως ισχύει, ως προς την πρόβλεψη ότι όσα από τα πρόσωπα της διάταξης αυτής υπάγονταν λόγω ιδιότητας στην κύρια ασφάλιση, άλλου πλην του (πρώην) ΙΚΑ – ΕΤΑΜ, πρώην φορέα κύριας ασφάλισης, καθώς και όσα εκ των ανωτέρω προσώπων παρέχουν την εργασία τους αυτή ως συγκύριο επάγγελμα, εξαιρούνταν της ασφάλισης του πρώην ΙΚΑ – ΕΤΑΜ, καταβάλλοντας εισφορά ύψους 10% επί των μικτών αποδοχών τους υπέρ του ΑΚΑΓΕ, η οποία βάρυνε ισόποσα τον υπόχρεο εργοδότη και τον απασχολούμενο.

Παράδειγμα 9

- Ασφαλισμένος, ο οποίος λόγω απασχόλησης υπαγόταν στην κύρια ασφάλιση άλλου, πλην του ΙΚΑ – ΕΤΑΜ, φορέα κύριας ασφάλισης (π.χ. στον πρώην ΟΑΕΕ ως ελεύθερος επαγγελματίας), ο οποίος παράλληλα απασχολείται και ως εκπαιδευτής σε ΙΕΚ, ΚΕΚ κ.λπ., για την απασχόλησή του ως εκπαιδευτής από 1/1/2017 υπάγεται στην ασφάλιση του ΕΦΚΑ ως μισθωτός βάσει του άρθρου 38 του ν.4387/2016.
- Δημόσιος υπάλληλος, ο οποίος παράλληλα με την υπηρεσία του απασχολείται και ως εκπαιδευτής σε ΙΕΚ, ΚΕΚ κ.λπ., για την απασχόλησή του ως εκπαιδευτής από 1/1/2017 υπάγεται στην ασφάλιση του ΕΦΚΑ ως μισθωτός βάσει του άρθρου 38 του ν.4387/2016.
- Εκπαιδευτής σε ένα ΙΕΚ, ΚΕΚ κ.λπ., ο οποίος παράλληλα απασχολείται ως εκπαιδευτής και σε άλλο ΙΕΚ, ΚΕΚ κ.λπ., υπάγεται από 1/1/2017 στην ασφάλιση του ΕΦΚΑ ως μισθωτός βάσει του άρθρου 38 του ν.4387/2016 για κάθε μία απασχόληση (πολλαπλή μισθωτή απασχόληση).

Εισφορές μελών Διοικητικού Συμβουλίου Α.Ε.

Από τις ρυθμίσεις του άρθρου 38 παρ. 3δ του ν.4387/2016 προβλέπεται ότι τα πρόσωπα που διορίζονται ως μέλη Διοικητικού Συμβουλίου Α.Ε. και λαμβάνουν αμοιβή, καταβάλλουν εισφορά ως μισθωτοί, η οποία υπολογίζεται επί της αμοιβής κατ' αποκοπή.

Από τις ρυθμίσεις του άρθρου 39 παρ. 7β του ν.4387/2016 προβλέπεται ότι τα μέλη του Δ.Σ. των Α.Ε. με αντικείμενο επιχειρήσεως επαγγελματική, βιοτεχνική ή εμπορική δραστηριότητα σε όλη την Επικράτεια, εφόσον αυτά είναι μέτοχοι κατά ποσοστό 3% τουλάχιστον, καταβάλλουν ασφαλιστικές εισφορές ελεύθερου επαγγελματία, ως ασφαλισμένοι του πρώην ΟΑΕΕ.

Συνεπώς, στις περιπτώσεις που ο ασφαλισμένος είναι μέτοχος κατά ποσοστό άνω του 3% σε Α.Ε. με επαγγελματική, βιοτεχνική ή εμπορική δραστηριότητα, και μετέχει στην ανωτέρω ή σε άλλη Α.Ε. ως μέλος του Δ.Σ. και λαμβάνει και αμοιβή, καταβάλλει εισφορά επί της αμοιβής που λαμβάνει βάσει του άρθρου 38 του

ν.4387/2016, ενώ καταβάλλει εισφορά επί των μερισμάτων που εισπράττει ως εταίρος βάσει του άρθρου 39 του ν.4387/2016, εφαρμοζομένων σε κάθε περίπτωση των προβλεπόμενων στο άρθρο 36 παρ. 1 του ν.4387/2016.

Επισημαίνεται ότι τα ανωτέρω πρόσωπα δεν καταβάλλουν εισφορές υπέρ συνεισπραττομένων κλάδων ως μισθωτοί σύμφωνα με την αριθ. Φ.80000/οικ.61689/2215/30-12-2016 (ΑΔΑ : 7Χ78465Θ1Ω-1Λ3).

Σε ότι αφορά την καταβολή εισφορών για την επικουρική ασφάλιση και την εφάπαξ παροχή των ανωτέρω προσώπων δεν καταβάλλονται εισφορές εάν δεν υφίσταται υποχρεωτική υπαγωγή στην ασφάλιση των κλάδων αυτών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ισχύουσα νομοθεσία.

Για την καλύτερη κατανόηση του εφαρμοζόμενου κατωτάτου ορίου μηνιαίου εισοδήματος σε περίπτωση πολλαπλής απασχόλησης και του σχετικού ποσοστού ασφαλιστρού που θα εφαρμόζεται στο εισόδημα από την δεύτερη απασχόληση μέχρι τη συμπλήρωση του κατωτάτου ορίου εισοδήματος, παραθέτουμε τον κάτωθι πίνακα:

Αναληφθείσα Δραστηριότητα	Αναληφθείσα Δραστηριότητα	Κατώτατο Όριο και Ασφάλιστρο για την εφαρμογή του άρθρου 36 παρ. 1 του ν.4387/2016
Μισθωτός, άνω των 25 ετών, με πλήρη απασχόληση Κατώτατο Όριο : €586,08 Ασφάλιστρο : 20%	Ελεύθερος Επαγγελματίας ή Αυτοαπασχολούμενος, άνω 5ετίας Κατώτατο Όριο : €586,08 Ασφάλιστρο : 20%	Εφαρμοζόμενο Κατώτατο Όριο : €586,08 Εφαρμοζόμενο Ασφάλιστρο : 20%
Μισθωτός, άνω των 25 ετών, με πλήρη απασχόληση Κατώτατο Όριο : €586,08 Ασφάλιστρο : 20%	Ελεύθερος Επαγγελματίας ή Αυτοαπασχολούμενος, κάτω 5ετίας Κατώτατο Όριο : €410,26 Ασφάλιστρο : 14% ή 17%	Εφαρμοζόμενο Κατώτατο Όριο : €586,08 Εφαρμοζόμενο Ασφάλιστρο : 14% ή 17%
Μισθωτός, άνω των 25 ετών, με πλήρη απασχόληση Κατώτατο Όριο : €586,08 Ασφάλιστρο : 20%	Άσκηση Αγροτικής Δραστηριότητας Κατώτατο Όριο : €410,26 Ασφάλιστρο : Μεταβατικό ανά έτος	Εφαρμοζόμενο Κατώτατο Όριο : €410,26 Εφαρμοζόμενο Ασφάλιστρο : Μεταβατικό ανά έτος
Μισθωτός, κάτω των 25 ετών, με πλήρη απασχόληση Κατώτατο Όριο : €510,95 Ασφάλιστρο : 20%	Ελεύθερος Επαγγελματίας ή Αυτοαπασχολούμενος, άνω 5ετίας Κατώτατο Όριο : €586,08 Ασφάλιστρο : 20%	Εφαρμοζόμενο Κατώτατο Όριο : €586,08 Εφαρμοζόμενο Ασφάλιστρο : 20%
Μισθωτός, κάτω των 25 ετών, με πλήρη απασχόληση Κατώτατο Όριο : €510,95 Ασφάλιστρο : 20%	Ελεύθερος Επαγγελματίας ή Αυτοαπασχολούμενος, κάτω 5ετίας Κατώτατο Όριο : €410,26 Ασφάλιστρο : 14% ή 17%	Εφαρμοζόμενο Κατώτατο Όριο : €586,08 Εφαρμοζόμενο Ασφάλιστρο : 14% ή 17%
Μισθωτός, κάτω των 25 ετών,	Άσκηση Αγροτικής Δραστηριότητας	Εφαρμοζόμενο Κατώτατο Όριο : €410,26

με πλήρη απασχόληση Κατώτατο Όριο : €510,95 Ασφάλιστρο : 20%	Κατώτατο Όριο : €410,26 Ασφάλιστρο : Μεταβατικό ανά έτος	Εφαρμοζόμενο Ασφάλιστρο : Μεταβατικό ανά έτος
Ελεύθερος Επαγγελματίας, άνω 5ετίας Κατώτατο Όριο : €586,08 Ασφάλιστρο : 20%	Αυτοαπασχολούμενος, άνω 5ετίας Κατώτατο Όριο : €586,08 Ασφάλιστρο : 20%	Εφαρμοζόμενο Κατώτατο Όριο : €586,08 Εφαρμοζόμενο Ασφάλιστρο : 20%
Ελεύθερος Επαγγελματίας, κάτω 5ετίας Κατώτατο Όριο : €410,26 Ασφάλιστρο : 14% ή 17%	Αυτοαπασχολούμενος, άνω 5ετίας Κατώτατο Όριο : €586,08 Ασφάλιστρο : 20%	Εφαρμοζόμενο Κατώτατο Όριο : €586,08 Εφαρμοζόμενο Ασφάλιστρο : α. 20% εάν το εισόδημα από το ελεύθερο επάγγελμα είναι υψηλότερο από το εισόδημα από την αυτοαπασχόληση β. 14% ή 17% εάν το εισόδημα από την αυτοαπασχόληση είναι υψηλότερο από το εισόδημα από το ελεύθερο επάγγελμα
Ελεύθερος Επαγγελματίας, άνω 5ετίας Κατώτατο Όριο : €586,08 Ασφάλιστρο : 20%	Αυτοαπασχολούμενος, κάτω 5ετίας Κατώτατο Όριο : €410,26 Ασφάλιστρο : 14% ή 17%	Εφαρμοζόμενο Κατώτατο Όριο : €586,08 Εφαρμοζόμενο Ασφάλιστρο : α. 20% εάν το εισόδημα από την αυτοαπασχόληση είναι υψηλότερο από το εισόδημα από το ελεύθερο επάγγελμα β. 14% ή 17% εάν το εισόδημα από το ελεύθερο επάγγελμα είναι υψηλότερο από το εισόδημα από την αυτοαπασχόληση
Ελεύθερος Επαγγελματίας, κάτω 5ετίας Κατώτατο Όριο : €410,26 Ασφάλιστρο : 14% ή 17%	Αυτοαπασχολούμενος, κάτω 5ετίας Κατώτατο Όριο : €410,26 Ασφάλιστρο : 14% ή 17%	Εφαρμοζόμενο Κατώτατο Όριο : €586,08 Εφαρμοζόμενο Ασφάλιστρο : 14% ή 17% (ανάλογα με το ποιο εισόδημα είναι υψηλότερο)
Ελεύθερος Επαγγελματίας, ή Αυτοαπασχολούμενος, άνω 5ετίας Κατώτατο Όριο : €586,08 Ασφάλιστρο : 20%	Άσκηση Αγροτικής Δραστηριότητας Κατώτατο Όριο : €410,26 Ασφάλιστρο : Μεταβατικό ανά έτος	Εφαρμοζόμενο Κατώτατο Όριο : €586,08 Εφαρμοζόμενο Ασφάλιστρο : α. 20% εάν το εισόδημα από την αγροτική δραστηριότητα είναι υψηλότερο από το

		εισόδημα για το ελεύθερο επάγγελμα β. Μεταβατικό ανά έτος εάν το εισόδημα από το ελεύθερο επάγγελμα είναι υψηλότερο από το εισόδημα από την αγροτική δραστηριότητα
Ελεύθερος Επαγγελματίας, ή Αυτοαπασχολούμενος, κάτω 5ετίας Κατώτατο Όριο : €410,26 Ασφάλιστρο : 14% ή 17%	Άσκηση Αγροτικής Δραστηριότητας Κατώτατο Όριο : €410,26 Ασφάλιστρο : Μεταβατικό ανά έτος	Εφαρμοζόμενο Κατώτατο Όριο : €586,08 Εφαρμοζόμενο Ασφάλιστρο : α. Μεταβατικό εάν το εισόδημα από το ελεύθερο επάγγελμα είναι υψηλότερο από το εισόδημα από την αγροτική δραστηριότητα β. 14% ή 17% εάν το εισόδημα από την αγροτική δραστηριότητα είναι υψηλότερο από το εισόδημα από το ελεύθερο επάγγελμα

Π. Ρυθμίσεις παρ. 2 του άρθρου 36 του ν.4387/2016

Στις ρυθμίσεις της παρ. 2, όπως προαναφέρθηκε, εμπίπτουν τα πρόσωπα που ασκούν πολλαπλή επαγγελματική δραστηριότητα (μισθωτή εργασία και αυτοαπασχόληση), για τις οποίες όμως μέχρι 31/12/2016 προέκυπτε υποχρέωση υπαγωγής σε έναν μόνο φορέα κύριας ασφάλισης.

Στην περίπτωση αυτή, ο ασφαλισμένος καταβάλλει :

- α) εισφορά βάσει του άρθρου 38 του ν.4387/2016 για το εισόδημα που προέρχεται από την παροχή εξαρτημένης εργασίας και
- β) εισφορά βάσει του άρθρου 39 του ν.4387/2016 για τυχόν υπάρχον εισόδημα που προέρχεται από την άσκηση ελεύθερου επαγγέλματος, για το οποίο εκδίδονται δελτία παροχής υπηρεσιών, τιμολόγια ή αποδείξεις επαγγελματικής δαπάνης. Στην περίπτωση αυτή δεν εφαρμόζεται η παρ. 3 του άρθρου 39 του ν.4387/2016 περί κατωτάτου ορίου μηνιαίου εισοδήματος. Σε κάθε περίπτωση όμως, σύμφωνα με την παρ. 12 του άρθρου 2 της αριθ. οικ.61502/3399/30-12-2016 Υπουργικής Απόφασης, το άθροισμα του εισοδήματος από την εξαρτημένη εργασία και το ελεύθερο επάγγελμα δεν μπορεί να υπολείπεται του κατωτάτου ορίου εισοδήματος, δηλαδή του ποσού των €586,08 ή (€410,26 για τους ασφαλισμένους κάτω 5ετίας), και να μην υπερβαίνει το ανώτατο όριο μηνιαίου εισοδήματος, δηλαδή το ποσό των €5.860,80.

Σημειώνουμε ότι στην περίπτωση που ασκούνται διαφορετικές επαγγελματικές δραστηριότητες για το σύνολο των οποίων προέκυπτε μέχρι 31/12/2016 υποχρεωτική ασφάλιση στον πρώην ΟΑΕΕ, καταβάλλεται μία μηνιαία εισφορά **υπολογιζόμενη στο άθροισμα του μηνιαίου εισοδήματος από κάθε επαγγελματική δραστηριότητα.**

Παράδειγμα 10

Ιατρός (ασφαλισμένος άνω 5ετίας), παρέχει μισθωτή εργασία σε ιδιωτική κλινική και συγχρόνως διατηρεί ιδιωτικό ιατρείο. Και για τις δύο αυτές δραστηριότητες μέχρι 31/12/2016 υπαγόταν υποχρεωτικά στην ασφάλιση του ΕΤΑΑ – ΤΣΑΥ.

- Εάν για την μισθωτή απασχόληση οι μηνιαίες αποδοχές ανέρχεται σε €4.000,00 και από την αυτοαπασχόληση το μηνιαίο εισόδημα ανέρχεται σε €2.000,00, ο ασφαλισμένος καταβάλλει μηνιαία εισφορά σύμφωνα με το άρθρο 38 του ν.4387/2016 επί των €4.000,00. Για την αυτοαπασχόληση καταβάλλεται μηνιαία εισφορά μέχρι το ανώτατο όριο εισοδήματος, δηλαδή επί του ποσού των €1.860,80 (€5.860,80 - €4.000,00). Η προκύπτουσα μηνιαία ασφαλιστική εισφορά για την αυτοαπασχόληση μειώνεται περαιτέρω βάσει του άρθρου 98 του ν.4387/2016.

- Εάν για την μισθωτή απασχόληση οι μηνιαίες αποδοχές ανέρχονται σε €510,00 και το μηνιαίο εισόδημα από την αυτοαπασχόληση ανέρχεται σε €150,00, ο ασφαλισμένος καταβάλλει μηνιαία εισφορά σύμφωνα με το άρθρο 38 του ν.4387/2016 επί των €510,00. Για την αυτοαπασχόληση καταβάλλεται μηνιαία εισφορά επί του πραγματικού μηνιαίου εισοδήματος, δηλαδή επί του ποσού των €150,00.

- Εάν για την μισθωτή απασχόληση οι μηνιαίες αποδοχές ανέρχονται σε €510,00 και το μηνιαίο εισόδημα από την αυτοαπασχόληση ανέρχεται σε €60,00, ο ασφαλισμένος καταβάλλει μηνιαία εισφορά σύμφωνα με το άρθρο 38 του ν.4387/2016 επί των €510,00. Για την αυτοαπασχόληση καταβάλλεται μηνιαία εισφορά μέχρι το κατώτατο όριο εισοδήματος, δηλαδή επί του ποσού των €76,08 (€586,08 - €510,00).

III. Εφαρμογή των ρυθμίσεων της παρ. 1 του άρθρου 36 του ν.4387/2016 από 1/2017

Όπως προκύπτει από τα ανωτέρω, βάση υπολογισμού των ασφαλιστικών εισφορών από 1/1/2017 αποτελούν οι μηνιαίες αποδοχές σε περίπτωση μισθωτής απασχόλησης και το μηνιαίο εισόδημα από την άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας σε περίπτωση άσκησης ελεύθερου επαγγέλματος ή αυτοαπασχόλησης ή αγροτικής δραστηριότητας. Συνεπώς για τον καθορισμό της

βάσης υπολογισμού των ασφαλιστικών εισφορών θα πρέπει να προσδιοριστεί το ύψος του εισοδήματος που προέρχεται από κάθε αναληφθείσα επαγγελματική δραστηριότητα.

Τα σχετικά στοιχεία πρόκειται να αντληθούν από τα αρχεία της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων (ΓΓΔΕ). Από τη σχετική αντιστοίχιση των ασφαλιστέων στον ΕΦΚΑ δραστηριοτήτων προς την κωδικοποίηση των εισοδημάτων που τηρεί η ΓΓΔΕ προέκυψαν τρεις βασικές πηγές προέλευσης εισοδήματος:

Πηγή Α : Εισοδήματα από Επιχειρηματική Δραστηριότητα στα οποία περιλαμβάνονται εισοδήματα από επιχειρηματική δραστηριότητα, από παροχή υπηρεσιών, από αμοιβές μελών εταιρειών, εισοδήματα διαχειριστή Ιδιωτικής Κεφαλαιουχικής Εταιρείας (ΙΚΕ) και από μονοπρόσωπη ΙΚΕ, καθώς και μερίσματα ανωνύμων εταιρειών

Πηγή Β : Εισοδήματα από Αγροτική Δραστηριότητα

Πηγή Γ : Εισοδήματα από Μισθωτές Υπηρεσίες στα οποία περιλαμβάνονται εισοδήματα από μισθωτές υπηρεσίες και από αμοιβές μελών Δ.Σ.

Με βάση τον ανωτέρω καθορισμό των πηγών εισοδήματος, και σύμφωνα με τα περιλαμβανόμενα στην παράγραφο Ι της παρούσας εγκυκλίου, για την πρώτη εφαρμογή των ρυθμίσεων της παρ. 1 του άρθρου 36 του ν.4387/2016, η βάση υπολογισμού των ασφαλιστικών εισφορών σε περίπτωση υποχρέωσης καταβολής πολλαπλών ασφαλιστικών εισφορών καθορίζεται ως εξής:

1. Άσκηση μίας μισθωτής απασχόλησης και μίας μη μισθωτής απασχόλησης (ελεύθερο επάγγελμα ή αυτοαπασχόληση ή αγροτική δραστηριότητα)

Για τον καθορισμό της βάσης υπολογισμού των ασφαλιστικών εισφορών στην περίπτωση αυτή, εξετάζεται αρχικά το εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες (Πηγή Γ).

α) Εάν το εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες (Πηγή Γ) υπερβαίνει το ανώτατο όριο μηνιαίου εισοδήματος (€5.860,80), οι ασφαλιστικές εισφορές υπολογίζονται επί του ανωτάτου ορίου σύμφωνα με το άρθρο 38 του ν.4387/2016, και δεν εξετάζονται τα εισοδήματα που προκύπτουν από τις άλλες δύο πηγές εισοδημάτων (Πηγή Α και Β).

β) Εάν το εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες (Πηγή Γ) δεν υπερβαίνει το ανώτατο όριο, τότε εξετάζεται το εισόδημα από την άσκηση ελεύθερου επαγγέλματος ή αυτοαπασχόλησης ή αγροτικής δραστηριότητας (Πηγή Α και Β). Σε ασφαλιστικές εισφορές υπόκειται το σύνολο του εισοδήματος από την Πηγή Α ή Β, ή μέρος αυτού και μέχρι τη συμπλήρωση του ανωτάτου ορίου μηνιαίου εισοδήματος.

γ) Εάν το άθροισμα του εισοδήματος από μισθωτές υπηρεσίες (Πηγή Γ) και από την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας ή αγροτικής δραστηριότητας (Πηγή Α και Β) δεν υπερβαίνει το ανώτατο όριο μηνιαίου εισοδήματος (€5.860,80) και δεν υπολείπεται του κατωτάτου ορίου μηνιαίου εισοδήματος (€586,08 σε περίπτωση άσκησης ελεύθερου επαγγέλματος ή αυτοαπασχόλησης ή €410,26 σε περίπτωση

αγροτικής δραστηριότητας), τότε το σύνολο του εισοδήματος από μισθωτές υπηρεσίες (Πηγή Γ) υπόκειται σε ασφαλιστική εισφορά σύμφωνα με το άρθρο 38 του ν.4387/2016, καθώς και το σύνολο του εισοδήματος από επιχειρηματική δραστηριότητα ή αγροτική δραστηριότητα (Πηγή Α ή Β) υπόκειται σε ασφαλιστική εισφορά σύμφωνα με το άρθρο 39 ή 40 του ν.4387/2016.

δ) Εάν το άθροισμα του εισοδήματος από μισθωτές υπηρεσίες (Πηγή Γ) και από την άσκηση επιχειρηματικής ή αγροτικής δραστηριότητας (Πηγή Α ή Β) υπολείπεται του κατωτάτου ορίου μηνιαίου εισοδήματος (€586,08 σε περίπτωση άσκησης ελεύθερου επαγγέλματος ή αυτοαπασχόλησης ή €410,26 σε περίπτωση αγροτικής δραστηριότητας), τότε το σύνολο του εισοδήματος από μισθωτές υπηρεσίες (Πηγή Γ) υπόκειται σε ασφαλιστική εισφορά σύμφωνα με το άρθρο 38 του ν.4387/2016, ενώ το ποσό του εισοδήματος που υπολείπεται μέχρι τη συμπλήρωση του κατωτάτου ορίου (€586,08 ή €410,26) υπόκειται σε ασφαλιστική εισφορά σύμφωνα με το άρθρο 39 του ν.4387/2016 ή σύμφωνα με το άρθρο 40 του ν.4387/2016.

Σημειώνουμε ότι κατά την πρώτη εφαρμογή της ρύθμισης, και μέχρι των ολοκλήρωση των απαιτούμενων μηχανογραφικών προσαρμογών, προκειμένου να προσδιοριστεί εάν ο ασφαλισμένος απασχολείται ως μισθωτός αναζητούνται τα σχετικά στοιχεία από τις πιο πρόσφατα διαθέσιμες Αναλυτικές Περιοδικές Δηλώσεις (ΑΠΔ), και για τον καθορισμό του ύψους των μηνιαίων αποδοχών από το πιο πρόσφατο εκκαθαρισμένο φορολογικό έτος.

2. Άσκηση μίας μισθωτής απασχόλησης και πολλαπλών μη μισθωτών απασχολήσεων (ελεύθερο επάγγελμα ή αυτοαπασχόληση ή αγροτική δραστηριότητα)

Εφαρμόζονται τα περιλαμβανόμενα στην ανωτέρω περίπτωση 1 (μία μισθωτή απασχόληση και μία μη μισθωτή απασχόληση). Ως προς τον καθορισμό του εισοδήματος που υπόκειται σε ασφαλιστικές εισφορές, λαμβάνεται κατ' αρχήν το εισόδημα από την μισθωτή απασχόληση και προστίθεται εν συνέχεια το εισόδημα από κάθε μη μισθωτή δραστηριότητα κατά φθίνουσα τάξη μεγέθους (από το μεγαλύτερο προς το μικρότερο).

Επισημαίνουμε ότι εάν ασκείται ταυτόχρονα ελεύθερο επάγγελμα και αυτοαπασχόληση, **κατά την πρώτη εφαρμογή της ρύθμισης**, δεν είναι δυνατός ο διαχωρισμός των εισοδημάτων που προκύπτουν από κάθε δραστηριότητα. Δεδομένου όμως ότι μπορεί το ύψος του ασφαλιστρού να διαφοροποιείται μεταξύ των δραστηριοτήτων (ασφαλισμένοι κάτω 5ετίας για την αυτοαπασχόληση) ή να έχει εφαρμογή η ρύθμιση του άρθρου 98 του ν.4387/2016 για τους αυτοαπασχολούμενους, το εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα (Πηγή Α) θεωρείται ότι κατά 50% προέρχεται από την άσκηση ελεύθερου επαγγέλματος και κατά 50% από την αυτοαπασχόληση.

3. Άσκηση πολλαπλών μη μισθωτών απασχολήσεων (ελεύθερο επάγγελμα ή αυτοαπασχόληση ή αγροτική δραστηριότητα)

Διακρίνονται οι εξής περιπτώσεις :

α) άσκηση ελεύθερου επαγγέλματος και αυτοαπασχόλησης, οπότε το εισόδημα που υπόκειται σε ασφαλιστικές εισφορές προέρχεται εξ' ολοκλήρου από επιχειρηματική δραστηριότητα (Πηγή Α) και θεωρείται ότι κατά 50% προέρχεται από την άσκηση ελεύθερου επαγγέλματος και κατά 50% από την αυτοαπασχόληση. Σε κάθε υποσύνολο του εισοδήματος εφαρμόζονται τα ποσοστά ασφαλίστρου που προβλέπονται κατά περίπτωση από το άρθρο 39 του ν.4387/2016 και οι ρυθμίσεις του άρθρου 98 του ν.4387/2016. Ως κατώτατο όριο μηνιαίου εισοδήματος θεωρείται το ποσό των €586,08, και εφαρμόζονται τα προβλεπόμενα κατά περίπτωση ποσοστά ασφαλίστρου άνω και κάτω 5ετίας.

β) άσκηση ελεύθερου επαγγέλματος ή αυτοαπασχόλησης και αγροτικής δραστηριότητας, οπότε το εισόδημα που υπόκειται σε ασφαλιστικές εισφορές προέρχεται από επιχειρηματική δραστηριότητα (Πηγή Α) και από αγροτική δραστηριότητα (Πηγή Β). Ως προς τον καθορισμό του εισοδήματος που υπόκειται σε ασφαλιστικές εισφορές, το εισόδημα από κάθε πηγή κατατάσσεται κατά φθίνουσα τάξη μεγέθους (από το μεγαλύτερο προς το μικρότερο). Σε κάθε υποσύνολο του εισοδήματος εφαρμόζονται τα ποσοστά ασφαλίστρου που προβλέπονται κατά περίπτωση από το άρθρο 39 και 40 του ν.4387/2016, καθώς και οι ρυθμίσεις του άρθρου 98 του ν.4387/2016 εάν υπάρχει αυτοαπασχόληση. Ως κατώτατο όριο μηνιαίου εισοδήματος θεωρείται το ποσό των €586,08 και εφαρμόζονται τα προβλεπόμενα κατά περίπτωση ποσοστά ασφαλίστρου άνω και κάτω 5ετίας και του άρθρου 40 του ν.4387/2016.

**Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ**

Α. ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ